

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Poczesna 2026

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

SPIS TREŚCI

Wykaz stosowanych skrótów	3
Wstęp	4
I. WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ, PRZESTRZENNEJ I ŚRODOWISKOWO-KLIMATYCZNEJ GMINY POCZESNA	8
Ogólne informacje o Gminie Poczesna	9
Uwarunkowania historyczne	12
1. BADANIA I ANALIZY STATYSTYCZNE W WYMIARZE DYNAMICZNYM I PORÓWNAWCZYM	14
1.1. Sytuacja społeczna	14
1.2. Sytuacja gospodarcza	30
1.3. Sytuacja przestrzenna	35
1.4. Sytuacja klimatyczno-środowiskowa	39
1.5. Obszary funkcjonalne	44
1.6. Analiza porównawcza – Gmina Poczesna na tle powiatu i województwa	46
2. BADANIA SPOŁECZNE – PODSUMOWANIE	48
3. Analiza SWOT	53
4. Główne wyzwania	57
II. CELE STRATEGICZNE ROZWOJU W WYMIARZE SPOŁECZNYM, GOSPODARCZYM I PRZESTRZENNYM	58
III. KIERUNKI DZIAŁAŃ PODEJMOWANYCH DLA OSIĄGNIĘCIA CELÓW	60
IV. OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ ORAZ WSKAŹNIKI ICH OSIĄGNIĘCIA	76
V. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY POCZESNA	82
5.1. Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych	85
5.2. System powiązań przyrodniczych	91
5.3. Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych	96
5.4. Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej	98
5.5. Obszary funkcjonalne i rozmieszczenia ponadlokalnych inwestycji celu publicznego	109
VI. USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W GMINIE POCZESNA	113
VII. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI OKREŚLONE W STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA WRAZ Z ZAKRESEM PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	129
7.1. Krajowe obszary strategicznej interwencji	130
7.2. Regionalne obszary strategicznej interwencji – ujęcie funkcjonalne	130
7.3. Regionalne obszary strategicznej interwencji – ujęcie tematyczne	134

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

VIII. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI (OSI) KLUCZOWE DLA GMINY WRAZ Z ZAKRESEM PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	142
IX. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII, W TYM WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH	145
9.1. podmioty zaangażowane w realizację strategii	145
9.2. Mechanizmy i narzędzia wdrażania Strategii	147
9.3. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	148
9.3. Sposób monitorowania i ewaluacji realizacji Strategii oraz aktualizacji	157
X. RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	161
Bibliografia/dokumenty źródłowe	165
Spis tabel	166
Spis rysunków	167

Opracowanie:

Urząd Gminy Poczesna

(C) Wszystkie prawa zastrzeżone. Kopiowanie bez zgody autora zabronione.

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

WYKAZ STOSOWANYCH SKRÓTÓW

BDL – Bank Danych Lokalnych (baza Głównego Urzędu Statystycznego)

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poczesnej

GUGIK – Główny Urząd Geodezji i Kartografii

GUS – Główny Urząd Statystyczny

LGD - Lokalna Grupa Działania

OSI – obszary strategicznej interwencji

OSP – ochotnicza straż pożarna

OZE – odnawialne źródła energii

PUP – Powiatowy Urząd Pracy w Częstochowie

SIO – System Informacji Oświatowej

SRG – Strategia Rozwoju Gminy

UE – Unia Europejska

WPF – wieloletnia prognoza finansowa

ZIT – zintegrowane inwestycje terytorialne

ZOZ - zakład opieki zdrowotnej

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

WSTĘP

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku to podstawowy dokument planistyczny jednostki samorządu terytorialnego, z jednej strony diagnozujący uwarunkowania i jej potencjał, a z drugiej przedstawiający problemy, potrzeby oraz wyzwania rozwojowe.

Określa misję, wizję oraz cele i kierunki rozwoju, wyznacza model struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz wytyczne dla dokumentów wdrożeniowych i planowania przestrzennego w perspektywie do 2035 roku.

Dokument ten jest odpowiedzią na wyzwania, jakie stoją przed samorządem lokalnym w kontekście dynamicznych zmian gospodarczych, społecznych, przestrzennych oraz środowiskowo-klimatycznych, a także spójny z polityką rozwoju kraju, województwa śląskiego oraz Unii Europejskiej.

Strategia rozwoju została przygotowana w oparciu o diagnozę stanu obecnego gminy, analizę jej potencjałów i barier rozwojowych, a także z uwzględnieniem głosu mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji społecznych i instytucji lokalnych.

Opracowanie stanowi również ważny instrument w zakresie możliwości uzyskania dofinansowania ze źródeł zewnętrznych, zarówno na inwestycje, jak i zadania o charakterze społeczno-gospodarczym.

Podstawą do sporządzenia dokumentu jest uchwała Nr 87/XIV/25 Rady Gminy Poczesna z dnia 24 marca 2025 r. w sprawie: przystąpienia do sporządzenia Strategii Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii rozwoju gminy, w tym trybu konsultacji.

Strategia Rozwoju została opracowana zgodnie z ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 198) oraz art. 10e ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1153, 1436) i obejmuje:

- 1) wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i klimatyczno-środowiskowej z uwzględnieniem obszarów funkcjonalnych, przygotowanej na potrzeby tej strategii;
- 2) cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym;
- 3) kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych;
- 4) oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia;
- 5) model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy, rozumiany jako docelowy układ elementów składowych przestrzeni, w tym:

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

- a) strukturę sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych,
- b) system powiązań przyrodniczych,
- c) główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych,
- d) główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej;
- 6) ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie dotyczące:
  - a) zasad ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu,
  - b) zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
  - c) kierunków zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej,
  - d) zasad lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1130, 1907 i 1940 oraz z 2025 r. poz. 527 i 680),
  - e) zasad lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego,
  - f) kierunków rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej,
  - g) zasad lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW,
  - h) zasad lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
  - i) zasad kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej,
  - j) zasad kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji;
- 7) obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2025 r. poz. 581) wraz z zakresem planowanych działań;
- 8) obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano wraz z zakresem planowanych działań;
- 9) system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych;
- 10) ramy finansowe i źródła finansowania.

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku jest spójna z innymi dokumentami wyższego rzędu, w tym na szczeblu regionalnym: ze Strategią Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” oraz ponadlokalnych m.in. Strategią Rozwoju Subregionu Północnego Województwa

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Śląskiego na lata 2021–2027, z perspektywą do 2030 oraz Lokalną Strategią Rozwoju na lata 2023–2027 Lokalnej Grupy Działania Bractwo Kuźnic.

Prace nad dokumentem odbywały się przy zastosowaniu modelu partycypacyjno-eksperckiego, w którym dane wyjściowe, w tym: założenia, analizy statystyczne i strategiczne były wynikiem prac zewnętrznych specjalistów - przy współpracy z Zespołem Zadaniowym ds. opracowania Strategii Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku powołanym przez Wójta Gminy Poczesna.

W prace nad dokumentem zostali również zaangażowani mieszkańcy i pozostali interesariusze. Dokument jest wynikiem szerokich i różnorodnych działań analitycznych, planistycznych, programowych i ewaluacyjnych. Jednocześnie uwzględnia wyniki konsultacji społecznych na każdym etapie jej opracowania, a następnie realizacji założeń.

Prace nad Strategią Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku obejmują następujące etapy:

- opracowanie diagnozy społecznej, gospodarczej i przestrzennej Gminy Poczesna, w wymiarze: społecznym, gospodarczym, przestrzennym i klimatyczno-środowiskowym, w ujęciu porównawczym (na płaszczyźnie powiatu częstochowskiego i województwa śląskiego) oraz dynamicznym (na przestrzeni ostatnich 5-10 lat) wraz z wynikami;
- ankietyzację (przeprowadzoną w III kwartale 2025 roku) w zakresie oceny jakości i warunków życia na obszarze gminy, stanu infrastruktury, największych problemów, priorytetowych celów i zadań mających największy wpływ na rozwój gminy w ciągu najbliższych lat – wraz z analizą wyników i podsumowaniem;
- opracowanie wniosków z diagnozy z uwzględnieniem badań statystycznych ilościowych i jakościowych w ujęciu porównawczym i dynamicznym oraz wyników ankietyzacji, w tym: w formie analizy SWOT;
- wypracowanie założeń programowych, funkcjonalno – przestrzennych i wdrożeniowych Strategii Rozwoju – w ramach warsztatów i konsultacji z członkami Zespołu Zadaniowego do prac nad przygotowaniem SRG powołanego przez Wójta Gminy Poczesna i pozostałymi interesariuszami;
- przygotowanie projektu Strategii Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku – zgodnego z przepisami, standardem i spójnego z wytycznymi dokumentów nadrzędnych, w tym z art. 10e ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym oraz ustawą z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju;
- przeprowadzenie spotkań z Zespołem Zadaniowym do prac nad przygotowaniem Strategii Rozwoju Gminy i pozostałymi interesariuszami;

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

- konsultacje społeczne projektu Strategii Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku (w I kwartale 2026 roku), w szczególności z sąsiednimi gminami i ich związkami, lokalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi, mieszkańcami gminy, a także z właściwym dyrektorem regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie;
- przygotowanie projektu Strategii Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku - po uwzględnieniu zmian wynikających z przeprowadzonych konsultacji społecznych;
- uzyskanie opinii Zarządu Województwa Śląskiego dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”;
- dokonanie uprzedniej ewaluacji trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku (ewaluacja ex-ante);
- przeprowadzenie procedury wynikającej z przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko – zgodnie z art. art. 46, 48, 49 oraz 57 i 58 (uzgodnienia z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska oraz państwowym wojewódzkim inspektorem sanitarnym) i odstąpienie od sporządzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko;
- przygotowanie ostatecznej wersji Strategii Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku i przyjęcie dokumentu przez Radę Gminy Poczesna w drodze uchwały.

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

I. WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ, PRZESTRZENNEJ I ŚRODOWISKOWO-KLIMATYCZNEJ GMINY POCZESNA

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej i środowiskowo-klimatycznej Gminy Poczesna została opracowana w sposób kompleksowy i stanowi punkt wyjścia dla dalszych prac nad Strategią Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku. Polegała na zgromadzeniu, a następnie analizie danych na temat gminy i jej otoczenia, zatem:

- identyfikuje najważniejsze wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania rozwoju gminy,
- nazywa główne bariery i szanse wynikające ze zidentyfikowanych uwarunkowań,
- określa potencjały gminy, nawiązując do dostępnych zasobów oraz lokalnej specyfiki, w tym zróżnicowania terytorialnego,
- dąży do określenia głównych trendów, perspektyw i potencjalnych kierunków rozwoju w przyszłości oraz zawiera zarówno elementy przekrojowe oraz analizę stanu dotychczasowego, jak i opisujące przyszłość.

Pierwszym etapem części diagnostycznej było określenie celu, w tym: rozpoznanie najważniejszych cech, zasobów, potencjałów, problemów gminy i jej otoczenia dla potrzeb planowania długofalowej polityki rozwoju.

Następnie określono założenia i metodologię badań:

- zakres merytoryczny: dane społeczne, gospodarcze, przestrzenne i środowiskowo-klimatyczne,
- zakres terytorialny: obszar Gminy Poczesna,
- zakres czasowy: przede wszystkim okres analizy obejmował dane za ostatnie 5-10 lat,
- źródła danych, m.in.: Główny Urząd Statystyczny, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminne Centrum Kultury, Informacji i Rekreacji w Poczesnej, Powiatowy Urząd Pracy, i inne,
- metodologia: analizy statystyczne w ujęciu dynamicznym i porównawczym oraz badania społeczne: ilościowe i jakościowe, warsztaty i konsultacje społeczne.

Ostatnim etapem diagnozy było zgromadzenie i analiza danych oraz sformułowanie wniosków, które stanowią opis sytuacji oraz zachodzących zmian, tendencji społeczno-gospodarczych, przestrzennych, środowiskowych i klimatycznych w gminie i otoczeniu w ostatnich latach.

Diagnoza uwzględnia również otoczenie, uwarunkowania zewnętrzne i trendy rozwojowe o charakterze lokalnym i ponadlokalnym. Została przeprowadzona w ujęciu dynamicznym (trendy i przekrój w czasie) i porównawczym (ze średnimi danymi dla powiatu częstochowskiego, w którym zlokalizowana jest Gmina Poczesna i województwa śląskiego).

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

OGÓLNE INFORMACJE O GMINIE POCZESNA

Gmina Poczesna położona jest na **północnym krańcu Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, w subregionie północnym województwa śląskiego, w powiecie częstochowskim.**

Od północy graniczy z Miastem Częstochowa oraz z następującymi gminami powiatu częstochowskiego:

- od południa z gminą Starczą i Kamienicą Polską,
- od zachodu z gminą Konopiska,
- od wschodu z gminą Olsztyn.

Odległość do centrum stolicy województwa śląskiego - miasta Katowice wynosi około 60 km, a do stolicy kraju - Warszawy: 230 km.

W skład gminy wchodzi następujące sołectwa: Bargły, Brzeziny Kolonia, Brzeziny Nowe, Huta Stara A, Huta Stara B – wieś, Huta Stara B – osiedle, Kolonia Poczesna, Korwinów, Mazury – Młynek, Michałów, Nierada, Nowa Wieś, Poczesna, Słowik, Wrzosowa, Zawodzie.

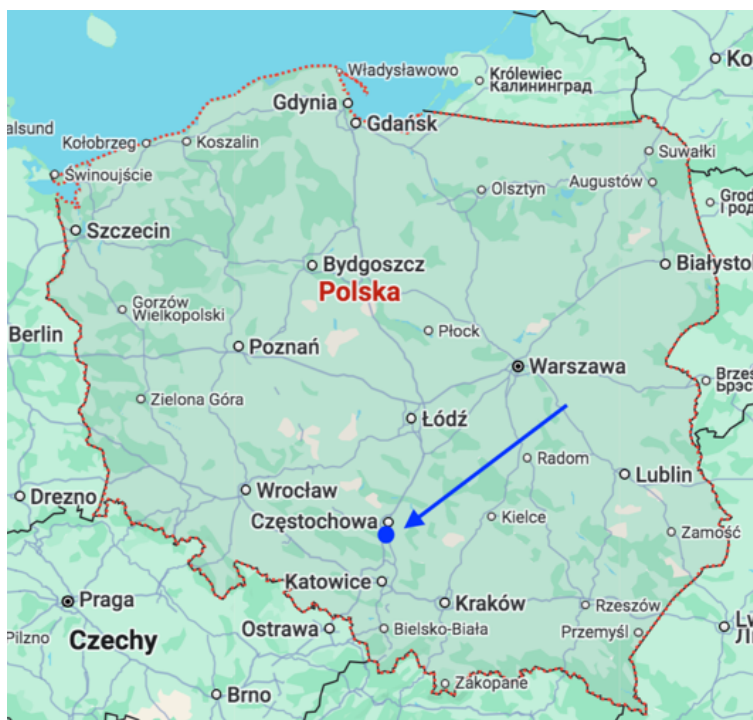
Podstawowymi wyznacznikami położenia gminy jest:

- sąsiedztwo doliny Warty, zamykającej obszar gminy od strony wschodniej,
- położenie w ciągu korytarza transportowego o znaczeniu europejskim - autostrady A1, stanowiącej polski odcinek drogi międzynarodowej E75 – od strony zachodniej,
- droga krajowa 91 (dawniej DK 1) – łącząca gminę z Częstochową, Katowicami, Warszawą,
- droga wojewódzka nr 904 relacji Blachownia (DK-46) – Rększowice (DW 908) – Wanaty (DK 91),
- droga wojewódzka nr 791 - od skrzyżowania z drogą DK91 przez miejscowość Poczesna do granicy z gminą Kamienica Polska,
- sąsiedztwo z Miastem Częstochowa.

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Rysunek 1. Lokalizacja Gminy Poczesna na tle mapy Polski

Źródło: <https://www.google.com/maps>

Rysunek 2. Lokalizacja Gminy Poczesna w województwie śląskim

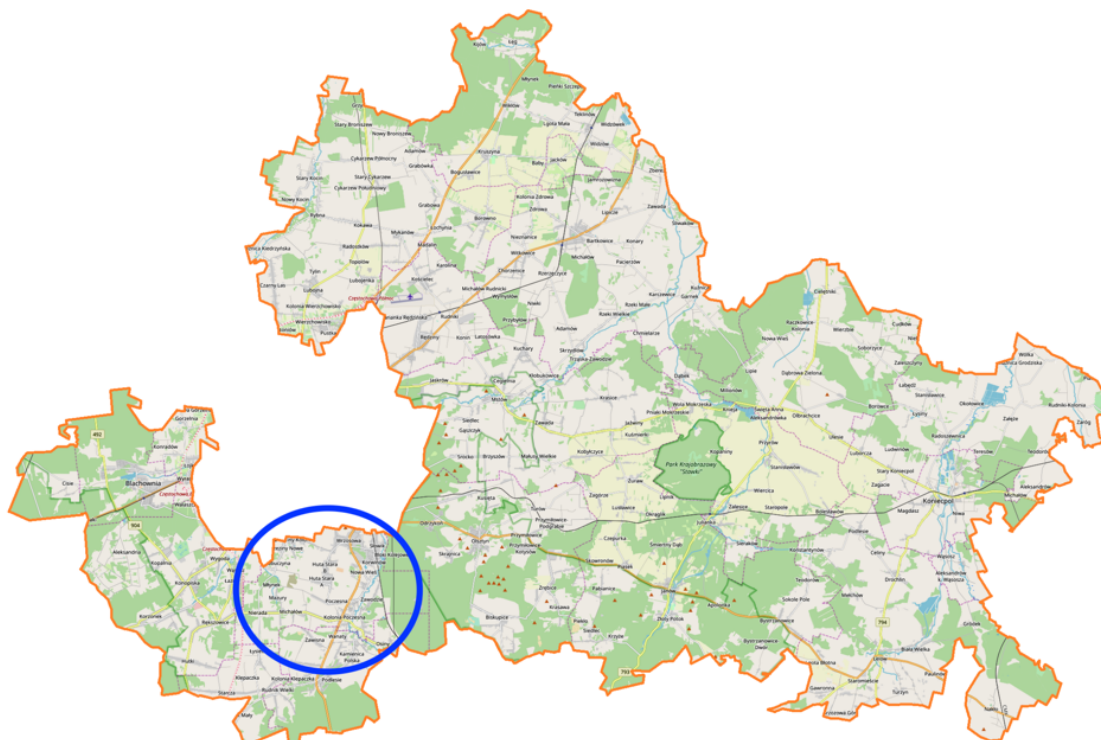

Źródło: <https://pl.wikipedia.org>

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Rysunek 3. Lokalizacja Gminy Poczesna w powiecie częstochowskim

Źródło: <https://pl.wikipedia.org>

Rysunek 4. Lokalizacja Gminy Poczesna w najbliższym otoczeniu

Źródło: www.maps.google.pl

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

UWARUNKOWANIA HISTORYCZNE

Dzieje gminy Poczesna sięgają odległych czasów. Najstarsze wzmianki dotyczące Huty Starej, Nierady i Nowej Wsi pochodzą z XVIII w. Słowik był wymieniony w dokumencie z roku 1629, a Wrzosowa wspomniana przez Jana Długosza w roku 1470. Poczesna również pojawia się w pismach Długosza, ale pierwsza wzmianka o niej jako wsi królewskiej pochodzi z roku 1578.

W roku 1606 została w Poczesnej erygowana parafia. Poczesna należała do starostwa olsztyńskiego jako ośrodek jednego z czterech kluczy tego starostwa. Klucz pocześniański zasilał skarb koronny znacznymi zyskami, było to 37% dochodów całego starostwa. Do klucza należało 12 wsi, 5 folwarków, 4 wójtostwa i Częstochowa. Poczesna leżała wówczas w powiecie lelowskim, w województwie krakowskim.

W wyniku II rozbioru Polski wieś znalazła się w zaborze pruskim, w prowincji Prusy Południowe ze stolicą w Poznaniu. Leżała w powiecie częstochowskim, w departamencie łęczyckim, następnie piotrkowskim, a od 1798 roku w departamencie kaliskim.

W latach 1807–1815 Poczesna znajdowała się w granicach Księstwa Warszawskiego, w powiecie częstochowskim, w departamencie kaliskim.

W Królestwie Polskim Poczesna była siedzibą jednej z pięciu ekonomii rządowych regionu częstochowskiego. Leżała w powiecie częstochowskim, w obwodzie wieluńskim, w województwie kaliskim, od 1837 roku w guberni kaliskiej. W 1811 roku naddzierżawcą dóbr rządowych był Stanisław Ciszkowski, a w 1822 roku Benedykt Lemański. Ukazem carskim z dnia 4 listopada 1841 roku część Ekonomii Poczesna została prawem majoratu nadana rosyjskiemu generałowi artylerii Michałowi Sobolewowi. Darowizna wynosiła ponad 3000 morgów ziemi. Ofiarowana część dóbr rządowych została oznaczona jako B, natomiast część, która nie była ofiarowana, jako A. W 1854 roku w skład tych dóbr wchodziły folwarki, wsie i ich części oraz pustkowia.

W latach 1842–1867 gmina Poczesna leżała w powiecie wieluńskim, w guberni kaliskiej. Od 1867 roku wchodziła w skład powiatu częstochowskiego w guberni piotrkowskiej. Majorat Poczesna po zmarłym w 1866 r. gen. Sobolewie odziedziczył jego syn Michał, a po nim jego siostra księżna Eliza Teniszew.

Na mocy ustawy z 25 lipca 1919 r. majoraty przeszły na własność Skarbu Państwa.

Gminę zniesiono w 1868 roku, a z jej obszaru utworzono gminy Bargły i Kamienica Polska. Przed 1880 gmina Kamienica Polska wchłonęła gminę Bargły. Natomiast w 1923 roku z gminy Kamienica Polska (wtedy już o obszarze gminy Poczesna sprzed 1868) wyodrębniono nową gminę Poczesna o podobnym zasięgu terytorialnym co gmina Bargły po 1868 roku.

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Pod koniec XIX wieku czynne już były w Poczesnej i Borku kopalnie rudy żelaza, a w związku z powstaniem Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej na początku XX wieku została założona cegielnia w Korwinowie.

Obecna gmina Poczesna jako pełnoprawna jednostka administracji państwowej została ustanowiona 24 lutego 1923 roku, obejmując wsie: Poczesna, Bargły, Zawisna i Dębowiec oraz folwarki: Poczesna, Adamów, Borek, Michałów, Młynek, osadę leśną Lepisz oraz lasy skarbowe obszaru 3332 morgi. Gmina wchodziła w skład powiatu częstochowskiego, województwa kieleckiego. Dekretem Adolfa Hitlera z 8 października 1939 roku teren gminy Poczesna wraz z dwunastoma innymi z powiatu częstochowskiego został wcielony do III Rzeszy. Jedyne niewielka część okolic Wrzosowej pozostała w obrębie Generalnego Gubernatorstwa. Tereny te znajdowały się w okręgu urzędowym (niem. Amtsbezirk) Kamienica Polska (zmieniono nazwę na Hochsteinau) w powiecie Blachownia w rejencji opolskiej w prowincji Śląsk (od stycznia 1941 roku w nowej prowincji Górny Śląsk). Podczas II wojny światowej zginęło w różnych okolicznościach 108 mieszkańców gminy.

Po II wojnie światowej gmina Poczesna weszła w skład powiatu częstochowskiego, województwa kieleckiego, a od 1950 roku województwa katowickiego. W latach 1954–1973 Poczesna była siedzibą gromady. W związku z reformą administracyjną kraju od 1 czerwca 1975 roku Poczesna należała do województwa częstochowskiego, od 1 stycznia 1999 r. stała się częścią powiatu częstochowskiego, województwa śląskiego.

Gmina Poczesna położona jest w Częstochowskim Okręgu Przemysłowym oraz na terenie Częstochowskiego Obszaru Rudonośnego. W XIX i XX wieku na terenie gminy działało około 16 kopalni. W latach 80. XX wieku kopalnie zlikwidowano. Na terenie gminy znajduje się wiele pokopalnianych hałd i nieczynna sieć kolejki wąskotorowej łącząca dawne kopalnie rudy żelaza. Eksploatowaną rudą był syderyt $FeCO_3$ w postaci płaskur i konkrecji (sferosyderytów). Wychodnie rudy są jeszcze widoczne w wielu miejscach gminy. W gliniankach, gdzie wydobywano ily doggeru (okresu Jury środkowej).

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

1. BADANIA I ANALIZY STATYSTYCZNE W WYMIARZE DYNAMICZNYM I PORÓWNAWCZYM

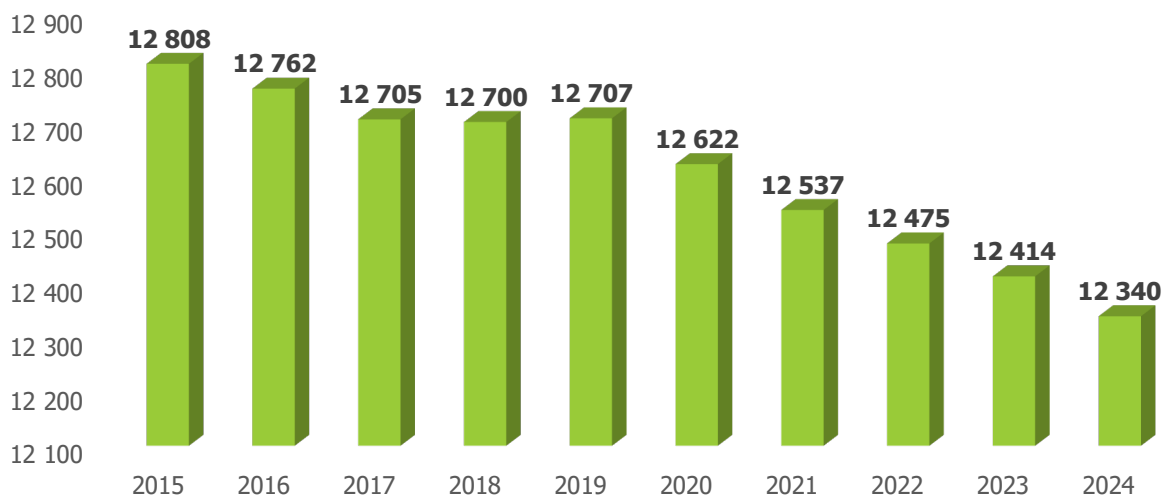
1.1. SYTUACJA SPOŁECZNA

LUDNOŚĆ I PROCESY DEMOGRAFICZNE

Gminę Poczesna zamieszkuje 12.340 osób (wg danych GUS za 31.12.2024 r.) – co stanowi 0,29% ludności województwa śląskiego i 9,42% ludności powiatu częstochowskiego.

W latach 2015-2024 liczba mieszkańców gminy zmniejszyła się o 3,7%. W analizowanym okresie czasu w regionie zaobserwowano również negatywny trend spadkowy: w województwie śląskim populacja zmalała o 6,1%, natomiast w powiecie częstochowskim o 3,4%.

Rysunek 5. Kształtowanie się liczby ludności w Gminie Poczesna w latach 2015-2024

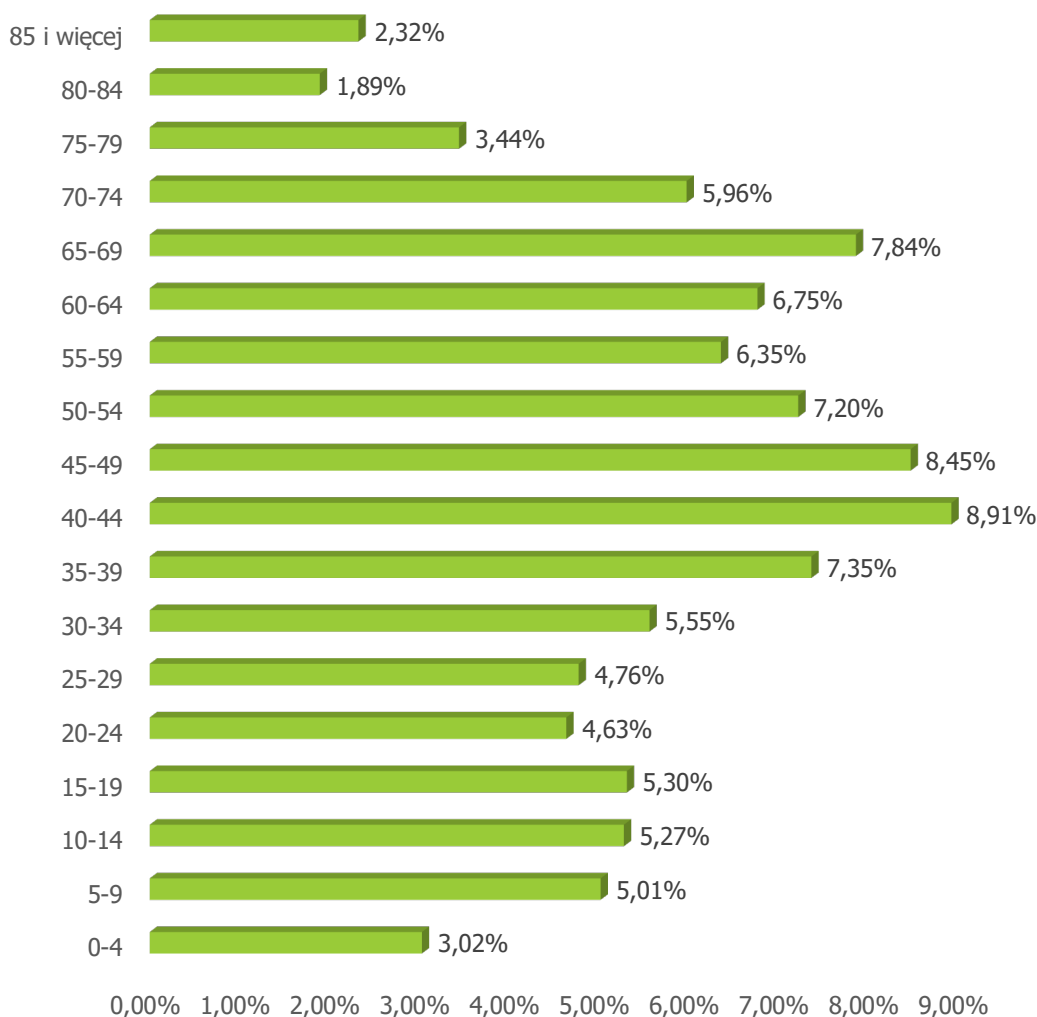
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, BDL

Okolo 51% ludności gminy to kobiety, natomiast najliczniejszą grupą wśród mieszkańców są osoby w przedziale wiekowym 40-44 lata – 8,91% ogółu ludności, a następnie: 45-49 lat – 8,45% populacji. Najniższy odsetek osób zamieszkuje gminę w wieku: 80-84 lata: 1,89% i 0-4: 3,02% ludności.

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Rysunek 6. Struktura wieku mieszkańców Gminy Poczesna w 2024 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, BDL

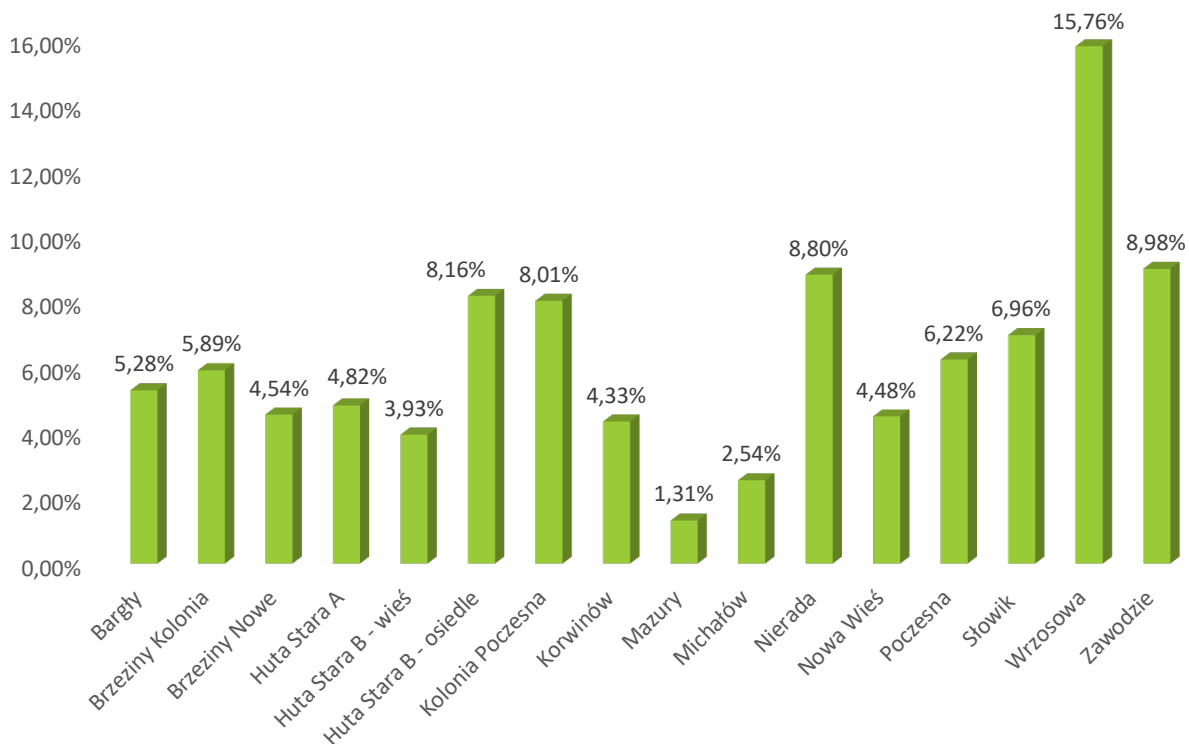
Najbardziej zaludnionym sołectwem gminy jest Wrzosowa, w którym mieszka: 15,76% ogółu populacji gminy, następnie Zawodzie: 8,98% oraz Nierada: 8,80% (według stanu na koniec 2024 roku). Natomiast najmniej osób zamieszkuje sołectwo Mazury – 1,31% ogółu ludności gminy.

Analizując zmianę liczby ludności w poszczególnych sołectwach w ciągu ostatnich 5 lat tj. w latach 2019 i 2024 należy zauważyć, iż największy spadek liczby ludności nastąpił w sołectwach Huta Stara B - osiedle o 11,61%, Nowa Wieś o 7,59% oraz Huta Stara B – wieś o 7,16%. Natomiast największy wzrost liczby mieszkańców nastąpił w sołectwach: Brzeziny Kolonia: 3,75%, Michałów: 3,68% oraz Brzeziny Nowe: 1,46%.

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Rysunek 7. Udział liczby mieszkańców poszczególnych sołectw w ogólnej liczbie ludności w Gminie Poczesna wg stanu na dzień 31.12.2024 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Poczesna

Negatywne trendy demograficzne w Gminie Poczesna wynikają przede wszystkim z ujemnego przyrostu naturalnego. W latach 2015-2024 liczba zgonów ogółem przewyższyła liczbę urodzeń żywych ogółem - w każdym roku. Na koniec 2024 roku wskaźnik przyrostu naturalnego na 1000 mieszkańców w gminie był jednym wyniósł: -4,92.

Powyższy wskaźnik kształtuje się nieco korzystniej na tle danych regionalnych, gdzie średnia wartość dla województwa śląskiego: wyniosła: -6,05, a dla powiatu częstochowskiego: -6,71.

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

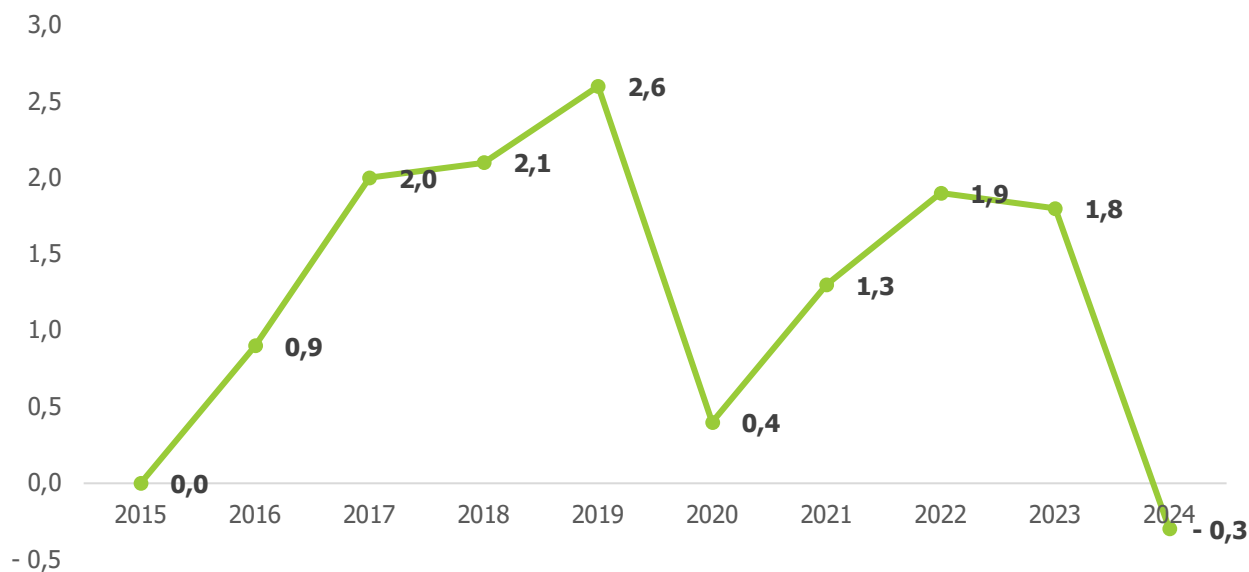
Rysunek 8. Kształtowanie się przyrostu naturalnego na 1000 ludności w Gminie Poczesna w latach 2015-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, BDL

W latach 2015-2024 saldo migracji w Gminie Poczesna kształtowało się na dodatnim poziomie, najwyższą wartość osiągnęło w 2019 roku 2,6 osób na 1000 ludności, niestety w 2024 roku spadło do poziomu ujemnego i wyniosło -0,3 osoby – w porównaniu do średniej wartości dla województwa śląskiego: -0,7 i w powiatu częstochowskiego: 2,4.

Rysunek 9. Saldo migracji na 1000 ludności ogółem w Gminie Poczesna w latach 2015-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, BDL

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

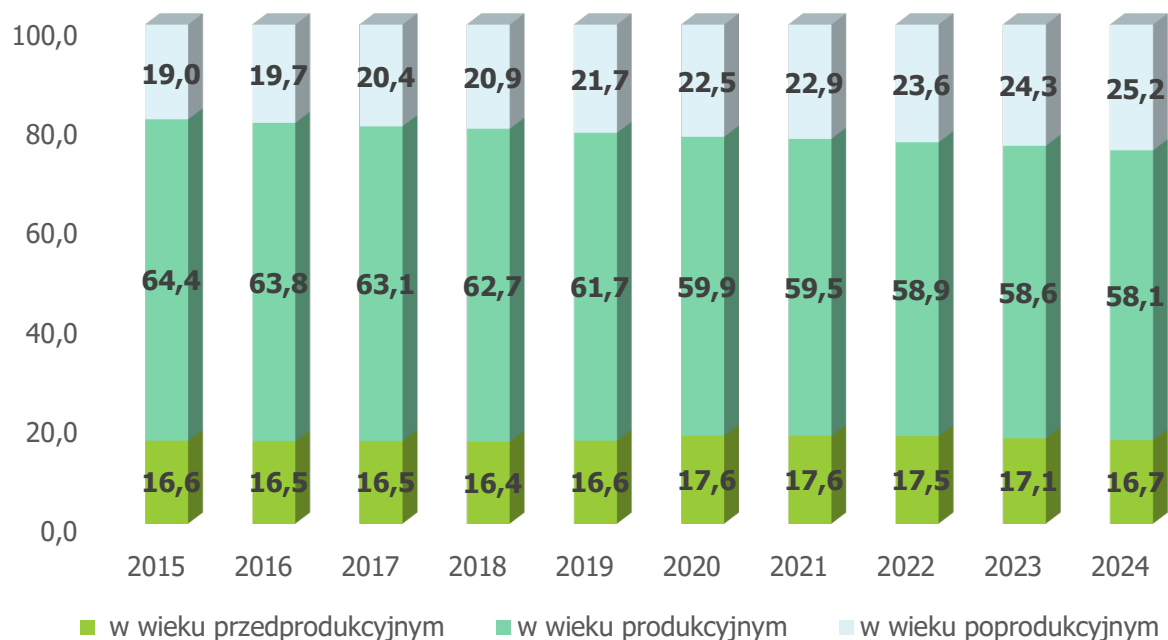
Sytuację demograficzną oraz społeczną na obszarze gminy obrazuje również liczba zawieranych małżeństw. Według dostępnych danych za lata 2015-2024 najczęściej małżeństw zawarto w 2017 roku, tj. 5,4 na 1000 mieszkańców. W analizowanym okresie czasu ulegała pewnym wahaniom.

Na koniec 2024 roku wartość wskaźnika dla gminy wyniosła: 2,3 i była niższa od przeciętnej wartości dla województwa śląskiego (3,5) oraz dla powiatu częstochowskiego (3,0).

Biorąc pod uwagę, że w Polsce większość dzieci rodzi się w związkach małżeńskich, liczba zawieranych małżeństw istotnie wpływa na wskaźnik urodzeń w perspektywie kolejnych 2–3 lat. Jednocześnie wskaźnik pozwala m.in. na obserwację zmian w stylu życia społeczeństwa, a spadek liczby zawieranych małżeństw na 1000 ludności może wynikać m.in. z większej skłonności do życia w związkach nieformalnych.

Na koniec 2024 roku struktura ludności według ekonomicznych grup wieku kształtowała się następująco: udział osób w wieku przedprodukcyjnym: 16,7%, produkcyjnym: 58,1%, a poprodukcyjnym: 25,2%. W ciągu ostatnich 10-ciu lat wzrosła liczba osób w wieku poprodukcyjnym o 6,2 punktu procentowego - co wskazuje na „starzenie się” społeczeństwa.

Rysunek 10. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w Gminie Poczesna w latach 2015-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS, BDL

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Niekorzystną tendencję demograficzną odzwierciedla również odsetek osób w wieku powyżej 65 lat w społeczeństwie, który wzrósł z poziomu 15,3% w 2015 roku do 21,5% w 2024 roku.

Wskaźnik ludności w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym dla Gminy Poczesna wynosi: 72,2 i jest wyższy w porównaniu ze średnią dla gmin powiatu częstochowskiego: 71,8 i zbliżony od średniej wartości dla województwa śląskiego: 73,6.

Natomiast współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi kształtuje się następująco: dla gminy: 32,9, powiatu: 32,6 oraz regionu: 34,1.

W ostatnich latach, zarówno w gminie, jak i w pozostałych regionach kraju, można zaobserwować nasilający się proces starzenia się społeczeństwa. Udział osób starszych w populacji mieszkańców gminy systematycznie rośnie.

W strukturze osób starszych dominują osoby względnie najmłodsze (w grupie wieku 70 i więcej lat – ponad 48%).

Analizując dane w podziale na sołectwa/miejscowości, należy zauważyć, iż największy odsetek osób powyżej 60 roku życia w stosunku do populacji występuje w sołectwach: Kolonia Poczesna, Nowa Wieś oraz Bargły – ponad 30% ogółu liczby mieszkańców sołectwa, natomiast najniższy w sołectwie Brzeziny Kolonia – poniżej 22% populacji.

Należy podkreślić, że niekorzystne prognozy demograficzne zakładają spadek populacji Gminy Poczesna do 2035 roku oraz pogłębiający się wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym.

Zgodnie z prognozą ludności opracowaną przez GUS do 2060 roku, przewiduje się, że w Gminie Poczesna populacja zmniejszy się o 1154 mieszkańców - tj. o prawie 10% ogółu ludności). Największa depopulacja o około 25% wystąpi wśród ludności w wieku produkcyjnym, natomiast prawie 2,5-krotnie wzrośnie liczba osób powyżej 80 roku życia.

W Gminie Poczesna gęstość zaludnienia wynosi 205,9 osób/km² (wg stanu na 31.12.2024 r.) i jest wyższa w porównaniu ze średnią dla powiatu częstochowskiego: 86,1 osób/km² oraz niższa w porównaniu do województwa śląskiego: 347,9 osób/km². Należy jednak zauważyć, że w województwie śląskim gęstość zaludnienia jest najwyższa w Polsce, a najgęściej zaludniony jest centralny obszar regionu – ponad 1000 osób na km². Na obszarze gminy, w latach 2015 – 2024, nieznacznie zmniejszyła się gęstość zaludnienia – ze względu na spadek liczby mieszkańców.

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

EDUKACJA I WYCHOWANIE

Sieć publicznych szkół podstawowych w Gminie Poczesna jest zorganizowana w sposób umożliwiający wszystkim dzieciom spełnienie obowiązku szkolnego z uwzględnieniem w art. 39 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo Oświatowe. Gmina zapewnia bezpłatny transport komunikacją gminną.

Na terenie Gminy Poczesna funkcjonują następujące publiczne placówki oświatowe prowadzone przez samorząd gminny, tj.:

- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Słowiku,
- Szkoła Podstawowa im. Haliny Poświatowskiej w Nieradzie,
- Szkoła Podstawowa im. Gustawa Morcinka w Poczesnej,
- Szkoła Podstawowa im. Kazimierza Wielkiego w Hucie Starej B,
- Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika we Wrzosowej.

W 2024 roku w 5 szkołach podstawowych funkcjonowało łącznie 49 oddziałów. Średnia liczba uczniów przypadająca na 1 oddział wyniosła 17,7 osób – wskaźnik ten jest jednym z najważniejszych wyznaczników jednostkowych kosztów nauczania, czyli wydatków oświatowych w przeliczeniu na jednego ucznia. Jednocześnie średnia wielkość oddziału charakteryzuje warunki pracy nauczycieli i bliskość kontaktów z uczniami. Mniejsze oddziały klasowe pozwalają na bardziej zindywidualizowane podejście. Niniejszy wskaźnik dla gminy, był zbliżony dla średniej województwa śląskiego (17) oraz wyższy od przeciętnej dla powiatu częstochowskiego (14).

Kolejnym ważnym wskaźnikiem związanym z edukacją jest współczynnik skolaryzacji będący miarą powszechności nauczania - służący do oceny aktywności edukacyjnej ludności.

Skolaryzacja brutto jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 grudnia) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

Według dostępnych danych GUS za 2024 rok, wartość współczynnika skolaryzacji na poziomie podstawowym dla Gminy Poczesna wyniosła: 83,09%, natomiast dla województwa śląskiego: 101,43%, dla powiatu częstochowskiego: 88,15%.

W przypadku szkół podstawowych wartość współczynnika mniejsza niż 100% nie musi oznaczać, że nie wszystkie dzieci, które powinny spełniać obowiązek szkolny, go realizują. W gminie niższa wartość wskaźnika wynika z faktu, iż część dzieci zameldowanych na jej obszarze, kształci się w placówkach na obszarze innych gmin.

Poziom nauczania w szkołach na obszarze gminy obrazują wyniki egzaminów ogólnopolskich.

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

O dobrym poziomie nauczania w placówkach zlokalizowanych w Gminie Poczesna świadczą przede wszystkim średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty.

W 2024 roku średni wynik uczniów w gminie z języka polskiego wyniósł: 62,34% - był wyższy od średniej dla województwa i powiatu częstochowskiego (powiat: 61,59%, województwo: 58,04%). W przypadku matematyki wynik był gorszy od średniej dla województwa i dla powiatu: 47,44% (powiat: 51,79%, województwo: 49,54%). Jeżeli chodzi o język angielski to przeciętny wynik dla gminy był nieco niższy od wyniku dla powiatu i regionu: 64,40% (powiat: 65,30%, województwo: 64,49%).

W 2025 roku średnia ocena dla gminy z języka polskiego była niższa od przeciętnej wartości dla powiatu częstochowskiego oraz województwa śląskiego i wyniosła: 62,83% (powiat: 64,83%, województwo: 63,50%), matematyka: 52,33% - wartość wyższa od średniej dla powiatu i województwa (powiat: 50,81%, województwo: 48,73%). Jeżeli chodzi o język angielski to dzieci ze szkół z Gminy Poczesna osiągnęły słabszą ocenę od przeciętnej wartości dla powiatu częstochowskiego, lecz lepszą od średniej wartości dla województwa śląskiego: 70,68% (powiat: 71,15%, województwo: 70,47%).

Wychowanie przedszkolne na obszarze Gminy Poczesna realizowane jest w 6 placówkach - prowadzonych przez samorząd terytorialny. Obejmuje dzieci od 3 roku życia do osiągnięcia wieku szkolnego, tj.:

- Przedszkole w Hucie Starej A,
- Przedszkole w Hucie Starej B,
- Przedszkole w Poczesnej,
- Przedszkole we Wrzosowej,
- Przedszkole w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Słowiku,
- Przedszkole przy Szkole Podstawowej w Nieradzie.

W 2024 roku w Gminie Poczesna funkcjonowało łącznie 18 oddziałów przedszkolnych, do których uczęszczało 367 uczniów. Średnia liczba dzieci przypadająca na 1 oddział przedszkolny wyniosła 20 osób.

Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych w gminie wychowaniem przedszkolnym wyniósł: 94,6% i był porównywalny do średniej w powiecie częstochowskim: 93,4% oraz nieznacznie niższy od przeciętnej wartości dla województwa śląskiego: 98,7%.

W Gminie Poczesna funkcjonuje Gminny Żłobek w Hucie Starej B, zapewniający opiekę dzieciom do lat 3 w ramach 30 miejsc. W 2024 roku wskaźnik: odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach dla gminy wyniósł: 12,6% i był prawie dwukrotnie niższy niż średnia dla województwa śląskiego: 21,8% oraz znacznie wyższy od średniej dla powiatu częstochowskiego: 8%.

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

OPIEKA SPOŁECZNA

Zadania z zakresu spraw społecznych realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poczesnej, który jest jednostką organizacyjną gminy, obejmującą swoim zakresem działania teren Gminy Poczesna.

Według dostępnych danych GUS za 2023 rok, wskaźnik: Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Poczesna wyniósł 237 osób – i był nieco wyższy od średniej wartości dla województwa (234) i niższy od średniej wartości dla powiatu częstochowskiego (254). W analizowanym okresie czasu znacznie zmniejszył się zasięg korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej z 4,6% w 2015 roku do 2,4% w 2023 roku - wszystkie osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej spełniały warunek poniżej kryterium dochodowego.

Z wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej przesłanek, które stanowią podstawę udzielenia pomocy społecznej, w Gminie Poczesna w 2024 roku najwięcej osób uzyskało pomoc z powodu ubóstwa: 217 osób – 64,8% ogółu korzystających, z powodu bezrobocia: 133 osoby – 39,7%, a następnie z niepełnosprawności – 20,9% i ze względu na długotrwałą lub ciężką chorobę – 19,7%.

Problem ten będzie się pogłębiać ze względu na rosnącą liczbę osób starszych w populacji – tj. osób ze szczególnymi potrzebami.

Analizując liczbę osób, którym przyznano wsparcie z pomocy społecznej w 2024 roku w podziale na poszczególne sołectwa należy stwierdzić, że największy udział korzystających wystąpił w sołectwie Bargły: 5,43% liczby mieszkańców, natomiast najmniej w sołectwie Huta Stara B-wieś: 1,04%.

OCHRONA ZDROWIA

Na obszarze Gminy Poczesna działa Gminny Zespół Ośrodków Zdrowia w Poczesnej, w skład którego wchodzi:

- Ośrodek Zdrowia w Poczesnej,
- Ośrodek Zdrowia w Nieradzie,
- Ośrodek Zdrowia we Wrzosowej.

W Poczesnej funkcjonuje Filia Stacji Pogotowia Ratunkowego SP ZOZ w Częstochowie.

Według danych GUS, w ostatnich 10 latach w placówkach działających na terenie Gminy Poczesna liczba porad w ramach podstawowej opieki zdrowotnej udzielanych pacjentom kształtowała się

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

---

na zbliżonym poziomie i wyniosła 44223 sztuk w 2024 roku. Natomiast w ciągu ostatnich 5 lat 3-krotnie wzrosła liczba porad w ramach specjalistycznej opieki zdrowotnej do 6790 na koniec 2024 roku.

Kluczowym wskaźnikiem świadczącym o dostępności usług opieki zdrowotnej jest liczba przychodni na 10 tys. ludności oraz liczba osób przypadająca na 1 przychodnię. Porównując dane, należy zauważyć, że w 2024 roku na 10 tys. mieszkańców gminy przypadało 7 przychodni, powiatu: 5 przychodni, a województwa: 7 przychodni.

Natomiast liczba osób przypadających na 1 przychodnię w gminie wynosiła 4113 mieszkańców, w powiecie: 2048 osób, a w województwie: 1506 osób – co świadczy o niższej dostępności usług medycznych i mniejszej liczbie przychodni w przeliczeniu na mieszkańca w porównaniu do innych obszarów regionu.

Najbliższe szpitale zlokalizowane są w Częstochowie oraz w Blachowni.

GOSPODARKA MIESZKANIOWA I WARUNKI ŻYCIA

Według danych GUS, na koniec 2024 roku, na obszarze gminy zlokalizowanych było łącznie 3565 budynków mieszkalnych, przede wszystkim jednorodzinnych, w tym 4297 mieszkań. W ciągu ostatnich 10 lat liczba budynków wzrosła o około 2,5%, a mieszkań o 7,3%.

Przeciętna powierzchnia użytkowana 1 mieszkania wynosi: 99 m², liczba izb na 1 mieszkanie: około 4,5 szt., natomiast na 1 mieszkanie przypadają prawie 3 osoby.

Zgodnie z dostępnymi danymi statystycznymi GUS za 2023r.: znaczna większość mieszkań wyposażonych jest w wodociąg: 98,9%, łazienkę: 96,8% oraz centralne ogrzewanie – 81,6% ogółu (indywidualne źródła ciepła oraz sieć gazowa).

Na 1 osobę przypada w gminie średnio 34,5 m² powierzchni – i jest to wartość wyższa w porównaniu z danymi dla województwa śląskiego, gdzie wynosi ona: 31,9 m² i nieznacznie niższa od średniej dla powiatu częstochowskiego: 35,8 m².

Na 1000 mieszkańców w gminie przypada: 343,5 mieszkań, w powiecie: 373,8, a w województwie: 437,3. Wyższa wartość dla województwa i powiatu związana jest z występowaniem znacznie większej liczby mniejszych mieszkań w budynkach wielorodzinnych. Natomiast w gminie – ze względu na jej charakter - przeważają budynki mieszkalne jednorodzinne.

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Na koniec 2024 roku, udział ludności korzystającej na terenie gminy z sieci wodociągowej wyniósł: 97,7%, kanalizacyjnej: 61,1% i gazowej: 68,8%. Dla powiatu częstochowskiego odpowiednio wynosiły: 92,2%, 48,6% i 39,6%, a dla województwa śląskiego: 96,0%, 80,0% i 67,0%.

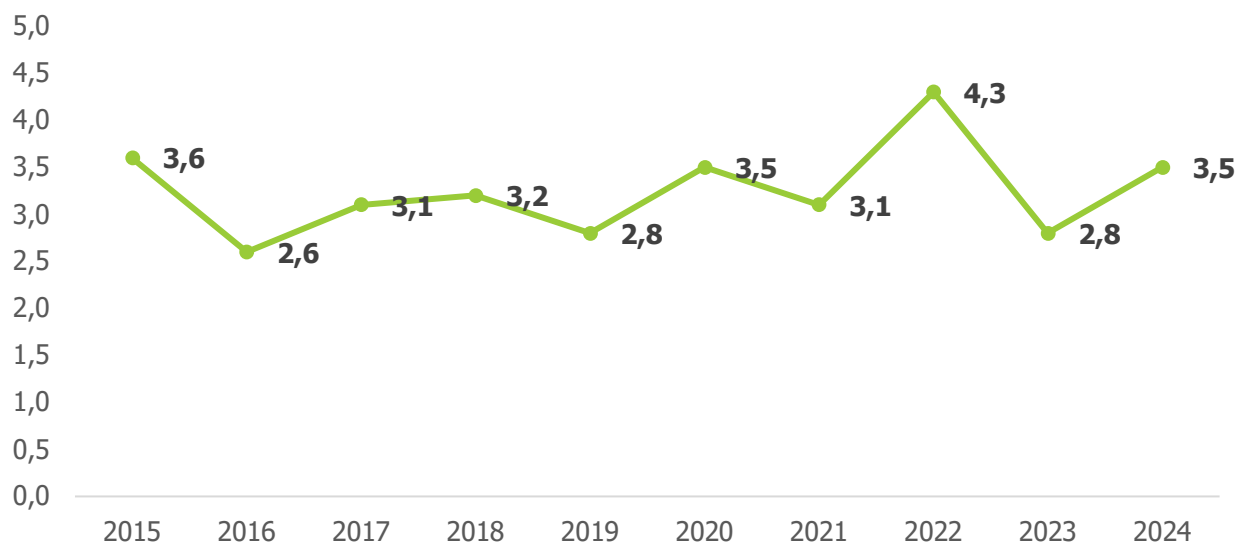
W porównaniu do danych regionalnych: Gmina Poczesna wyróżnia się tylko na tle powiatu częstochowskiego w zakresie znacznie większego udziału osób korzystających z sieci kanalizacji sanitarnej i gazowej.

W ostatnich 10 latach wskaźnik dotyczący liczby mieszkań oddanych na 1000 ludności ulegał nieznacznym wahaniom z najniższego poziomu: 2,6 w 2016 roku do 4,3 w 2022 roku, aby osiągnąć wartość 3,5 w 2024 roku.

Przeciętna liczba izb w 1 nowym mieszkaniu wynosiła każdego roku powyżej 5 sztuk – najwyższa wartość 6 szt. w 2019 roku, a na koniec 2024 roku: 5,4 szt.

Średnia powierzchnia użytkowa 1 mieszkania oddanego do użytkowania: 147,4 m² w 2024 roku. Wskaźnik: liczba mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 ludności w Gminie Poczesna wyniósł na koniec analizowanego okresu: 3,5 i był niższy od średniej wartości dla województwa śląskiego: 4,0 oraz od przeciętnej dla powiatu częstochowskiego 4,2.

Rysunek 11. Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w Gminie Poczesna w latach 2015-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, BDL

Gmina Poczesna posiada duży zasób mieszkaniowy w skład, którego wchodzi lokale położone w budynkach stanowiących 100 % własność Gminy Poczesna są to budynki we Wrzosowej przy

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

---

ul. Leśnej 1, budynki w Korwinowie przy ul. Okólnej 12 i Okólnej 14, budynek w Hucie Starej A przy ul. Lipowej 4 oraz budynek położony w Dębowcu ogółem 28 lokali mieszkalnych w tym 18 lokali socjalnych. Pozostałe lokale mieszkalne znajdują się w budynkach trzydziestu czterech Wspólnot Mieszkaniowych położonych w m. Huta Stara B, Wrzosowa, Nowa Wieś i Kolonia Poczesna (121 lokali mieszkalnych), w 2024 r. sprzedano na rzecz dotychczasowych najemców 8 lokali mieszkalnych mieszkań.

Udział lokali mieszkalnych położonych w budynkach stanowiących własność Wspólnot Mieszkaniowych – 75% ogółu, natomiast położone w budynkach stanowiących 100% własność Gminy Poczesna – 25% ogółu. Mieszkania sprzedawane są na rzecz dotychczasowych najemców zgodnie z uchwałą Rady Gminy Nr 150/XX/16 z dnia 23 czerwca 2016 r. w sprawie określenia zasad gospodarowania nieruchomościami Gminy Poczesna ogłoszonej w Dz. Urz. Woj. Śląskiego z dnia 05 lipca 2016 r. poz. 3759, przy zastosowaniu 90% bonifikaty od ceny nieruchomości ustalonej przez biegłego rzeczoznawcę w operacie szacunkowym.

KULTURA

Na terenie gminy działa Gminne Centrum Kultury, Informacji i Rekreacji w Poczesnej.

Gminny Ośrodek Kultury w Poczesnej to pierwotna jego nazwa. Reaktywował on swą działalność po kilkuletniej przerwie, na mocy uchwały Rady Gminy Poczesnej z dnia 29 marca 1994 r. rozpoczynając działalność merytoryczną 2 maja 1994 r. Natomiast z dniem 28 maja 1998 r. rozszerzono zakres działalności o sport i rekreację tworząc jednostkę pod nazwą Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Poczesnej. Kolejna zmiana zakresu działań placówki to przekształcenie jednostki samorządowej w instytucję upowszechnienia kultury. W dniu 8 listopada 2005 r. Rada Gminy utworzyła instytucję pod nazwą Gminne Centrum Kultury, Informacji i Rekreacji w Poczesnej.

W strukturach Centrum działają trzy formacje taneczne oraz zespoły muzyczne i śpiewacze. Należą do nich: Zespół Folklorystyczny Wrzosowianie, Zespół Tańca Współczesnego – Takt oraz Mażoretki „Presto”. Oprócz nich działa Młodzieżowa Orkiestra Dęta Gminy Poczesna.

Zgodnie z danymi GUS w latach 2020-2024 wzrosła w gminie liczba organizowanych imprez z 55 szt. do 102 szt., a tym samym liczba jej uczestników z 850 osób do 1373 osób.

Wskaźnik: liczba uczestników imprez na 1000 ludności dla Gminy Poczesna wyniósł: 110,8 osób w 2024 roku i był on znacznie niższy od średniej dla województwa śląskiego: 962,9, i powiatu częstochowskiego: 742,5.

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

W instytucji kultury działa 11 grup artystycznych oraz 9 kół/klubów/sekcji, jednakże w ciągu ostatnich 5 lat spadła znacznie ich liczba.

Wskaźnik: liczba osób na 1 placówkę (centrum kultury, dom kultury, ośrodek kultury, klub, świetlicę) w 2024 roku wyniósł dla Gminy Poczesna: 6 170 osób, natomiast w powiecie: 8 736,13 osób i w województwie: 12 810,27 osób.

Zatem problemy gminy dotyczą nie tyle dostępności instytucji, co ich atrakcyjności, oferty programowej i poziomu aktywizacji społecznej. Wskazane może być zatem wzmocnienie działań animacyjnych, edukacyjnych i promocyjnych, mających na celu zwiększenie uczestnictwa mieszkańców w kulturze.

W Gminie Poczesna funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna w Poczesnej - samorządowa instytucja kultury wraz z 3 Filiami: w Nieradzie, Hucie Starej B oraz we Wrzosowej.

Jednym z najważniejszych osiągnięć w 2024 roku było ponowne zajęcie pierwszego miejsca w rankingu bibliotek województwa śląskiego. To prestiżowe wyróżnienie uwzględnia m.in. wielkość księgozbioru, liczbę aktywnych czytelników oraz różnorodność udostępnianych zbiorów – zarówno na miejscu, jak i poprzez nowoczesne formy wypożyczeń, takie jak „książka na telefon”.

Łączny księgozbiór Biblioteki Publicznej na koniec 2024 roku wyniósł 56 986 wolumenów – i w porównaniu z 2020 roku uległ zmniejszeniu o około 15%. Zwiększyła się natomiast liczba wypożyczonego księgozbioru na zewnątrz o ponad 12% do 32 337 sztuk w 2024 roku.

Wzrosła również liczba czytelników o 3% i na koniec analizowanego okresu wyniosła 1636 osób.

Na koniec 2024 roku na 1 placówkę biblioteczną przypadało 3085 mieszkańców gminy - wskaźnik ten był korzystniejszy w porównaniu ze średnią wartością dla województwa śląskiego: 5677 osób oraz dla powiatu częstochowskiego: 3276 osób.

Jednocześnie liczba czytelników na 1000 ludności wyniosła: 132 osoby – i była nieznacznie niższa od przeciętnej dla województwa: 149 osób, lecz wyższa niż dla powiatu: 99 osób.

Średnio w 2024 roku czytelnik wypożyczył prawie 20 książek z biblioteki gminnej – podobnie jak w województwie i powiecie (ok. 19 wol.).

Pomimo spadku liczby woluminów w ciągu ostatnich 5 lat, gmina pozytywnie wyróżnia się na tle powiatu w zakresie zgromadzonego księgozbioru, który wynosi łącznie: 4618 wol. na 1000 ludności w porównaniu z wartością dla województwa śląskiego: 3478,7 wol. a zwłaszcza powiatu częstochowskiego: 2645,1 wol. (według danych za 2024 rok).

Na obszarze gminy funkcjonują również świetlice środowiskowych, których działalność obejmuje szereg inicjatyw, których celem było nie tylko zagospodarowanie czasu wolnego, ale także

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

---

budowanie poczucia wspólnoty oraz promowanie wartościowych form spędzania czasu, w tym: świetlica środowiskowa w Słowiku, świetlica środowiskowa w Bargłach, świetlica środowiskowa w Brzezinach Nowych, świetlica w Hucie Starej B, świetlica wiejska w Nowej Wsi.

SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

Główną infrastrukturę sportową na terenie Gminy Poczesna stanowią boiska i obiekty w otoczeniu placówek oświatowych, w tym:

- 1) kompleks boisk sportowych „Moje boisko-ORLIK 2012” przy Zespole Szkół w Hucie Starej B,
- 2) teren sportowo-rekreacyjny w Hucie Starej B (siedziba Klubu Olimpia),
- 3) teren rekreacyjno-sportowy w Słowiku,
- 4) hala sportowa Przy Szkole Podstawowej w Poczesnej,
- 5) speedrowerowy zlokalizowany przy ul. Śląskiej w Bargłach,
- 6) boisko piłkarskie w Zawodziu (siedziba Klubu Grom),
- 7) siłownie zewnętrzne i place zabaw dla dzieci.

Według dostępnych danych GUS za 2024 rok, na obszarze gminy działa 6 klubów sportowych z łączną liczbą członków 468 osób, w tym ćwiczących ogółem: 463 osoby, z tego ponad 70% stanowią osoby do 18 roku życia.

Liczba klubów sportowych na 10 tys. ludności wynosi w gminie: 4,9 sztuk, a ćwiczących w klubach sportowych na 1000 mieszkańców 37,5 osób. Wskaźniki w województwie śląskim kształtują się odpowiednio: 3,8 i 36,5, a w powiecie częstochowskim: 4,3 i 27,7 – co świadczy o wyższym poziomie aktywności sportowej mieszkańców Gminy Poczesna.

Na terenie gminy zlokalizowane są również szlaki turystyczne, w tym:

- Szlak rowerowy Dębówcówka - szlak oznakowany kolorem niebieskim z Częstochowy przez Dębowiec, Zawodzie (Gmina Poczesna) i Choroń do Poraja - o długości około 16 km,
- Szlak Przełomu Warty: Częstochowa – Mstów – szlak rowerowy oznakowany w terenie kolorem żółtym, posiadający swój początek ma w Częstochowie, a koniec w Mstowie – przebiegający m.in. przez Korwinów i Zawodzie – o długości około 32 km.

Gmina Poczesna posiada potencjał turystyczny i rekreacyjny ze względu na:

- Dziedzictwo kulturowe związane z lokalizacją obiektów zabytkowych, jak również górnictwem rud żelaza,

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

- Walory przyrodnicze i krajobrazowe, m.in. rzeźba terenu, dolina rzeki Warty, obszary zalesione, obszary chronione, w tym Natura 2000.

Ze względu na zidentyfikowane deficyty, do których należą m.in. szlaki turystyczne, w tym trasy rowerowe, baza turystyczna i okołoturystyczna, przestrzenie publiczne wymagające zagospodarowania, istnieje konieczność rozwoju infrastruktury aktywnego spędzania wolnego czasu i dostosowania oferty do różnych grup wiekowych, w tym seniorów, czy dzieci i młodzieży.

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

W Gminie Poczesna podmiotami realizującymi zadania z zakresu bezpieczeństwa publicznego są:

- Komenda Miejska Policji w Częstochowie,
- Komisariat Policji w Poczesnej który swym działaniem obejmuje trzy gminy tj. Gmina Poczesna, Gmina Kamienica Polska oraz Gmina Starcza,
- Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Częstochowie,
- 6 jednostek ochotniczych straży pożarnych (OSP w Poczesnej, OSP w Bargłach, OSP w Nieradzie, OSP we Wrzosowej, OSP w Słowiku, OSP w Hucie Starej A).

Do największych problemów i potrzeb jednostek można zaliczyć konieczność doposażenia w sprzęt ratowniczy, pojazdy gaśnicze i inne niezbędne do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków zjawisk katastrofalnych.

Jednocześnie na terenie Gminy Poczesna nie występują schrony i inne budowle obronne lub ochronne o przeznaczeniu wojskowym bądź cywilnym. Brak również magazynów do przechowywania do wody, energii, czy żywności.

W odniesieniu do danych dla poszczególnych miejscowości gminy, poważny problem w zakresie przestępczości występuje w Nowej Wsi, gdzie odnotowano w 2024 roku odpowiednio: 224 interwencje i 19 przestępstwa kryminalne, jak również we Wrzosowej: 222 interwencje i 27 przestępstw kryminalnych.

Według dostępnych danych za 2024 rok: liczba przestępstw kryminalnych na 1000 mieszkańców wyniosła dla Gminy Poczesna: 11,7 i był on nieznacznie niższy od średniej dla województwa śląskiego: 12,6.

Badając liczbę zagrożeń na drogach należy stwierdzić, że najwięcej wypadków i kolizji w ostatnim roku miało miejsce we Wrzosowej: 44 szt., Nowej Wsi: 28 szt. i Poczesnej: 25 szt. – zwłaszcza ze względu na przebieg drogi krajowej 91 na obszarze tych miejscowości.

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

AKTYWNOŚĆ MIESZKAŃCÓW I KAPITAŁ SPOŁECZNY

Rozwój społeczeństwa obywatelskiego wyraża się m. in. poprzez liczbę aktywnych organizacji pozarządowych działających na danym terenie oraz liczbę zaangażowanych w ich działanie osób. Na terenie Gminy Poczesna według danych za 2024 rok działają 2 fundacje oraz 35 stowarzyszeń i organizacji społecznych – łącznie 37 podmiotów. W porównaniu z 2015 rokiem – liczba ich wzrosła o około 16%. Wskaźnik: liczba organizacji pozarządowych na 1000 ludności według danych z 2024 roku wyniósł dla Gminy Poczesna: 3,00 i był on niższy od średniej wartości dla powiatu częstochowskiego: 3,46 oraz województwa śląskiego: 3,69 – co świadczy o niedostatecznej aktywności obywatelskiej mieszkańców gminy.

O aktywności społecznej mieszkańców świadczy również ich udział w wyborach powszechnych. Analizując poziom frekwencji wyborczej w Gminie Poczesna od 2023 roku należy stwierdzić, iż najwyższy jej poziom odnotowano w wyborach do parlamentu (Sejm i Senat) w 2023 roku, a najniższy w wyborach do parlamentu europejskiego w 2024 roku. W porównaniu do średniej frekwencji w powiecie częstochowskim i województwie śląskim – mieszkańcy Gminy Poczesna wykazywali się zazwyczaj wyższą aktywnością w wyborach.

Przedmiotem współpracy Gminy Poczesna z organizacjami pozarządowymi jest wspólne wykonywanie zadań publicznych użytecznych społecznie, w celu zaspokajania istniejących potrzeb społecznych, jeśli zadania te należą do zadań gminy.

Formy współpracy, zgodnie z ustawą z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie może przybierać formy finansowe (tj. zlecenie organizacjom pozarządowym realizacji zadań publicznych oraz udzielanie pożyczek, gwarancji, poręczeń - na zasadach określonych w niniejszej ustawie) i pozafinansowe (m.in. konsultacje, informowanie, wsparcie techniczne, organizacyjne i merytoryczne, wspólne inicjatywy, spotkania, działania i przedsięwzięcia, etc.).

Każdego roku Rada Gminy Poczesna przyjmuje „Roczny Program Współpracy Gminy Poczesna z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego”, który wcześniej podlega konsultacjom społecznym.

Zgodnie z analizą konkursów ofert na podstawie sprawozdań z realizacji programów w latach 2020-2024. Największy udział środków przypada zazwyczaj na tematykę związaną z popularyzacją różnych dyscyplin sportowych oraz aktywności ruchowej dla zachowania zdrowia.

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

1.2. SYTUACJA GOSPODARCZA

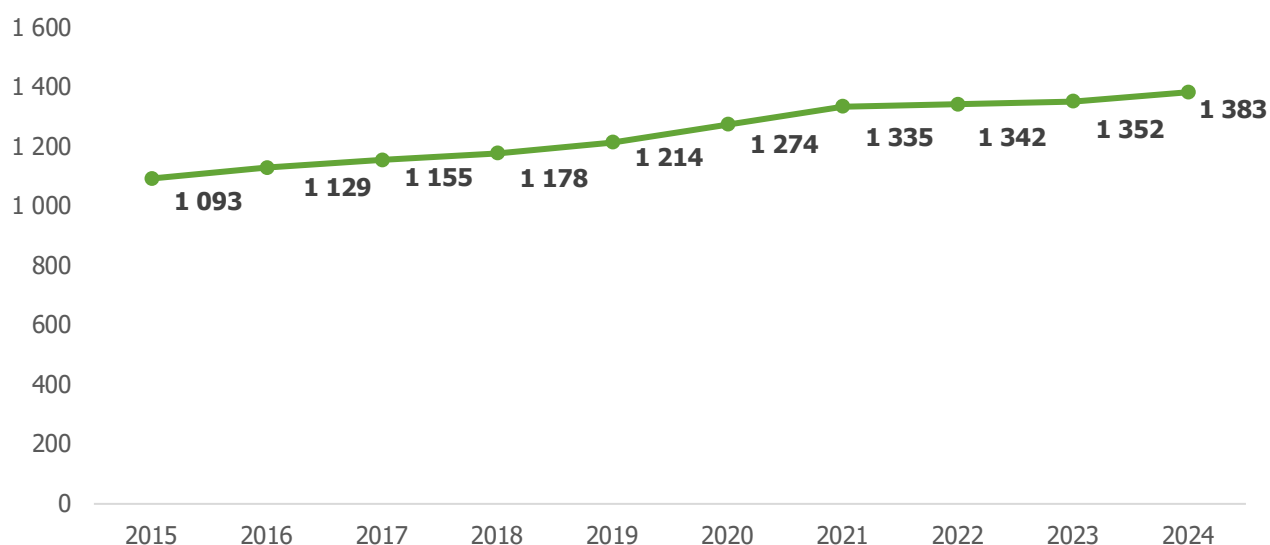
PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Przedsiębiorczość może być definiowana jako skłonność do tworzenia nowych przedsiębiorstw, ale również jako aktywność w rozwijaniu istniejących, tj. w podejmowaniu wyzwań inwestycyjnych. W ramach diagnozy skupiono się m.in. na miarach pozwalających na obserwację zmian w populacji podmiotów gospodarki narodowej oraz poziom przedsiębiorczości mieszkańców. Opisane miary oparte są głównie na zasobach rejestru REGON.

W Gminie Poczesna, na koniec 2024 roku, funkcjonowały 1383 podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON, w tym: 96,24% ogółu podmiotów, tj. 1331 jedn., należało do sektora prywatnego. Wśród podmiotów publicznych przeważały państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego: 15 szt. Natomiast w sektorze prywatnym największy udział miały osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – tj. 78,74% ogółu podmiotów prywatnych.

Na podstawie danych GUS za lata 2015-2024 obserwuje się wzrost podmiotów gospodarczych, zwłaszcza sektora prywatnego. W odniesieniu do 2014 roku liczba podmiotów prywatnych w ciągu ostatnich 10 lat zwiększyła się o 28,60%, tj. z 1035 w 2015 roku do 1331 podmiotów w 2024 roku. Można przyjąć, że utrzymujący się wzrost liczby podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON świadczy o ożywieniu gospodarczym.

Rysunek 12. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w Gminie Poczesna w latach 2015-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, BDL

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

O poziomie przedsiębiorczości świadczą również wskaźniki, tj. liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 1000 ludności, która na koniec 2024 roku wyniosła w Gminie Poczesna: 112 jednostek oraz liczba podmiotów na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym: 193 sztuki. Wartość wskaźników była nieco niższa niż średnia w województwie śląskim (127 i 220,5) oraz wyższa od przeciętnej w powiecie częstochowskim (105 i 179,8) - co oznacza, mniejszą aktywność gospodarzą mieszkańców gminy na tle województwa, natomiast większą w powiecie.

Biorąc pod uwagę udział zarejestrowanych podmiotów w Gminie Poczesna według grup rodzajów działalności PKD, należy zauważyć, iż w ostatnich dziesięciu latach wzrasta on w branżach wg grup działalności PKD 2007.

Wg danych na koniec 2024 roku udział podmiotów według grup rodzajów działalności w gminie przedstawiał się następująco:

- rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo: 2,31%,
- przemysł i budownictwo: 31,02%,
- pozostała działalność: 66,67%.

W województwie śląskim i powiecie częstochowskim w 2024 roku udział podmiotów (średnia wartość) wynosił odpowiednio:

- rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo: 0,98% i 3,76%,
- przemysł i budownictwo: 22,25% i 31,08%,
- pozostała działalność: 76,77% i 65,16%.

Zgodnie z klasyfikacją dla sektora prywatnego według klasyfikacji PKD, najwyższy udział podmiotów gospodarczych w Gminie Poczesna w 2024 roku odnotowano w ramach sekcji G. Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle: 22,63% ogółu oraz F. Budownictwo: 17,79% ogółu podmiotów.

Do największych przedsiębiorstw zlokalizowanych na obszarze Gminy Poczesna zalicza się m.in.: Częstochowskie Przedsiębiorstwo Komunalne Spółka z .o.o., P.P.U.H. ALFA Sosnowscy s.j. Zakład Wielobranżowy LEMAR, Centrum Handlowe Auchan, Autoryzowany Dealer Mercedes Benz.

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

RYNEK PRACY

Według dostępnych danych GUS, w ciągu ostatnich 10 lat udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Poczesna uległ zmniejszeniu z 6,3% w 2015 roku do 2,5% w 2024 roku. Należy zauważyć jednak, że najniższą wartość, tj. 2,1% odnotowano w roku: 2019, 2022 i 2023. Wartość wskaźnika w 2024 roku była taka sama jak średnia dla województwa śląskiego: 2,5% oraz niższa od przeciętnej dla powiatu częstochowskiego: 3,3%.

Rysunek 13. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2015-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na koniec 2024 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Częstochowie zarejestrowanych było 180 osób z Gminy Poczesna, z czego ponad 51% stanowiły kobiety. Około 33% to osoby powyżej 50 roku życia, a ponad 18% osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Częstochowie - osoby do 30 roku życia.

Zgodnie z aktualnymi danymi za miesiąc marzec 2025 roku, przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto według miejsca zamieszkania dla Gminy Poczesna wynosiło 7749,03 zł i było porównywalne do średniej dla powiatu częstochowskiego: 7764,08 zł, jednakże o około 15% niższe od wartości dla regionu śląskiego: 8887,11 zł.

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

FINANSE SAMORZĄDOWE

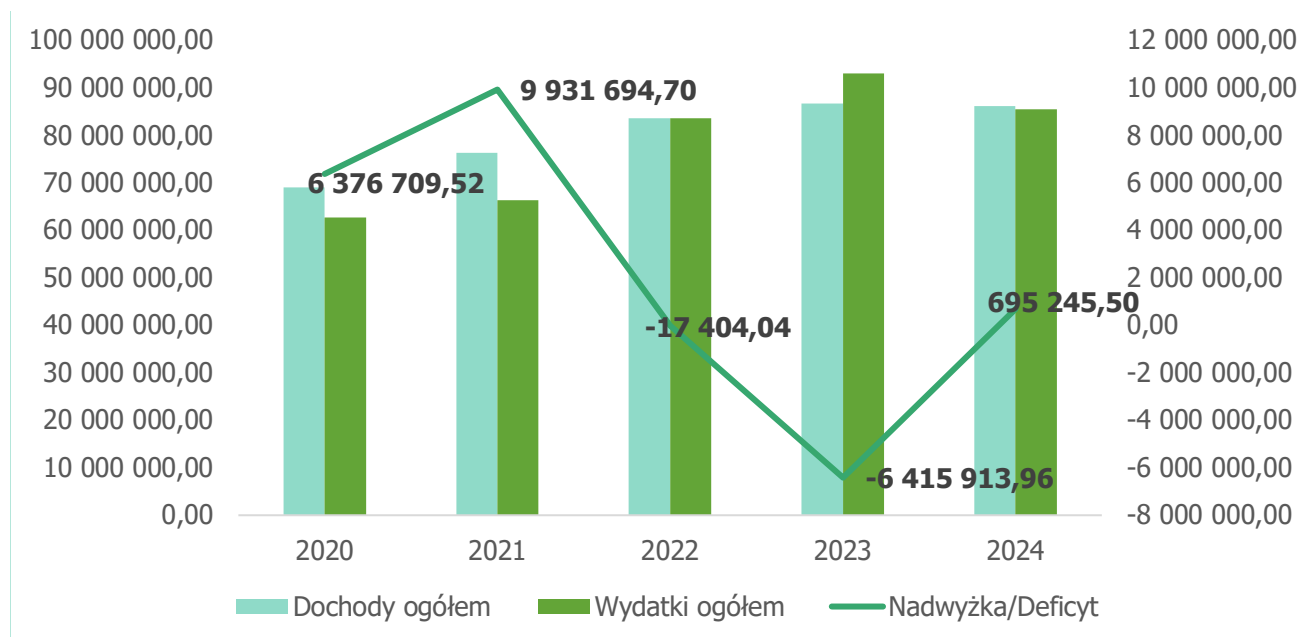
W ciągu ostatnich 5 lat analizy dochody budżetu Gminy Poczesna wzrosły o około 25%. W 2020 roku wyniosły one ponad 69 mln zł, by w roku 2024 wzrosnąć do poziomu ponad 86 mln zł.

W 2020 roku dochody bieżące stanowiły 96,74% dochodów ogółem, tj. 66,785 mln zł, a w 2024 roku: 95,18% - tj. 81,997 mln zł.

W analizowanym okresie czasu suma wydatków wzrosła o ok. 36,38% z 62,660 mln zł w 2020 roku do 85,458 mln złotych w 2024 roku. Wydatki bieżące na koniec ostatniego roku wyniosły: 89,45% ogółu wydatków, tj. 76,446 mln zł. Wydatki majątkowe najniższy poziom osiągnęły w 2021 roku tj. 1,731 mln zł, natomiast najwyższy na koniec 2023 roku tj. 17,759 mln zł.

Największy poziom nadwyżki budżetowej wystąpił w 2016 roku: 0,208 mln zł, natomiast najwyższy deficyt budżetowy: minus 8,300 mln zanotowano w 2019 roku.

Rysunek 14. Kształtowanie się dochodów, wydatków i nadwyżki budżetowej/deficytu budżetowego Gminy Poczesna w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu Gminy Poczesna

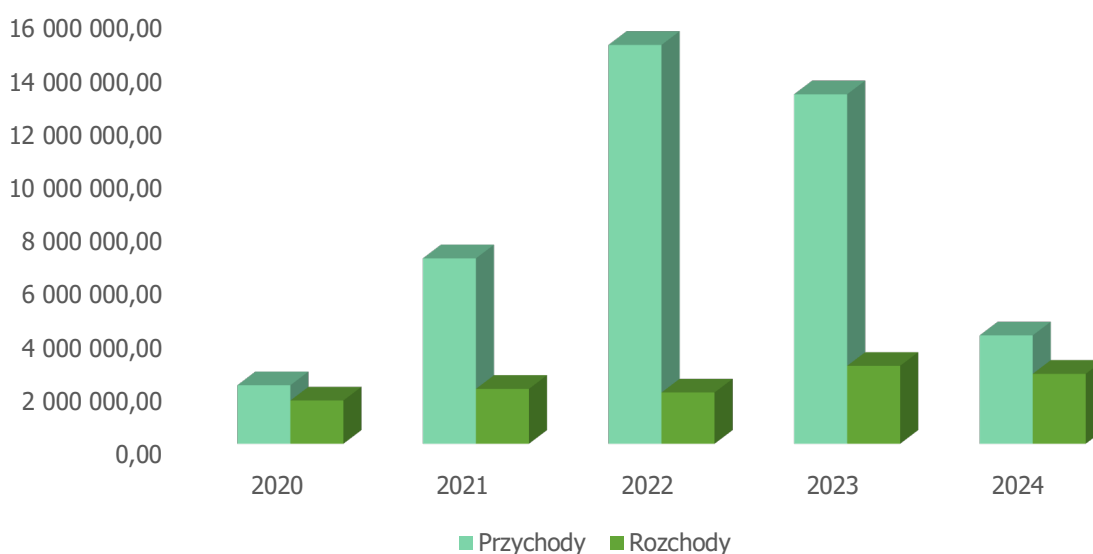

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Przychody budżetu Gminy Poczesna pochodzą w głównej mierze z tytułu wolnych środków a także z niewykorzystanych środków pieniężnych. Najwyższy poziom przychodów w analizowanym okresie odnotowano w 2022 roku, tj.: 14,947 mln zł.

Rozchody budżetu związane są w głównej mierze ze spłatą otrzymanych krajowych pożyczek, kredytów. Najwyższy poziom rozchodów budżetu odnotowano w roku 2023, tj. 2,919 mln zł.

Rysunek 15. Kształtowanie się poziomu przychodów i rozchodów budżetu Gminy Poczesna w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań z wykonania budżetu Gminy Poczesna

W analizowanym okresie, tj. w latach 2020-2024, najwyższy poziom zadłużenia wystąpił w 2020 roku, tj. 16,287 mln zł. Zadłużenie gminy wynika z zaciągniętych kredytów, pożyczek. Najniższy poziom natomiast odnotowano na koniec 2024 roku, tj. 7,281 mln zł. W ciągu ostatnich 5 lat odnotowuje się regularny spadek zadłużenia Gminy Poczesna.

Wskaźnik G (indywidualny wskaźnik zamożności) to finansowy wskaźnik stosowany w Polsce do określenia poziomu zamożności danej gminy, obliczany jako dochody podatkowe gminy na jednego mieszkańca. Służył do ustalania kwot subwencji ogólnej i części wyrównawczej dla jednostek samorządu terytorialnego, chociaż jego rola i nazewnictwo uległy zmianie wraz ze zmianami w ustawodawstwie.

Z porównania wartości wskaźnika G na 2025 rok wynika, że Gmina Poczesna uplasowała się na 3 pozycji wśród gmin powiatu częstochowskiego, a jego wysokość 2.868,92 zł jest tylko nieznacznie niższa od wartości gmin wiejskich ją wyprzedzających.

1.3. SYTUACJA PRZESTRZENNA

DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA I MOBILNOŚĆ

Przez teren Gminy Poczesna przebiegają następujące szlaki komunikacyjne:

- Autostrada A1 (z najbliższym węzłem: Częstochowa Południe) – zwana Autostradą Bursztynową
- leżąca w ciągu międzynarodowej trasy E75 w VI transeuropejskim korytarzu transportowym. Trasa o przebiegu południkowym łącząca bezpośrednio Trójmiasto, Toruń, Łódź i Górnośląski Okręg Przemysłowy. Autostrada prowadzi przez Grudziądz, Toruń, Włocławek, Łódź, Piotrków Trybunalski, Częstochowę, Pyrzowice oraz Gliwice. Trasa kończy się na granicy z Czechami w Gorzyczkach;
- droga krajowa DK 91 (dawna DK1) - droga krajowa klasy GP łącząca Gdańsk, Toruń, Włocławek, Łódź, Piotrków Trybunalski, Radomsko, Częstochowę oraz Podwarpie. Przebiega przez województwa: pomorskie, kujawsko-pomorskie, łódzkie i śląskie. Przed wybudowaniem autostrady A1 oznaczona numerem 1 i stąd przez kierowców bywa nazywana starą jedyneką;
- droga wojewódzka DW 904 - łącząca DK46 z Blachowni, do DK91 w Kolonii Poczesnej. Droga w całości biegnie na terenie powiatu częstochowskiego, a na terenie gminy zlokalizowana jest w miejscowościach: Nierada, Michałów, Bargły i Kolonia Poczesna;
- droga wojewódzka DW 791 - łącząca Trzebinę (DK79) w województwie małopolskim z Kolonią Poczesną (DK91).

Na obszarze gminy zlokalizowane są również drogi powiatowe:

- DP1054S Częstochowa – Nierada – Rudnik Mały
- DP1056S Młynek – Poczesna
- DP1057S Wrzosowa – Huta Stara B – Huta Stara A – Poczesna
- DP1058S Brzeziny Nowe – Huta Stara A (Wrzosowa)
- DP1062S Poczesna – Korwinów – Słowik – Wrzosowa
- DP1010S Częstochowa – Dębowiec – Choroń.

Pozostałą sieć dróg stanowią drogi gminne łączące poszczególne miejscowości ze sobą, po których odbywa się ruch lokalny. Wszystkie miejscowości posiadają dostęp do dróg o nawierzchni utwardzonej asfaltowej lub utwardzonej tłuczniowej. Pod względem jakościowym nie wszystkie drogi posiadają odpowiednie parametry techniczne (np. stan techniczny, szerokość i konstrukcja jezdni, odwodnienie, brak ciągów pieszych, rowerowych, elementów bezpieczeństwa).

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Łączna długość dróg gminnych według danych GUS na dzień 31 grudnia 2023 r. to 68,2 km, w tym o nawierzchni utwardzonej: 67,2 km.

Na terenie gminy zlokalizowana jest linia kolejowa nr 1 – Warszawa Zachodnia – Katowice – z przystankiem w Korwinowie i najbliższą stacją kolejową w Częstochowie.

Zgodnie z danymi GUS za 2024 rok długość dróg dla rowerów na obszarze gminy wynosi: 4,9 km, tj. 8,18 km drogi rowerowej na 100 km² powierzchni gminy oraz 3,97 km na 10 tys. ludności.

Wskaźnik dla regionu śląskiego jest wyższy i kształtuje się na poziomie 13,23 km drogi rowerowej na 100 km², natomiast dla powiatu częstochowskiego – prawie dwukrotnie niższy i wynosi: 4,6.

W odległości około 40 km od gminy znajduje się Międzynarodowy Port Lotniczy Katowice – Pyrzowice obsługujący połączenia krajowe i międzynarodowe. MPL Katowice, używający obecnie marki „Katowice Airport”, jest regionalnym portem lotniczym całego województwa śląskiego. Pod względem liczby odprawianych pasażerów oraz pod względem liczby operacji lotniczych znajduje się na czwartym miejscu wśród polskich portów lotniczych. Port posiada trzy terminale pasażerskie o łącznej przepustowości około 5,5 mln pasażerów rocznie.

Od dnia 1 stycznia 2025 r. organizację Publicznego Transportu Zbiorowego na terenie powiatu częstochowskiego przejął Związek Powiatowo-Gminny „Komunikacja Jurajska” z siedzibą w Częstochowie. Operatorem na obszarze Gminy Poczesna są prywatni przewoźnicy, tj. Jura – Bus Sp. K. Robert Opara Przewóz Osób oraz PKS Częstochowa S.A. w ramach 4 linii zapewniając połączenia zwłaszcza z Miastem Częstochowa oraz 1 linia – obsługująca teren gminy. Jednocześnie usługi transportu publicznego świadczone są również przez Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne w Częstochowie S.A.

Na obszarze gminy zlokalizowanych jest 112 przystanków komunikacji autobusowej.

W miejscowości Korwinów zlokalizowana jest stacja kolejowa z połączeniami w kierunku Miasta Częstochowy oraz Katowic i Gliwic. Usługi świadczone przez Koleje Śląskie Spółka z o.o.

STOPIEŃ ROZWOJU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Długość czynnej sieci wodociągowej (magistralna i rozdzielcza) w Gminie Poczesna na koniec 2025 r. wyniosła 93,99 km i zwiększyła się w porównaniu z 2015 rokiem o 6,98 km – tj. o 7,43%. Liczba przyłączy wodociągowych wzrosła w tamtym okresie o 439 szt. do 3904 szt. w 2025 r. Udział osób korzystających z sieci wodociągowej wynosi 97,7% ogółu ludności. Natomiast długość sieci kanalizacyjnej wyniosła na koniec 2025 roku: 57,75 km, w tym kanalizacji tłocznej: 6,74 km,

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

---

zwiększyła się w ciągu ostatnich 10 lat o ponad 12 km – tj. 21%. Liczba przyłączy kanalizacyjnych wyniosła na koniec 2025 r.: 2070 szt. Korzystający z kanalizacji sanitarnej to 61,3% mieszkańców. Na terenie gminy funkcjonuje zbiorowy system odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych pracujący w układzie rozdzielczym. Istniejący system to trzy niezależne układy grawitacyjno-tłoczne kanalizacji sanitarnej pracujące w oparciu o 13 przepompowni ścieków i 3 oczyszczalnie ścieków: w Hucie Starej B, Kolonii Poczesnej i Częstochowie (Oczyszczalnia Ścieków Warta S.A.) - mechaniczno-biologiczne instalacje wykorzystujące technologię osadu czynnego z podwyższonym usuwaniem związków biogenych.

Mieszkańcy nieobjęci układami sieci kanalizacyjnej korzystają ze szczelnych zbiorników do czasowego gromadzenia ścieków, skąd ścieki wywożone są przez przewoźników posiadających koncesje wydane przez Wójta Gminy do punktów zlewnych oczyszczalni ścieków. Istnieje pilna potrzeba dalszej realizacji zorganizowanych systemów do zbiorowego odprowadzania ścieków. W związku z powyższym, mając na uwadze konieczność zapewnienia niezawodnego funkcjonowania systemu, rozbudowa systemu kanalizacyjnego poza w/w skanalizowany obszar powinna być poprzedzona rozbudową oczyszczalni, aby zagwarantować odbiór i oczyszczanie ścieków

Gmina Poczesna nie posiada scentralizowanego systemu ciepłowniczego. Budynki obsługiwane są poprzez lokalne systemy ciepłownicze - źródła indywidualne. Należą do nich kotłownie indywidualne, które zaopatrują w energię ciepłą budynki mieszkalne, budynki mieszkalno-usługowe, budynki użyteczności publicznej oraz budynki należące do przedsiębiorstw.

Gmina charakteryzuje się niedostatecznym poziomem wykorzystania odnawialnych źródeł energii w produkcji energii cieplnej oraz elektrycznej.

Długość sieci gazowej w 2024 roku wyniosła 129,6 km i wzrosła od 2015 roku o 24,6 km. Liczba przyłączy ogółem wyniosła 2922 sztuk, z czego 2181 odbiorców to gospodarstwa domowe zużywające gaz do ogrzewania mieszkań. Udział osób korzystających z sieci gazowej wyniósł 68,8% ogółu ludności.

Na tle pozostałych obszarów, Gmina Poczesna wyróżnia się przede wszystkim większym odsetkiem ludności korzystającej z sieci gazowej, natomiast problemem jest udział mieszkańców podłączonych do kanalizacji sanitarnej – zwłaszcza w porównaniu ze średnią dla województwa śląskiego.

W Gminie Poczesna wybudowano sieć światłowodową współfinansowaną ze środków zewnętrznych w ramach projektu realizowanego przez gminy subregionu północnego pn.: „Budowa infrastruktury informatycznej dla Subregionu Północnego E-region częstochowski”. Ale dostęp do internetu zapewniany jest przede wszystkim przez prywatnych operatorów.

Odpady mogą w znaczący sposób wpływać na stan środowiska naturalnego. Jednym z podstawowych celów nowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi w Polsce jest

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

---

osiągnięcie odpowiednich poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska oraz zwiększenie poziomu recyklingu i odzysku odpadów zebranych selektywnie. Zgodnie z nowymi uregulowaniami prawnymi, od 2013 roku gospodarką odpadami komunalnymi zajmują się gminy, które stały się posiadaczem tych odpadów lub związki gmin. W związku z powyższym gospodarkę odpadami komunalnymi na terenie gminy na mocy nowych uregulowań prawnych prowadzi Gmina Poczesna.

W latach 2021-2024 zmniejszyła się masa odpadów komunalnych wytworzonych w ciągu roku o około 4% i wyniosła: 4645,66 ton w 2024 roku. Na jednego mieszkańca wyprodukowano łącznie: 375 kg odpadów, w tym: 180,9 kg – zmieszanych oraz 194,0 kg – które zebrano selektywnie.

Gmina Poczesna wyróżnia się, zwłaszcza w porównaniu do przeciętnych danych dla województwa śląskiego większym udziałem odpadów zebranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów i mniejszą masą wytworzonych odpadów komunalnych na mieszkańca – gmina odpowiednio: 51,7% i 375 kg, natomiast region: 46,3% i 409 kg.

Ponadto mieszkańcy Gminy Poczesna mogą przekazać z gospodarstw domowych bezpłatnie (we własnym zakresie) do Stacjonarnego Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, który mieści się w Sobuczynie przy ul. Konwaliowej 1.

Na obszarze Gminy Poczesna w Sobuczynie zlokalizowane są dwa duże przedsiębiorstwa zajmujące się gromadzeniem i przetwarzaniem odpadów, tj. Częstochowskie Przedsiębiorstwo Komunalne Spółka z o.o. oraz SOBREKO Spółka z o.o. Założycielem i jednoosobowym wspólnikiem Częstochowskiego Przedsiębiorstwa Komunalnego Spółka z o.o., którego kapitał zakładowy wynosi 30.641.000 zł jest Gmina Miasto Częstochowa.

Podstawowym celem działalności Spółki jest wykonywanie zadań własnych Gminy Miasta Częstochowy w zakresie zagospodarowania odpadów pochodzących z terenu miasta oraz innych gmin.

Składowisko odpadów komunalnych jest zlokalizowane na gruntach miejscowości: Sobuczyna, Młynek, Huta Stara B oraz Poczesna, a jego eksploatacja została rozpoczęta w 1987 r. Składowisko jest prowadzone metodą nadpoziomową – pryzmową, ogólna powierzchnia przeznaczona pod składowisko wynosi 128,4 ha plus strefa ochronna o powierzchni 342 ha.

Instalacja w Sobuczynie posiada status Instalacji Komunalnej (IK) i jest wpisana do Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego na lata 2023-2028, przyjętego uchwałą Nr VII/6/8/2024 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 21 października 2024 r., w co najmniej pięciu tabelach Planu Inwestycyjnego (sortownia 30 000 Mg/rok, kompostownia 40 100 Mg/rok, składowisko II kwatera, PSZOK). PGOŚ wskazuje Sobuczynę (ul. Konwaliowa 1)

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

---

jako jedno z zaledwie trzech miejsc magazynowania dla zatrzymanych transportów odpadów na terenie województwa śląskiego.

Funkcjonujące powyższe przedsiębiorstwa od lat generują poważne uciążliwości dla mieszkańców, w tym odorowe – co stanowi jeden z najpoważniejszych problemów, z którymi boryka się Gmina Poczesna.

Gmina Miasto Częstochowa w ramach umowy społecznej zobowiązała się i zrealizowała wykup nieruchomości, które stanowią strefę ochronną składowiska. Tereny te miały zabezpieczyć mieszkańców przez uciążliwością instalacji Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Sobuczynie.

1.4. SYTUACJA KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWA

UWARUNKOWANIA GEOGRAFICZNE

Według regionalizacji fizyczno-geograficznej Polski J. Kondrackiego, obszar Gminy Poczesna położony jest w obrębie prowincji Wyżyn Polskich, podprowincji Wyżyny Śląsko-Krakowskiej, i makroregionu Wyżyny Woźnicko – Wieluńskiej.

Ukształtowanie pionowe gminy jest wynikiem szeregu złożonych procesów stratygraficznych, tektonicznych, geomorfologicznych, a także antropogenicznych. Na terenie gminy występują następujące typy rzeźby – krawędziowy (w szczątkowym zakresie – tylko ostańce, niegdyś wielkiej query) oraz staroglacjalny i peryglacjalny.

Powierzchnię tą rozcinają doliny rzeczne o płaskim, często podmokłym dnie. Próg Herbski, którego południowa część zwana jest Garbami Rększowickimi, rozczłonkowany jest przełomami Konopki, Kamieniczki i Rększowiczanki.

Współczesne, holocenijskie formy rzeźby, gminnej wysoczyzny polodowcowej, to w przeważającej większości formy antropogeniczne – ukształtowane w wyniku ponad stuletniego okresu eksploatacji gminnych rud żelaza. Eksploatacja upadowa, głębinowa i ścianowa, doprowadziła do powstawania hałd w postaci nieregularnych stożków, sięgających 50 m wysokości. Większość tych hałd jest zrekultywowana lub znajduje się w toku rekultywacji (samorzutne zalesienia i zadrzewienia).

Na terenie gminy przeważają następujące typy gleb: pseudobielicowe (płowe i rdzawe), bielicowe i brunatne wylugowane – powstałe na podłożu utworów jurajskich – iłów, piaskowców i piasków. Czarne ziemie, mady i gleby torfowe oraz mułowo-torfowe – występują, na podłożu osadów

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

---

akumulacji rzecznej, na niewielkich powierzchniach głównie w dolinie Warty i zajmują około 15% użytków rolnych.

Zgodnie z obowiązującą II aktualizacją Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2023 r., poz. 335) na terenie Gminy Poczesna zlokalizowane są zlewnie jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych: Stradomka (RW60000918129), Warta od zb. Poraj do Rudniczanki (RW6000111813399), Kamieniczka (RW600006181189) oraz Dopływ spod Choronia (RW6000061811949).

W oparciu o obowiązujący Plan dla obszaru Odry w regionie wodnym Warty wszystkie jednolite części wód powierzchniowych rzecznych charakteryzuje zły stan wód, są one zagrożone (poza Dopływem spod Choronia) ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych. Ponadto dla wszystkich jednolitych ustalono derogacje z art. 4 ust. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej polegające na odroczeniu w czasie terminu osiągnięcia celów środowiskowych oraz dla jednolitych: Stradomka, Warta od zb. Poraj do Rudniczanki i Kamieniczka wprowadzono derogacje z art. 4 ust. 5 Ramowej Dyrektywy Wodnej polegające na złagodzeniu celów środowiskowych.

Derogacje z art. 4 ust. 7 Ramowej Dyrektywy Wodnej nie zostały ustalone.

Z omawianym obszarem nie są związane jednolite części wód powierzchniowych jeziornych.

Zgodnie z podziałem hydrogeologicznym Polski, obszar gminy położony jest w obrębie Prowincji Górsko-Wyżynnej – Monokliny Krakowsko-Częstochowskiej, części jurajskiej.

Całość wód podziemnych regionu stanowi podstawowe źródło zaopatrzenia zarówno ludności, jak i funkcjonujących tu podmiotów gospodarczych. Region ten, a zarazem gmina, wchodzi w granice głównego zbiornika wód podziemnych nr 327 Zbiornik Lubliniec–Myszków, który jest zbiornikiem słabo udokumentowanym, położonym w na obszarze Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej.

UWARUNKOWANIA ŚRODOWISKOWE

Na terenie gminy Poczesna występują obszary i obiekty przyrodnicze, objęte ochroną na podstawie zapisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w tym m.in. park krajobrazowy, obszar Natura 2000, pomniki przyrody oraz użytki ekologiczne.

Park Krajobrazowy Orlich Gniazd - na obszarze Gminy Poczesna park ten wraz z otuliną występuje w jej północno-wschodniej części (niewielki fragment). Obszar parku obejmuje znaczną część Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, z charakterystycznymi średniowiecznymi ruinami zamków.

Obszar Natura 2000 Poczesna koło Częstochowy (PLH240030) - wyznaczony w związku z wypełnieniem zobowiązań Polski wynikających z Dyrektywy Rady 92/43/EWG z 1992 r. w sprawie

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

---

ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory, obejmujący rozległy kompleks łąkowo-leśny o powierzchni 39,17 ha na terenach po dawnej eksploatacji rud żelaza w miejscowości Poczesna (Poczesna ul. Łąkowa).

W Gminie Poczesna zlokalizowanych jest 7 pomników przyrody.

Użytki ekologiczne - „Zapadliska” i „Zapadliska I” - dla ochrony pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej, tj. zachowanych, naturalnych fragmentów torfowisk we wschodnich partiach gminy.

Podstawowy ruszt korytarzy ekologicznych tworzy we wschodniej części gminy dolina Warty – korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym, przebiegający w kierunku północ-południe wraz z bocznym korytarzem spójności obszarów chronionych tj. obszaru Natura 2000 Poczesna koło Częstochowy PLH 240030 o kierunku zachód-wschód. Układ dolin rzek i cieków (wraz z towarzyszącymi im obniżeniami) - tworzy lokalny system korytarzy ekologicznych gminy, wyróżniający się walorami krajobrazowymi, dużymi zasobami wód podziemnych i powierzchniowych, oraz różnorodnością florystyczną i faunistyczną, jak również istotną rolę klimatyczną na obszarze gminy.

STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA

Do głównych źródeł zagrożeń dla środowiska naturalnego na obszarze Gminy Poczesna zalicza się przede wszystkim:

- zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego, które spowodowane jest przez:
  - emisję niską - ze względu na niedostateczny poziom wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz poziom gazyfikacji gminy - co przekłada się na wykorzystanie węgla kamiennego w bilansie energetycznych gminy, jak również wpływ zanieczyszczeń z innych obszarów, w tym Miasta Częstochowy,
  - emisję komunikacyjną, m.in. w wyniku lokalizacji autostrady i drogi krajowej oraz ruchu tranzytowego;
  - emisję uciążliwych odorów, których głównym źródłem jest rolnictwo.

Ponadto w granicach gminy funkcjonuje instalacja do zagospodarowania zmieszanych odpadów komunalnych oraz odpadów selektywnie zbieranych – Zakład Zagospodarowania Odpadów w Sobuczynie. Jest ona źródłem emisji do powietrza – przede wszystkim substancji gazowych, powstających jako produkt anaerobowej fermentacji odpadów oraz procesów biologicznego rozkładu odpadów organicznych – tj. biogazu, w skład którego wchodzi głównie metan i dwutlenek węgla z domieszką innych substancji m.in. siarkowodoru. Gazy procesowe z procesu stabilizowania

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

---

frakcji 0-80 mm pochodzącej ze strumienia zmieszanych odpadów komunalnych są oczyszczane trzyetapowo: płuczka chemiczna, zamknięty biofiltr biologiczny oraz stacja dopalania. Taki sposób oczyszczania powietrza procesowego gwarantuje duży procent redukcji emisji do powietrza. W przypadku eksploatacji II kwatery składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Sobuczynie jak i zamkniętej I kwatery, gaz składowiskowy jest ujmowany za pomocą studni gazowych, a następnie kolektorami zbiorczymi jest przesyłany do instalacji energetycznego przetwarzania biogazu w energię elektryczną i ciepłą. Wszystkie powyższe działania prowadzą się do tego, że emisja jest znikoma.

Instalacja Komunalna (IK) do zagospodarowania odpadów komunalnych, posiadająca pozwolenie zintegrowane (decyzja Nr 2728/OS/2008 Marszałka Województwa Śląskiego) oraz certyfikaty ISO 9001, ISO 14001.

- zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych, ze względu na:
  - niedostateczny stan ekologiczny i chemiczny jednolitych części wód, dla których zagrożeniem jest brak całkowitej kanalizacji sanitarnej gminy, która objęłaby zasięgiem wszystkich mieszkańców gminy oraz nieszczelne zbiorniki bezodpływowe na ścieki bytowe;
  - dzikie składowiska odpadów, stosowanie nawozów mineralnych i chemicznych środków ochrony roślin, nawadnianie pól ściekami;
  - emisję zanieczyszczeń gazowych i pyłowych przenikających z opadami atmosferycznymi, składowiska odpadów, spływy powierzchniowe z dróg;
  - zanieczyszczenia pochodzące z rolnictwa i przemysłu rolniczego - azotany, fosforany, zanieczyszczenia bakteriologiczne i inne substancje szkodliwe;
  - zagrożenie suszą.

System wód powierzchniowych w Gminie Poczesna stanowi rzeka Warta wraz z rozgałęzionymi, krótkimi ciekami stanowiącymi jej bezimienne dopływy oraz imienne, takie jak: Dopływ spod Choronia, Dopływ spod góry Pustelnia oraz Dopływ spod Szymczyk. Rzeką Warta przepływa przez gminę na całej jej długości i na tym odcinku (Warta od zb. Poraj do Cieku do Rudniczanki) prowadzi wody 2 klasy.

Rzeka Warta prowadzi wody z większości wschodniego i południowo-zachodniego obszaru Gminy Poczesna. Rzeką już zbiera wody zarówno z terenów rolnych i leśnych, zwłaszcza w pobliżu koryta jak i z terenów zajętych pod osadnictwo, w większości jednorodzinne i mieszkaniowo-usługowe wsi Borek, Kolonia Poczesna, Poczesna, Zawodzie, Nowa Wieś, Korwinów i Słowik oraz w mniejszym stopniu przez zabudowę zagrodową. Ponadto na terenie gminy funkcjonują dwie komunalne oczyszczalnie ścieków w Kolonii Poczesna oraz w Hucie Starej B. Na stan czystości wód

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

---

ma również oczyszczalnia ścieków w Kamienicy Polskiej położona tuż przy granicy z gminą Poczesna. Odbiornik ścieków oczyszczonych stanowią rowy uchodzący do rzeki Warty.

Na stan jej czystości wpływ ma przede wszystkim przekroczenie stężenia maksymalnego zanieczyszczeń syntetycznych i niesyntetycznych oraz stopień zanieczyszczenia jej dopływów.

Mniejsze znaczenie dla systemu wód w gminie mają bezimienne dopływy rzeki Konopki płynącej poza granicami gminy, które wypływają ze wsi Młynek (Sobuczyna) oraz Huta Stara B (Brzezinka oraz Dopływ spod Huty Starej B). Na stan czystości jej wód wpływ mają jej dopływy, mające tutaj swoje źródła. Rzeka Konopka jest obiorcą wód z zachodniej i północno-zachodniej części gminy. Trafiają do niej również odprowadzane do rzeki Sobuczyny oczyszczone ścieki w oczyszczalni pracującej w technologii odwróconej osmozy obsługującej składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne oraz z terenu Zakład Zagospodarowania Odpadów w Sobuczynie.

Gmina Poczesna nie dysponuje własnymi ujęciami wód podziemnych, zasilającymi gminny system wodociągowy. System ten zaopatrywany jest, przez trzy ujęcia wód podziemnych, wodociągów częstochowskich Zagrożenie i degradacja wód podziemnych w obszarze opracowania, mają jak dotąd zasięg lokalny. Wynika to z braku pełnych systemów kanalizacyjnych oraz pełnego systemu unieszkodliwiania odpadów. Zagrożenia tego nie zmienia nawet fakt występowania w profilu pionowym regionu osadów nieprzepuszczalnych, których miąższość (iły środkowojurajskie), waha się od 0 do ponad 40 m. Utrudnia to znacząco infiltrację zanieczyszczeń powierzchniowych. Takie – dogodne z punktu widzenia potrzeb eksploatacji, warunki hydrogeologiczne, w praktyce wykluczają potrzebę wydzielenia stref ochrony pośredniej dla innych niż czwartorzędowe, ujęć wody regionu.

Natomiast wody czwartorzędowe, płytkie - przypowierzchniowe, ujmowane studniami kopanymi (tzw. wody gruntowe), w dolinie Warty, wykazują generalnie III i IV klasę jakości. W granicach obszaru opracowania, funkcjonuje obiekt będący jedynym w gminie podmiotem gospodarczym, wytwarzającym większą ilość ścieków innych niż ścieki sanitarne. Jest to składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne odpadów komunalnych w Sobuczynie. Stanowi ono potencjalne źródło niekorzystnego wpływu, na występujące w gminie poziomy wodonośne.

- zanieczyszczenie i degradacja gleb, m.in. z powodu:
  - przekształcania powierzchni ziemi i krajobrazu lokalnego na skutek powierzchniowej eksploatacji złóż mineralnych, niwelacji terenu oraz elementów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej;
  - wyrastającej liczba odpadów oraz trwającego gromadzenia odpadów na składowisku odpadów w Sobuczynie;
  - nieuporządkowanej gospodarki ściekowej, umożliwiającej gromadzenie ścieków w lokalnych zbiornikach bezodpływowych – szambach;

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

- wyrobiska powstałe w wyniku eksploatacji złóż, wykorzystywane przez mieszkańców do nielegalnego i „dzikiego” składowania w nich śmieci;
  - zanieczyszczenie metalami ciężkimi, których głównym źródłem są: emisje zanieczyszczeń pochodzące z obiektów produkcyjnych i niskich źródeł spalania, szlaki komunikacji zwłaszcza samochodowej oraz opady atmosferyczne zawierające związki kwasotwórcze oraz metali;
  - zanieczyszczenia pochodzące z rolnictwa i przemysłu rolniczego - azotany, fosforany, zanieczyszczenia bakteriologiczne i inne substancje szkodliwe;
  - kumulacji w glebie toksycznych związków chemicznych pochodzących ze spalin oraz płynów ścieralnych opon i nawierzchni poblizu tras komunikacyjnych. Rośliny w strefie zanieczyszczeń kumulują je w swoich tkankach (w przypadku związku ołowiu, jego ilość w tkankach roślinnych może kilkakrotnie 1,5 - 7 razy przekraczać zawartość w glebie). Największe zagrożenie dla gleb istnieje wzdłuż autostrady A1, drogi krajowej oraz dróg wojewódzkich. Istnieją, tam szczególne warunki dla spływu, zalegania i osiadania zanieczyszczeń zawartych w powietrzu na obszarach łąk.
- miejsca lokalizacji wyrobów zawierających azbest, przede wszystkim w postaci płyt falistych oraz płaskich cementowo - azbestowych występujących na pokryciach dachowych, elewacjach budynków mieszkalnych i gospodarczych, należących przede wszystkim do osób fizycznych;
  - wysoki poziom hałasu przede wszystkim komunikacyjnego na pierwszej linii zabudowy mieszkaniowej, usytuowanej wzdłuż ciągów komunikacyjnych, m.in. drogi krajowej DK91 i autostrady A1.

1.5. OBSZARY FUNKCJONALNE

Obszary funkcjonalne (OF) to jeden z elementów diagnozy w strategii rozwoju gminy, bo pozwalają pokazać, że gmina nie działa w próżni, tylko jest częścią szerszych powiązań przestrzenno-gospodarczo-społecznych.

Zgodnie z art. 5 pkt. 6a) ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 198): obszar funkcjonalny – obszar, na którym występuje względnie wyodrębniający się, intensywny i otwarty system powiązań społecznych, gospodarczych lub przyrodniczych, uwarunkowanych cechami środowiska geograficznego (przyrodniczego i antropogenicznego); szczególnym typem obszaru funkcjonalnego jest miejski obszar funkcjonalny.

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+, Gminę Poczesna zaliczono do następujących obszarów funkcjonalnych:

- Miejski obszar funkcjonalny ośrodka regionalnego - Aglomeracji Częstochowskiej. W wyniku delimitacji do Aglomeracji Częstochowskiej zakwalifikowana została jedynie Częstochowa. W skład jej obszaru funkcjonalnego wchodzi gminy: Blachownia, Janów, Kłomnice, Konopiska, Kruszyna, Mstów, Mykanów, Olsztyn, Poczesna, Przyrów, Rędziny;
- Wiejski obszar funkcjonalny;
- Obszar terenów zamkniętych - na terenie Gminy Poczesna zlokalizowane są kolejowe tereny zamknięte;
- Obszar narażony na niebezpieczeństwo powodzi;
- Obszar udokumentowanych złóż kopalin.

Szczegółową charakterystykę obszarów funkcjonalnych zawarto w rozdziale V. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Poczesna.

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

1.6. ANALIZA PORÓWNAWCZA – GMINA POCZESNA NA TLE POWIATU I WOJEWÓDZTWA

W poniższej tabeli zaprezentowano porównanie wskaźników dla Gminy Poczesna z danymi dla powiatu częstochowskiego i województwa śląskiego - ze wszystkich analizowanych sfer, świadczących o poziomie rozwoju lub zidentyfikowanych problemów.

Tabela 1. Gmina Poczesna na tle powiatu częstochowskiego i województwa śląskiego w 2024 roku – zestawienie wskaźników diagnostycznych

Wskaźnik	Gmina Poczesna	powiat częstochowski	województwo śląskie
Zmiana ludności w ciągu ostatnich 10 lat [%]	-3,7	-3,4	-6,1
Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców [osoba]	-4,92	-6,71	-6,05
Saldo migracji na 1000 ludności [osoba]	-0,3	2,4	-0,7
Małżeństwa na 1000 ludności ogółem [sztuka]	2,3	3,0	3,5
Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi [osoba]	32,9	32,9	34,1
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym [osoba]	72,2	71,8	73,6
Gęstość zaludnienia [osób/km ²]	205,9	86,1	347,9
Współczynnik skolaryzacji brutto [%]	83,09	88,15	101,43
Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty [%] w 2015 roku	Język polski: 62,83 Matematyka: 52,33 Język angielski: 70,68	Język polski: 64,83 Matematyka: 50,81 Język angielski: 71,15	Język polski: 63,50 Matematyka: 48,73 Język angielski: 70,47
Odsetek dzieci w wieku 3 - 6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym [%]	94,6	93,4	98,7
Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach [%]	12,6	8,0	21,8
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności [osoba]	237	254	234
Przychodnie na 10 tys. ludności [sztuka]	7	5	7

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Wskaźnik	Gmina Poczesna	powiat częstochowski	województwo śląskie
Liczba osób przypadających na 1 przychodnię [osoba]	4113	2048	1506
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę [m ²]	34,5	35,8	31,9
Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców [sztuka]	343,5	373,8	437,3
Liczba mieszkań oddanych na 1000 ludności [sztuka]	3,5	4,2	4,0
Liczba uczestników imprez na 1000 ludności [osoba]	110,8	962,9	962,9
Liczba osób na 1 placówkę kultury (centrum kultury, dom kultury, ośrodek kultury, świetlicę) [osoba]	6 170	8 736,13	12 810,27
Liczba czytelników na 1000 ludności [osoba]	132	99	149
Liczba klubów sportowych na 10 tys. ludności [sztuka]	4,9	4,3	3,8
Liczba przestępstw kryminalnych na 1000 mieszkańców [sztuka]	11,7	b.d.	12,6
Liczba organizacji pozarządowych na 1000 ludności [sztuka]	3,00	3,46	3,69
Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym [sztuka]	193,0	179,8	220,5
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	2,5	3,3	2,5
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto według badania wg miejsca zamieszkania [zł] – marzec 2025 r.	7 749,03	7 764,08	8 887,11
Dochody ogółem budżetu gmin na 1 mieszkańca [zł]	6 951,80	7 578,96	8 904,49
Wydatki majątkowe inwestycyjne budżetu gmin na 1 mieszkańca [zł]	727,16	1 963,33	1 389,70
Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej [%]	97,7	92,2	96,0
Odsetek ludności korzystającej z instalacji kanalizacyjnej [%]	61,3	48,6	80,0
Odsetek ludności korzystającej z instalacji gazowej [%]	68,8	39,6	67,0
Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów [%]	51,7	51,7	46,3
Drogi dla rowerów na 100 km ² [km]	8,18	4,60	13,23
Powierzchnia terenów zieleni ogółem na 1 mieszkańca [m ²] w 2023 r.	113,3	48,1	39,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych, w tym GUS, BDL

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

2. BADANIA SPOŁECZNE – PODSUMOWANIE

Badania społeczne przeprowadzono wśród mieszkańców gminy oraz pozostałych interesariuszy w miesiącu lipcu 2025 roku – w formie ankietyzacji. Dotyczyło ono przede wszystkim oceny poziomu życia w gminie, stanu infrastruktury, najistotniejszych problemów i wyzwań, priorytetowych celów i zadań mających największy wpływ na rozwój gminy.

W zakresie oceny **jakości i warunków życia na obszarze gminy oraz stanu infrastruktury** znaczna część respondentów **na dobrym poziomie oceniła przede wszystkim:**

Tabela 2. Badania ankietowe - Ocena jakości i warunków życia na obszarze gminy na dobrym poziomie według odpowiedzi respondentów

WYMIAR SPOŁECZNY	WYMIAR GOSPODARCZY	WYMIAR PRZESTRZENNY I KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWY
<ul style="list-style-type: none"> • Dostępność i jakość wychowania przedszkolnego • Dostępność i jakość szkolnictwa podstawowego • Aktywność środowisk lokalnych, w tym działalność stowarzyszeń, kół gospodyń, etc. • Poziom poczucia bezpieczeństwa na obszarze gminy • Dostępność instytucji kultury • Dostępność i jakość opieki nad dziećmi w żłobkach	<ul style="list-style-type: none"> • Aktywność gospodarcza mieszkańców • Możliwość założenia i prowadzenia własnej działalności gospodarczej • Dostępność i ofertę placówek handlowych • Dostępność i ofertę placówek usługowych	<ul style="list-style-type: none"> • Dostępność i jakość skomunikowania z większymi ośrodkami miejskimi i sąsiednimi gminami • Dostępność transportu publicznego • Dostępność i stan techniczny systemu wodociągowego • Dostępność i stan techniczny systemu gazowego • Dostępność i jakość internetu (w tym: światłowodowego/szerokopasmowego) • Możliwość segregacji odpadów i ich odbiór • Walory krajobrazowe gminy

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Najniższą ocenę respondenci przyznali w ramach następujących dziedzin, w tym za ich ograniczoną dostępność i jakość:

Tabela 3. Badania ankietowe - Ocena jakości i warunków życia na obszarze gminy na najniższym poziomie według odpowiedzi respondentów

WYMIAR SPOŁECZNY	WYMIAR GOSPODARCZY	WYMIAR PRZESTRZENNY I KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWY
<ul style="list-style-type: none"> • Dostępność i jakość opieki zdrowotnej • Dostępność i jakość programów profilaktyki zdrowotnej • Dostępność i jakość usług społecznych dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu np. usług opiekuńczych i asystenckich • Dostępność i jakość programów socjalnych skierowanych zwłaszcza do osób zagrożonych ubóstwem, bezrobotnych, niepełnosprawnych, uzależnionych) • Dostępność i poziom oferty świetlic • Poziom oferty turystycznej oraz atrakcje turystyczne • Dostępność infrastruktury sportu i rekreacji oraz miejsc spędzania wolnego czasu	<ul style="list-style-type: none"> • Jakość i rozwój rolnictwa oraz przetwórstwa rolnego • Dostępność miejsc pracy i możliwość znalezienia zatrudnienia • Dostępność usług związanych z podjęciem pracy albo zmianą zawodu (reorientacji zawodowej) • Dostępność i jakość bazy turystycznej (noclegi i gastronomia)	<ul style="list-style-type: none"> • Dostępność i stan techniczny ścieżek rowerowych • Dostępność i stan techniczny systemu kanalizacji sanitarnej • Dostępność i stan gminnych lokali mieszkalnych (w tym: socjalnych, komunalnych) • Stan techniczny i dostępność infrastruktury przeciwpowodziowej i melioracyjnej • Stan i jakość zagospodarowania przestrzeni publicznych (w tym: place, skwery, tereny zielone) • Dostępność i stan techniczny miejsc postojowych i parkingów • Poziom edukacji i świadomości ekologicznej mieszkańców • Dostępność i jakość infrastruktury turystycznej (np. szlaki turystyczne, atrakcje turystyczne)

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Pozostałe dziedziny zostały średnio ocenione na **przeciętnym poziomie**.

Do priorytetowych **zadań inwestycyjnych**, które miałyby największy wpływ na rozwój gminy w ciągu najbliższych lat, osoby biorące udział w badaniu (ponad 30% odpowiedzi, maksymalnie 10 możliwych do wyboru z 22) wskazały:

Tabela 4. Badania ankietowe – Zadania inwestycyjne mające największy wpływ na rozwój gminy według odpowiedzi respondentów

Zadanie inwestycyjne	% odpowiedzi
Rozbudowa i modernizacja infrastruktury turystycznej (w tym: ścieżek rowerowych, szlaków turystycznych, miejsc odpoczynku turysty)	60.0%
Poprawa estetyki i stanu zagospodarowania przestrzeni publicznych (w tym: urządzenie i/lub uporządkowanie placów, skwerów, parków, terenów zielonych, miejsc spotkań)	57.9%
Budowa i remont dróg i infrastruktury towarzyszącej	56.8%
Rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej	45.3%
Poprawa usług transportu publicznego (np. nowe połączenia z sąsiednimi gminami)	37.9%
Rozbudowa, modernizacja i doposażenie szkół	34.7%
Budowa i modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej (w tym: boisk, placów zabaw, siłowni zewnętrznych)	33.7%
Poprawa systemu odbioru odpadów komunalnych i selektywnej zbiórki odpadów	31.6%
Budowa, modernizacja i doposażenie przedszkoli, żłobków, klubów dziecięcych	29.5%
Adaptacja do zmian klimatu, w tym poprawa stanu technicznego i/lub budowa nowej infrastruktury przeciwpowodziowej i melioracyjnej	29.5%
Utworzenie i uzbrojenie terenów przeznaczonych pod inwestycje	29.5%
Rozbudowa internetowej sieci szerokopasmowej	27.4%
Budowa i modernizacja świetlic wiejskich, miejsc spotkań mieszkańców, klubów seniora	25.3%
Montaż infrastruktury odnawialnych źródeł energii (w tym: instalacje fotowoltaiczne, kotły na biomasę, pompy ciepła)	23.2%
Poprawa efektywności energetycznej, w tym termomodernizacja budynków	17.9%
Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodociągowej	16.8%
Rozwój mieszkalnictwa niskoczynszowego, w tym budowa nowych mieszkań socjalnych, komunalnych	15.8%
Budowa i modernizacja infrastruktury kultury oraz dziedzictwa kulturowego, ochrona zabytków	14.7%
Budowa i remont parkingów i miejsc postojowych	13.7%
Rozwój bazy noclegowej i gastronomicznej dla turystów	13.7%
Budowa systemów zabezpieczeń przed hałasem	11.6%
Budowa lub rozwój systemu i działań w zakresie ochrony dziedzictwa przyrodniczego i różnorodności biologicznej	10.5%

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Do najpilniejszych **zadań nieinwestycyjnych** zaliczono przedsięwzięcia o charakterze społecznym, zdrowotnym, kulturalnym (ponad 30% odpowiedzi, maksymalnie 10 możliwych do wyboru z 19):

Tabela 5. Badania ankietowe – Zadania nieinwestycyjne mające największy wpływ na rozwój gminy według odpowiedzi respondentów

Zadanie nieinwestycyjne	% odpowiedzi
Poprawa dostępności i jakości programów i profilaktyki zdrowotnej oraz opieki zdrowotnej	67.4%
Poprawa dostępności i jakości edukacji szkolnej (w tym: wzrost liczby zajęć dodatkowych)	35.8%
Poprawa dostępności i jakości usług społecznych np. opiekuńczych i asystenckich dla osób ze szczególnymi potrzebami (np. dla osób starszych lub niepełnosprawnych)	33.7%
Utworzenie, działalność klubów oraz świetlic dla dzieci i młodzieży sprawujących opiekę oraz realizujących zajęcia pozaszkolne (w tym: edukacyjne, kulturalne, rekreacyjne)	30.5%
Poprawa dostępu do działań integrujących lokalną społeczność (np. imprezy, warsztaty)	28.4%
Edukacja ekologiczna mieszkańców	27.4%
Zapewnienie opieki nad dziećmi w żłobkach i klubach dziecięcych (w tym: wzrost liczby nowych miejsc)	25.3%
Poprawa dostępności i jakości wychowania przedszkolnego (w tym: wzrost liczby nowych miejsc)	24.2%
Poprawa dostępności i jakości usług aktywizacji zawodowej związanych z podjęciem pracy albo zmianą zawodu (reorientacji zawodowej)	24.2%
Utworzenie, działalność klubów seniora (w tym: prowadzenie zajęć edukacyjnych, kulturalnych, rekreacyjnych)	23.2%
Realizacja programów i działań (w tym: profilaktycznych) przyczyniających się do poprawy bezpieczeństwa	23.2%
Rozwój działalności oraz poprawa oferty istniejących świetlic	22.1%
Poprawa dostępności i jakości oferty kulturalnej oraz wzrost liczby wydarzeń kulturalnych	20.0%
Wzrost aktywności środowisk lokalnych, w tym powstanie nowych lub poprawa działalności istniejących organizacji pozarządowych	20.0%
Poprawa dostępności i jakości programów na rzecz wzmocnienia potencjału społecznego i zawodowego lokalnej społeczności	18.9%
Poprawa dostępności i jakości programów socjalnych skierowanych zwłaszcza do osób zagrożonych ubóstwem, bezrobotnych, niepełnosprawnych, uzależnionych)	16.8%
Rozszerzenie oferty edukacji kulturalnej i artystycznej w Gminnym Ośrodku Kultury i bibliotece, z uwzględnieniem zajęć międzypokoleniowych oraz działań integrujących społeczność lokalną	12.6%
Poprawa dostępności usług wsparcia rodziny (w tym: praca z rodziną, asystentura, pomoc w opiece i wychowywaniu dziecka)	10.5%
Poprawa dostępu do pomocy żywnościowej lub podstawowej pomocy materialnej przez osoby najbardziej potrzebujące	5.3%

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Zadanie nieinwestycyjne	% odpowiedzi
Poprawa dostępności i jakości programów i profilaktyki zdrowotnej oraz opieki zdrowotnej	67.4%
Poprawa dostępności i jakości edukacji szkolnej (w tym: wzrost liczby zajęć dodatkowych)	35.8%
Poprawa dostępności i jakości usług społecznych np. opiekuńczych i asystenckich dla osób ze szczególnymi potrzebami (np. dla osób starszych lub niepełnosprawnych)	33.7%
Utworzenie, działalność klubów oraz świetlic dla dzieci i młodzieży sprawujących opiekę oraz realizujących zajęcia pozaszkolne (w tym: edukacyjne, kulturalne, rekreacyjne)	30.5%
Poprawa dostępu do działań integrujących lokalną społeczność (np. imprezy, warsztaty)	28.4%
Edukacja ekologiczna mieszkańców	27.4%
Zapewnienie opieki nad dziećmi w żłobkach i klubach dziecięcych (w tym: wzrost liczby nowych miejsc)	25.3%
Poprawa dostępności i jakości wychowania przedszkolnego (w tym: wzrost liczby nowych miejsc)	24.2%
Poprawa dostępności i jakości usług aktywizacji zawodowej związanych z podjęciem pracy albo zmianą zawodu (reorientacji zawodowej)	24.2%
Utworzenie, działalność klubów seniora (w tym: prowadzenie zajęć edukacyjnych, kulturalnych, rekreacyjnych)	23.2%

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

3. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT obejmuje wnioski z przeprowadzonej diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej, przestrzennej oraz klimatyczno-środowiskowej.

Dodatkowo uwzględnia wyniki przeprowadzonych badań wśród mieszkańców Gminy Poczesna i pozostałych interesariuszy, w tym w ramach ankietyzacji.

Tabela 6. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
WYMIAR SPOŁECZNY	
<ul style="list-style-type: none"> • Dobra jakość wychowania przedszkolnego, szkolnictwa podstawowego • Dostępność żłobka samorządowego • Zmniejszający się udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej • Dostępność instytucji kultury i świetlic • Dobry poziom rozwoju czytelnictwa • Rozwinięta infrastruktura sportowa i rekreacyjna • Wysoki poziom poczucia bezpieczeństwa na obszarze gminy • Aktywność środowisk lokalnych, w tym klubów sportowych, stowarzyszeń	<ul style="list-style-type: none"> • Depopulacja – zmniejszanie się liczby mieszkańców, zwłaszcza ze względu na ujemny przyrost naturalny oraz malejące saldo migracji • Malejąca liczba zawieranych małżeństw • Wzrost liczby osób starszych w liczbie ludności • Rosnąca liczba osób w wieku nieprodukcyjnym w stosunku do osób w wieku produkcyjnym • Znaczny udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność i długotrwałą lub ciężką chorobę • Niedostateczny dostęp do placówek ochrony zdrowia, w tym profilaktyki i specjalistycznych usług medycznych • Brak dostępności do infrastruktury sportu i rekreacji oraz miejsc spędzania wolnego czasu dla różnych grup społecznych i wiekowych • Niedostateczna liczba mieszkań oddanych do użytkowania wpływająca na stagnację w budownictwie mieszkaniowym • Niedostateczna liczba imprez i wydarzeń kulturalnych kierowana do różnych odbiorców

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Zagrożenia na drogach, zwłaszcza krajowych i wojewódzkich • Niedostateczna aktywność obywatelska/ społeczna mieszkańców w zakresie udziału organizacji pozarządowych	
WYMIAR GOSPODARCZY	
<ul style="list-style-type: none"> • Atrakcyjność inwestycyjna i dogodne warunki inwestycyjne w kontekście dostępności transportowej • Rosnąca liczba podmiotów gospodarczych zwłaszcza w sektorze prywatnym • Wysoka aktywność gospodarza mieszkańców, w tym wzrost osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą • Występowanie dużych przedsiębiorstw oferujących miejsca pracy • Zmniejszający się poziom bezrobocia • Wysoki poziom wskaźnika zamożności gminy (wskaźnika G)	<ul style="list-style-type: none"> • Niedostateczna podaż miejsc pracy i możliwość znalezienia zatrudnienia • Niska dostępność i jakość bazy turystycznej (noclegi i gastronomia) • Niższy poziom przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto • Niski poziom wydatków majątkowych z budżetu gminy • Jakość i rozwój rolnictwa oraz przetwórstwa rolnego • Dostępność usług związanych z podjęciem pracy albo zmianą zawodu (reorientacji zawodowej)
WYMIAR PRZESTRZENNY I KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWY	
<ul style="list-style-type: none"> • Dogodna lokalizacja w układzie komunikacyjnym – dostępność autostrady A1, drogi krajowej DK91 oraz dróg wojewódzkich, stacji PKP • Dostępność komunikacji autobusowej • Atrakcyjność inwestycyjna i dogodne warunki inwestycyjne w kontekście dostępności transportowej	<ul style="list-style-type: none"> • Niedostateczny stan infrastruktury dróg lokalnych oraz infrastruktury towarzyszącej, w tym parkingów • Niski poziom rozwoju tras rowerowych • Niski wskaźnik lesistości • Niezadowalający poziom edukacji i świadomości ekologicznej mieszkańców • Niedostateczny stopień rozwoju i wykorzystania odnawialnych źródeł energii

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Znaczna powierzchnia terenów zieleni przypadająca na mieszkańca • Dostępność i stan techniczny systemu wodociągowego i rozwój sieci gazowej • Dostępność internetu • Rosnący udział odpadów zebranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów i mniejsza masa wytworzonych odpadów komunalnych na mieszkańca • Występowanie obszarów chronionych • Walory przyrodnicze i kulturowe umożliwiające rozwój turystyki i rekreacji	<ul style="list-style-type: none"> • Niezadawalający poziom rozwoju systemu kanalizacji sanitarnej • Brak własnego Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych • Lokalizacja na obszarze gminy składowiska odpadów komunalnych o znaczeniu regionalnym • Nieefektywny poziom wykorzystania terenów i obiektów o potencjale turystycznym • Niski poziom rozwoju obiektów turystycznych i szlaków turystycznych • Niska emisja wpływająca na niedostateczny stan powietrza naturalnego • Niedostateczna jakość wód oraz ryzyko powodzi zwłaszcza ze strony rzeki Warta • Zanieczyszczenie i degradacja gleb • Wysoki poziom hałasu - zwłaszcza komunikacyjnego • Lokalizacja obszarów silnie i umiarkowanie zagrożonych suszą

SZANSE ROZWOJU	ZAGROŻENIA ROZWOJU
<ul style="list-style-type: none"> • Prospołeczna polityka państwa w zakresie wsparcia osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym osób z niepełnosprawnościami, seniorów • Programy w zakresie profilaktyki zdrowotnej • Programy i działania aktywizujące osoby zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym • Rozwój energetyki odnawialnej • Rosnąca świadomość ekologiczna mieszkańców • Wzrost mobilności mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> • Starzenie się społeczeństwa – wzrost liczby osób w wieku nieprodukcyjnym • Niedostosowanie systemu opieki zdrowotnej i usług społecznych do zmian demograficznych i społecznych • Pogarszająca się sytuacja finansów publicznych • Brak stabilności prawa • Centralizacja władzy ograniczająca rolę samorządu terytorialnego, a zwłaszcza gminnego • Brak zewnętrznych środków finansowych na inwestycje oraz pozostałe działania skierowane do społeczności lokalnej

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

SZANSE ROZWOJU	ZAGROŻENIA ROZWOJU
<ul style="list-style-type: none"> • Współpraca z samorządami i instytucjami m.in. w zakresie realizacji wspólnych przedsięwzięć i projektów ponadlokalnych • Wzrost liczby nowych turystów i osób odwiedzających gminę • Dostępność zewnętrznych źródeł finansowania, w tym środków UE	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczone środki finansowe budżetu gminy na inwestycje • Wzrost obciążeń finansowych dla budżetu gminy, zwłaszcza w zakresie finansowania oświaty • Wzrost poziomu konkurencyjności sąsiadujących gmin oraz większych ośrodków miejskich, w tym innych obszarów atrakcyjnych turystycznie • Możliwe występowanie pandemii i konfliktów zbrojnych paraliżujących życie społeczne i gospodarcze • Zmniejszenie się siły nabywczej w wyniku kryzysu • Negatywne zmiany klimatyczne

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

4. GŁÓWNE WYZWANIA

Tabela 7. Główne wyzwania dla Gminy Poczesna

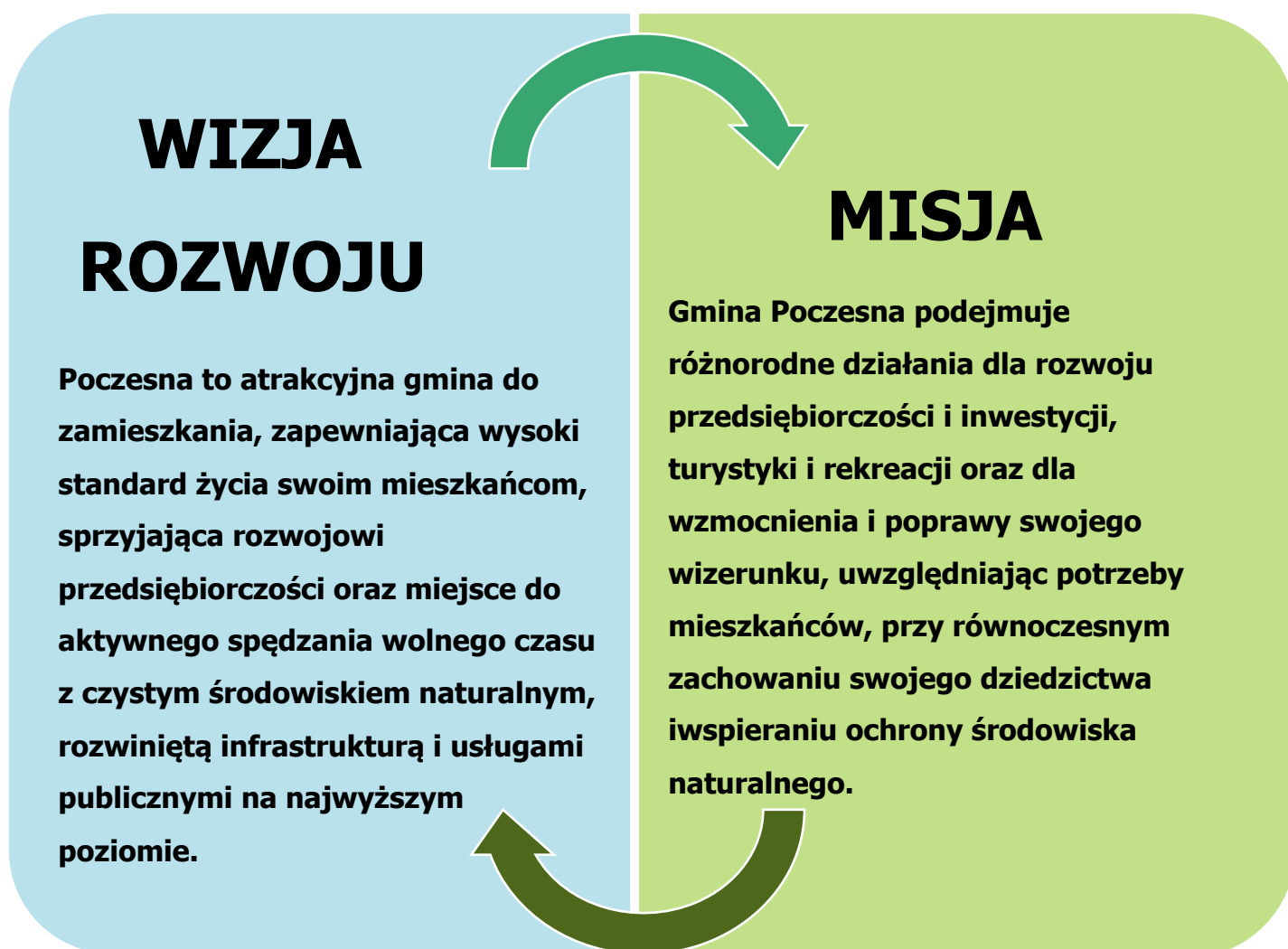

II. CELE STRATEGICZNE ROZWOJU W WYMIARZE SPOŁECZNYM, GOSPODARCZYM I PRZESTRZENNYM

W ramach Strategii Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku, na podstawie przeprowadzonej diagnozy, zdefiniowano wizję, misję oraz cele strategiczne i cele operacyjne w ramach 3 wymiarów: społecznym, gospodarczym i przestrzennym.

Wizja rozwoju to docelowy obraz gminy w przyszłości, do której należy dążyć realizując cele i kierunki działań określone w Strategii angażując wszelkie niezbędne zasoby. Natomiast misja wyznacza cele i kierunki rozwoju gminy oraz stawia przed nią konkretne wyzwania.

Tabela 8. Wizja rozwoju oraz misja Gminy Poczesna

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Cele opisują przejście od sytuacji wyjściowej (zdiagnozowanej) do sytuacji pożądanej. Przedstawiają stan docelowy powstały w wyniku wdrożenia strategii rozwoju i pozostają w ścisłej relacji wynikowej z wnioskami z diagnozy. Jednocześnie realizują istotny element strategii, którym jest wizja rozwoju obrazująca model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy.

Cele strategiczne mają charakter długofalowy, wskazują generalny kierunek postępowania w realizacji założonej wizji rozwoju gminy, a cele operacyjne dotyczą średniego horyzontu czasowego, określają narzędzia i sposoby realizacji celów strategicznych.

Tabela 9. Cele strategiczne i cele operacyjne w ramach poszczególnych wymiarów

WYMIAR SPOŁECZNY Obszar priorytetowy I. MIESZKAŃCY	WYMIAR GOSPODARCZY Obszar priorytetowy II. GOSPODARKA	WYMIAR PRZESTRZENNY Obszar priorytetowy III. PRZESTRZEŃ, INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO
CEL STRATEGICZNY I: GMINA POCZESNA GWARANTUJĄCA WYSOKĄ JAKOŚĆ ŻYCIA, W TYM DOSTĘPNOŚĆ DO ROZWINIĘTYCH I RÓŻNORODNYCH USŁUG PUBLICZNYCH	CEL STRATEGICZNY II: GMINA POCZESNA - Z NOWOCZESNĄ I KONKURENCYJNĄ GOSPODARKĄ ORAZ ATRAKCYJNYM RYNKIEM PRACY	GMINA POCZESNA - Z ROZWINIĘTĄ INFRASTRUKTURĄ, ATRAKCYJNĄ PRZESTRZENIĄ PUBLICZNĄ I CZYSTYM ŚRODOWISKIEM NATURALNYM
I.1. Poprawa dostępności i wzmocnienie jakości usług zdrowotnych oraz społecznych I.2. Zapewnienie efektywnej oferty w zakresie oświaty i wychowania – dostosowanej do wyzwań oraz potrzeb edukacyjnych I.3. Dostosowanie i rozwój atrakcyjnej oraz źródnicowanej oferty spędzania wolnego czasu (w tym: kulturalnej, sportowej, rekreacyjnej)	II.1. Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości II.2. Wzmacnianie kapitału ludzkiego i poprawa aktywizacji zawodowej mieszkańców II.3. Rozwój usług publicznych z wykorzystaniem nowoczesnych technologii	III.1. Poprawa dostępności komunikacyjnej i transportowej III.2. Rozwój nowoczesnej i bezpiecznej infrastruktury oraz zwiększenie atrakcyjności przestrzeni publicznej III.3. Skuteczna ochrona zasobów środowiskowych oraz adaptacja do zmian klimatu

III. KIERUNKI DZIAŁAŃ PODEJMOWANYCH DLA OSIĄGNIĘCIA CELÓW

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku określa przede wszystkim przedsięwzięcia stanowiące wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich podmiotów działających na jej terenie lub pozostających z nią w relacji.

W ramach celów operacyjnych będących rozwinięciem celów strategicznych określono główne kierunki działań odpowiadające na potrzeby rozwojowe gminy, o różnym stopniu szczegółowości i zasięgu wraz ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację. Każdy kierunek działań został przyporządkowany do określonego celu, który realizuje w danym obszarze priorytetowym.

Rola i zakres kierunków działań:

- rozwiązywanie najważniejszych zidentyfikowanych problemów i zmniejszanie barier rozwojowych,
- rozwój i wzmocnienie lokalnych potencjałów, wykorzystanie zasobów własnych i szans pojawiających się w otoczeniu,
- komplementarność i łączenie przedsięwzięć z różnych obszarów priorytetowych i dziedzin w projekty zintegrowane.

Jednocześnie dokument i wskazane w nim przedsięwzięcia pełnią kluczową rolę jako generalny plan postępowania władz samorządowych – we współpracy z podmiotami działającymi na terenie gminy, mieszkańcami oraz pozostałymi interesariuszami, jak również z innymi jednostkami samorządu terytorialnego na różnych szczeblach, czy administracją państwową.

Termin wdrożenia działań przyjęto na lata: 2026-2035 i obejmuje zarówno prace koncepcyjne, projektowe, jak i realizacyjne i wdrożeniowe.

Konkretny okres realizacji jest uzależniony przede wszystkim od potencjału gminy, możliwości pozyskania dofinansowania zewnętrznego oraz przygotowania niezbędnej dokumentacji, czy uzyskania niezbędnych opinii oraz zezwoleń na realizację inwestycji.

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

WYMIAR SPOŁECZNY

Obszar priorytetowy I. MIESZKAŃCY

CEL STRATEGICZNY I:

GINA POCZESNA GWARANTUJĄCA WYSOKĄ JAKOŚĆ ŻYCIA, W TYM DOSTĘPNOŚĆ DO ROZWINIĘTYCH I RÓŻNORODNYCH USŁUG PUBLICZNYCH

Lp.	Kierunek działań	Podmioty odpowiedzialne /partnerzy
Cel operacyjny I.1. Poprawa dostępności i wzmocnienie jakości usług zdrowotnych i społecznych		
1.1.1.	Poprawa dostępności i jakości usług opieki zdrowotnej, w tym specjalistycznej opieki zdrowotnej i rehabilitacji medycznej	Zakłady opieki zdrowotnej Urząd Gminy Poczesna Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poczesnej Organizacje pozarządowe
1.1.2.	Promowanie zdrowego stylu życia i wdrożenie zdrowotnych programów profilaktycznych	Zakłady opieki zdrowotnej Urząd Gminy Poczesna Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poczesnej Gminne Centrum Kultury, Informacji i Rekreacji w Poczesnej Placówki oświatowe Organizacje pozarządowe
1.1.3.	Deinstytucjonalizacja oraz poprawa dostępności usług zdrowotnych i społecznych (w tym: opiekuńczych, asystenckich, dziennej opieki) skierowanych do osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu oraz wsparcie ich opiekunów	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poczesnej Urząd Gminy Poczesna Zakłady opieki zdrowotnej Gminne Centrum Kultury, Informacji i Rekreacji w Poczesnej Placówki oświatowe Organizacje pozarządowe
1.1.4.	Poprawa dostępności do usług wsparcia rodziny m.in. poprzez działalność placówek wsparcia	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poczesnej Urząd Gminy Poczesna Zakłady opieki zdrowotnej

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Lp.	Kierunek działań	Podmioty odpowiedzialne /partnerzy
	dziennego, asystenturę rodzinną, poradnictwo i specjalistyczną pomoc	Gminne Centrum Kultury, Informacji i Rekreacji w Poczesnej Placówki oświatowe Organizacje pozarządowe
1.1.5.	Działania w zakresie zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, w tym wsparcie psychologiczne, terapeutyczne	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poczesnej Urząd Gminy Poczesna Zakłady opieki zdrowotnej Gminne Centrum Kultury, Informacji i Rekreacji w Poczesnej Placówki oświatowe Organizacje pozarządowe
1.1.6.	Rozwój form wsparcia dla osób starszych, w tym: poprawa dostępności do usług opiekuńczych i zdrowotnych, zapobieganie izolacji społecznej oraz promocja zdrowego i aktywnego starzenia się	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poczesnej Urząd Gminy Poczesna Zakłady opieki zdrowotnej Gminne Centrum Kultury, Informacji i Rekreacji w Poczesnej Placówki oświatowe Organizacje pozarządowe
1.1.7.	Integracja i aktywizacja społeczna, zawodowa osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, w tym osób z niepełnosprawnościami, osób starszych oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poczesnej Urząd Gminy Poczesna Zakłady opieki zdrowotnej Gminne Centrum Kultury, Informacji i Rekreacji w Poczesnej Biblioteka Gminna w Poczesnej wraz z Filiami Placówki oświatowe Organizacje pozarządowe
1.1.8.	Poprawa dostępności i jakości zróżnicowanej oferty dostosowanej do różnych grup społecznych i wiekowych instytucji publicznych i świetlic działających na obszarze Gminy Poczesna	Urząd Gminy Poczesna Gminne Centrum Kultury, Informacji i Rekreacji w Poczesnej Biblioteka Gminna w Poczesnej wraz z Filiami Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poczesnej Placówki oświatowe Organizacje pozarządowe

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Lp.	Kierunek działań	Podmioty odpowiedzialne /partnerzy
1.1.9.	Rozwój usług publicznych skierowanych do cudzoziemców, i mniejszości narodowych	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poczesnej Urząd Gminy Poczesna Gminne Centrum Kultury, Informacji i Rekreacji w Poczesnej Zakłady opieki zdrowotnej Placówki oświatowe Organizacje pozarządowe
1.1.10.	Rozwój kadr, podnoszenie wiedzy i kompetencji w zakresie poprawy jakości świadczonych usług społecznych i zdrowotnych	Urząd Gminy Poczesna Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poczesnej Gminne Centrum Kultury, Informacji i Rekreacji w Poczesnej Zakłady opieki zdrowotnej Placówki oświatowe Organizacje pozarządowe
1.1.11.	Realizacja programów i działań przyczyniających się do poprawy bezpieczeństwa publicznego	Urząd Gminy Poczesna Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poczesnej Gminne Centrum Kultury, Informacji i Rekreacji w Poczesnej Zakłady opieki zdrowotnej Placówki oświatowe Organizacje pozarządowe
Cel operacyjny I.2. Zapewnienie efektywnej oferty w zakresie oświaty i wychowania – dostosowanej do wyzwań oraz potrzeb edukacyjnych		
1.2.1.	Wzrost dostępności i poprawa jakości oferty opieki nad dziećmi do lat 3 oraz placówek wychowania przedszkolnego	Urząd Gminy Poczesna Placówki oświatowe Organizacje pozarządowe
1.2.2.	Rozwój infrastruktury i wyposażenie placówek oświatowych, w tym z uwzględnieniem zmian społeczno-gospodarczych, przyczyniających się do rozwoju oferty zajęć	Urząd Gminy Poczesna Placówki oświatowe

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Lp.	Kierunek działań	Podmioty odpowiedzialne /partnerzy
	pozalekcyjnych, programów edukacji ekologicznej oraz edukacji włączającej	
1.2.3.	Zapewnienie różnorodnej oferty zajęć lekcyjnych i pozalekcyjnych, w szczególności dla dzieci o specjalnych potrzebach rozwojowych i edukacyjnych	Urząd Gminy Poczesna Placówki oświatowe Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poczesnej Gminne Centrum Kultury, Informacji i Rekreacji w Poczesnej Biblioteka Gminna w Poczesnej wraz z Filiami Organizacje pozarządowe
1.2.4.	Utworzenie i rozwój działalność klubów oraz świetlic dla dzieci i młodzieży sprawujących opiekę oraz realizujących zajęcia pozaszkolne	Urząd Gminy Poczesna Placówki oświatowe Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poczesnej Gminne Centrum Kultury, Informacji i Rekreacji w Poczesnej Biblioteka Gminna w Poczesnej wraz z Filiami Organizacje pozarządowe
1.2.5.	Podnoszenie umiejętności, kompetencji i kwalifikacji kadry placówek oświatowych	Urząd Gminy Poczesna Placówki oświatowe
Cel operacyjny I.3. Dostosowanie i rozwój atrakcyjnej oraz zróżnicowanej oferty spędzania wolnego czasu (w tym: kulturalnej, sportowej, rekreacyjnej)		
1.3.1.	Rozwój infrastruktury kultury, w tym rozbudowa i wyposażenie Domu Kultury, sali widowiskowej – wielofunkcyjnej wraz z niezbędnym wyposażeniem, zewnętrznej sceny	Urząd Gminy Poczesna Gminne Centrum Kultury, Informacji i Rekreacji w Poczesnej Biblioteka Gminna w Poczesnej wraz z Filiami
1.3.2.	Utworzenie Muzeum Górnictwa	Urząd Gminy Poczesna Gminne Centrum Kultury, Informacji i Rekreacji w Poczesnej Biblioteka Gminna w Poczesnej wraz z Filiami Organizacje pozarządowe

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Lp.	Kierunek działań	Podmioty odpowiedzialne /partnerzy
1.3.3.	Poprawa dostępności i rozszerzenie oferty kulturalnej, animacyjnej i edukacyjnej poprzez rozwój, dostosowanie i doposażenie obiektów instytucji kultury	Urząd Gminy Poczesna Gminne Centrum Kultury, Informacji i Rekreacji w Poczesnej Biblioteka Gminna w Poczesnej wraz z Filiami
1.3.4.	Ochrona i promocja niematerialnego dziedzictwa kulturowego i zachowanie tożsamości lokalnej	Urząd Gminy Poczesna Gminne Centrum Kultury, Informacji i Rekreacji w Poczesnej Biblioteka Gminna w Poczesnej wraz z Filiami Placówki oświatowe Organizacje pozarządowe
1.3.5.	Zwiększanie atrakcyjności i różnorodności oferty, w tym organizacja warsztatów, zajęć, imprez skierowanych do różnych grup odbiorców	Urząd Gminy Poczesna Gminne Centrum Kultury, Informacji i Rekreacji w Poczesnej Biblioteka Gminna w Poczesnej wraz z Filiami Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poczesnej Placówki oświatowe Organizacje pozarządowe
1.3.6.	Organizacja i współorganizacja imprez kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym skierowanych do mieszkańców i turystów	Urząd Gminy Poczesna Gminne Centrum Kultury, Informacji i Rekreacji w Poczesnej Biblioteka Gminna w Poczesnej wraz z Filiami Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poczesnej Placówki oświatowe Organizacje pozarządowe Przedsiębiorcy
1.3.7.	Zwiększenie dostępności i rozwój infrastruktury oraz oferty rekreacyjnej, sportowej, turystycznej na obszarze gminy, w tym sprzyjającej aktywizacji i integracji społeczności lokalnej (m.in. boiska, place zabaw, ścieżki	Urząd Gminy Poczesna Gminne Centrum Kultury, Informacji i Rekreacji w Poczesnej Biblioteka Gminna w Poczesnej wraz z Filiami Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poczesnej Placówki oświatowe Organizacje pozarządowe

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Lp.	Kierunek działań	Podmioty odpowiedzialne /partnerzy
	rekreacyjne i turystyczne, tereny wypoczynkowe)	Przedsiębiorcy
1.3.8.	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury turystycznej (w tym: ścieżek rowerowych, szlaków turystycznych, miejsc odpoczynku turysty)	Urząd Gminy Poczesna Gminne Centrum Kultury, Informacji i Rekreacji w Poczesnej Organizacje pozarządowe
1.3.9.	Promocja i rozwój wolontariatu oraz aktywizacji i zaangażowania społecznego	Urząd Gminy Poczesna Gminne Centrum Kultury, Informacji i Rekreacji w Poczesnej Biblioteka Gminna w Poczesnej wraz z Filiami Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poczesnej Placówki oświatowe Organizacje pozarządowe
1.3.10.	Współpraca z sektorem pozarządowym, wsparcie organizacji pozarządowych oraz innych form inicjatyw społecznych przyczyniających się do rozwoju potencjału trzeciego sektora	Urząd Gminy Poczesna Gminne Centrum Kultury, Informacji i Rekreacji w Poczesnej Biblioteka Gminna w Poczesnej wraz z Filiami Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poczesnej Placówki oświatowe Organizacje pozarządowe

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

WYMIAR GOSPODARCZY

Obszar priorytetowy II. GOSPODARKA

CEL STRATEGICZNY II: GMINA POCZESNA - Z NOWOCZESNĄ I KONKURENCYJNĄ GOSPODARKĄ ORAZ ATRAKCYJNYM RYNKIEM PRACY

Lp.	Kierunek działań	Podmioty odpowiedzialne/partnerzy
Cel operacyjny II.1. Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości		
2.1.1.	Rozwój, w tym uzbrojenie i/lub skomunikowanie obszarów inwestycyjnych i terenów aktywności gospodarczej	Urząd Gminy Poczesna
2.1.2.	Promocja inwestycyjna i gospodarcza Gminy Poczesna, w tym lokalnych producentów i wyrobów	Urząd Gminy Poczesna Instytucje otoczenia biznesu Przedsiębiorcy
2.1.3.	Dywersyfikacja lokalnej gospodarki poprzez rozwój mikro, małych i średnich przedsiębiorstw działających w sektorze usług i nowoczesnej gospodarki	Urząd Gminy Poczesna Instytucje otoczenia biznesu Klasy Spółdzielnie Przedsiębiorcy
2.1.4.	Rozwój infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej na obszarze Gminy Poczesna oraz wsparcie i promocja marek i produktów turystycznych	Urząd Gminy Poczesna Gminne Centrum Kultury, Informacji i Rekreacji w Poczesnej Instytucje otoczenia biznesu Przedsiębiorcy Klasy Spółdzielnie
2.1.5.	Doposażenie, w tym zakup specjalistycznego sprzętu na potrzeby działalności komunalnej w Gminie Poczesna	Urząd Gminy Poczesna

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Lp.	Kierunek działań	Podmioty odpowiedzialne/partnerzy
2.1.6.	Wdrożenie wysokiej jakości standardów obsługi inwestorów i przedsiębiorców w Urzędzie Gminy Poczesna	Urząd Gminy Poczesna
2.1.7.	Promocja, wsparcie i członkostwo w klastrach i spółdzielniach	Urząd Gminy Poczesna Instytucje otoczenia biznesu Klasy Spółdzielnie Przedsiębiorcy
Cel operacyjny II.2. Wzmacnianie kapitału ludzkiego i poprawa aktywizacji zawodowej mieszkańców		
2.2.1.	Kształtowanie i wzrost przedsiębiorczych postaw oraz promocja samozatrudnienia wśród mieszkańców	Urząd Gminy Poczesna Powiatowy Urząd Pracy w Częstochowie Placówki oświatowe Instytucje otoczenia biznesu Organizacje pozarządowe
2.2.2.	Stymulowanie i wspieranie działań dążących do podnoszenia kwalifikacji, kompetencji i umiejętności mieszkańców gminy - dostosowanych do potrzeb rynku pracy	Urząd Gminy Poczesna Powiatowy Urząd Pracy w Częstochowie Placówki oświatowe Instytucje otoczenia biznesu Organizacje pozarządowe
2.2.3.	Aktywizacja zawodowa mieszkańców, zwłaszcza zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w tym: bezrobotnych, niepełnosprawnych, znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy	Urząd Gminy Poczesna Powiatowy Urząd Pracy w Częstochowie Placówki oświatowe Instytucje otoczenia biznesu Organizacje pozarządowe
2.2.4.	Poprawa dostępności i jakości usług w zakresie aktywizacji zawodowej związanych z podjęciem pracy albo	Urząd Gminy Poczesna Powiatowy Urząd Pracy w Częstochowie Placówki oświatowe

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Lp.	Kierunek działań	Podmioty odpowiedzialne/partnerzy
	zmianą zawodu (reorientacji zawodowej), w tym: współpraca z instytucjami edukacyjnymi, otoczenia biznesu i rynku pracy	Instytucje otoczenia biznesu Organizacje pozarządowe
2.2.5.	Wsparcie działalności i współpraca z sektorem i podmiotami ekonomii społecznej	Urząd Gminy Poczesna Powiatowy Urząd Pracy w Częstochowie Placówki oświatowe Instytucje otoczenia biznesu Organizacje pozarządowe
2.2.6.	Ograniczenie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy m.in. poprzez podnoszenie wiedzy pracowników, działania prewencyjne i profilaktyczne oraz wsparcie i promocja rozwiązań harmonizujących życie społeczne i zawodowe (idea work-life balance)	Urząd Gminy Poczesna Powiatowy Urząd Pracy w Częstochowie Gminne Centrum Kultury, Informacji i Rekreacji w Poczesnej Biblioteka Gminna w Poczesnej wraz z Filiami Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poczesnej Placówki oświatowe Zakłady opieki zdrowotnej Instytucje otoczenia biznesu Organizacje pozarządowe
2.2.7.	LOWE Poczesna - Lokalny Ośrodek Wiedzy i Edukacji w gminie Poczesna	Urząd Gminy Poczesna Placówki oświatowe Organizacje pozarządowe
Cel operacyjny II.3. Rozwój usług publicznych z wykorzystaniem nowoczesnych technologii		
2.3.1.	Wdrożenie wysokiej jakości elektronicznych usług publicznych o jak najwyższym poziomie dojrzałości świadczonych przez Urząd Gminy Poczesna oraz gminne jednostki organizacyjne	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poczesnej Urząd Gminy Poczesna Zakłady opieki zdrowotnej Gminne Centrum Kultury, Informacji i Rekreacji w Poczesnej Placówki oświatowe
2.3.2.	Digitalizacja zasobów i cyfryzacja procesów administracji publicznej	Urząd Gminy Poczesna Gminne Centrum Kultury, Informacji i Rekreacji w Poczesnej

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Lp.	Kierunek działań	Podmioty odpowiedzialne/partnerzy
		Biblioteka Gminna w Poczesnej wraz z Filiami Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poczesnej Placówki oświatowe Zakłady opieki zdrowotnej Przedsiębiorcy
2.3.3.	Podniesienie poziomu cyberbezpieczeństwa	Urząd Gminy Poczesna Gminne Centrum Kultury, Informacji i Rekreacji w Poczesnej Biblioteka Gminna w Poczesnej wraz z Filiami Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poczesnej Placówki oświatowe Zakłady opieki zdrowotnej Przedsiębiorcy
2.3.4.	Rozwój e-informacji skierowanej do różnych grup odbiorców, w tym: gospodarczej, turystycznej i kulturalnej	Urząd Gminy Poczesna Gminne Centrum Kultury, Informacji i Rekreacji w Poczesnej Biblioteka Gminna w Poczesnej wraz z Filiami Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poczesnej Placówki oświatowe Zakłady opieki zdrowotnej Organizacje pozarządowe Przedsiębiorcy
2.3.5.	Poprawa kompetencji cyfrowych zasobów ludzkich i społeczności lokalnej	Urząd Gminy Poczesna Gminne Centrum Kultury, Informacji i Rekreacji w Poczesnej Biblioteka Gminna w Poczesnej wraz z Filiami Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poczesnej Placówki oświatowe Zakłady opieki zdrowotnej

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

WYMIAR PRZESTRZENNY

Obszar priorytetowy III. PRZESTRZEŃ, INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO

CEL STRATEGICZNY III:

GINA POCZESNA - Z ROZWINIĘTĄ INFRASTRUKTURĄ, ATRAKCYJNĄ PRZESTRZENIĄ PUBLICZNĄ I CZYSTYM ŚRODOWISKIEM NATURALNYM

Lp.	Kierunek działań	Podmioty odpowiedzialne/partnerzy
Cel operacyjny III.1. Poprawa dostępności komunikacyjnej i transportowej		
3.1.1.	Rozwój układu komunikacyjnego oraz infrastruktury towarzyszącej, w tym poprawiającej bezpieczeństwo użytkowników	Urząd Gminy Poczesna Starostwo Powiatowe w Częstochowie/ Powiatowy Zarząd Dróg Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego/ Zarząd Dróg Wojewódzkich Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
3.1.2.	Budowa centrów przesiadkowych w Poczesnej i Korwinowie	Urząd Gminy Poczesna
3.1.3.	Rozwój tras rowerowych oraz ich połączenie z regionalnymi trasami rowerowymi i szlakami turystycznymi	Urząd Gminy Poczesna Starostwo Powiatowe w Częstochowie/ Powiatowy Zarząd Dróg Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego/ Zarząd Dróg Wojewódzkich Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
3.1.4.	Poprawa bezpieczeństwa i komfortu niezmotoryzowanych uczestników ruchu poprzez rozwój infrastruktury dla ruchu pieszego i rowerowego	Urząd Gminy Poczesna Starostwo Powiatowe w Częstochowie/ Powiatowy Zarząd Dróg Urząd Marszałkowski Woj. Śląskiego/ Zarząd Dróg Wojewódzkich Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Lp.	Kierunek działań	Podmioty odpowiedzialne/partnerzy
3.1.5.	Budowa i modernizacja oświetlenia ulicznego	Urząd Gminy Poczesna Zakład energetyczny
3.1.6.	Rozwój nisko i zeroemisyjnego transportu publicznego, w tym taboru i punktów ładowania samochodów elektrycznych	Urząd Gminy Poczesna Jurajski Związek Powiatowo-Gminny "Komunikacja Jurajska" Lokalni przewoźnicy Klastry Spółdzielnie Przedsiębiorcy Zakład energetyczny
3.1.7.	Poprawa atrakcyjności sieci komunikacji zbiorowej, w szczególności poprzez: optymalizację przebiegu linii, rozkładów jazdy, częstotliwości i połączeń, wdrożenie elektronicznego systemu informacji i obsługi pasażerskiej	Urząd Gminy Poczesna Jurajski Związek Powiatowo-Gminny "Komunikacja Jurajska"
3.1.8.	Współpraca ponadlokalna na rzecz integracji systemu transportowego Gminy Poczesna z systemem komunikacyjnym Powiatu Częstochowskiego i Miasta Częstochowy	Urząd Gminy Poczesna Miasto Częstochowa Powiat Częstochowski Gminy Powiatu Częstochowskiego Jurajski Związek Powiatowo-Gminny "Komunikacja Jurajska"
Cel operacyjny III.2. Rozwój nowoczesnej i bezpiecznej infrastruktury oraz zwiększenie atrakcyjności przestrzeni publicznej		
3.2.1.	Rozwój i modernizacja infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej na obszarze gminy, w tym rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków	Urząd Gminy Poczesna
3.2.2.	Poprawa systemu gospodarki odpadami, w tym selektywnej zbiórki odpadów na terenie gminy	Urząd Gminy Poczesna

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Lp.	Kierunek działań	Podmioty odpowiedzialne/partnerzy
3.2.3.	Renowacja i utrzymanie obiektów dziedzictwa kulturowego, w tym zabytków, promocja ich walorów oraz wykorzystanie na cele kulturalne, edukacyjne, społeczne	Urząd Gminy Poczesna Gminne Centrum Kultury, Informacji i Rekreacji w Poczesnej Biblioteka Gminna w Poczesnej wraz z Filiami Placówki oświatowe Organizacje pozarządowe Właściciele zabytków
3.2.4.	Rewitalizacja zdegradowanych obiektów i obszarów w Gminie Poczesna wraz z nadaniem im nowych funkcji m.in. społecznych, edukacyjnych, kulturalnych, gospodarczych	Urząd Gminy Poczesna Gminne Centrum Kultury, Informacji i Rekreacji w Poczesnej Biblioteka Gminna w Poczesnej wraz z Filiami Placówki oświatowe Organizacje pozarządowe Przedsiębiorcy Właściciele nieruchomości
3.2.5.	Zagospodarowanie i utrzymanie przestrzeni publicznych (w tym: placów, skwerów, miejsc spotkań, centrów miejscowości)	Urząd Gminy Poczesna
3.2.6.	Poprawa dostępności, w tym dostosowanie obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	Urząd Gminy Poczesna Gminne Centrum Kultury, Informacji i Rekreacji w Poczesnej Biblioteka Gminna w Poczesnej wraz z Filiami Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poczesnej Placówki oświatowe Zakłady opieki zdrowotnej Jednostki ratowniczo-gaśnicze
3.2.7.	Rozwój mieszkalnictwa, w tym niskoczynszowego, m.in. mieszkań socjalnych, komunalnych	Urząd Gminy Poczesna Deweloperzy
3.2.8.	Rozwój infrastruktury poprawiającej bezpieczeństwo publiczne i obronność,	Urząd Gminy Poczesna

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Lp.	Kierunek działań	Podmioty odpowiedzialne/partnerzy
	w tym: budowa schronów i/ lub innych budowli obronnych/ ochronnych o przeznaczeniu wojskowym bądź cywilnym oraz magazynów	Gminne Centrum Kultury, Informacji i Rekreacji w Poczesnej Jednostki ratowniczo-gaśnicze Organizacje pozarządowe Przedsiębiorcy
3.2.9.	Wzmocnienie potencjału służb ratowniczych poprzez doposażenie i rozwój bazy jednostek ratowniczo-gaśniczych	Urząd Gminy Poczesna Jednostki ratowniczo-gaśnicze
3.2.10.	Rozwój systemu monitoringu gminnego	Urząd Gminy Poczesna Jednostki ratowniczo-gaśnicze
Cel operacyjny III.3. Skuteczna ochrona zasobów środowiskowych oraz adaptacja do zmian klimatu		
3.3.1.	Budowa instalacji odnawialnych źródeł energii oraz systemów magazynowania energii	Urząd Gminy Poczesna Zakłady opieki zdrowotnej Organizacje pozarządowe Klasy Wspólnoty mieszkaniowe Przedsiębiorcy Właściciele nieruchomości
3.3.2.	Poprawa efektywności energetycznej budynków i przestrzeni publicznych	Urząd Gminy Poczesna Zakłady opieki zdrowotnej Organizacje pozarządowe Klasy Wspólnoty mieszkaniowe Przedsiębiorcy Właściciele nieruchomości
3.3.3.	Ochrona obszarów cennych przyrodniczo i bioróżnorodności biologicznej oraz rozwój stref zieleni	Urząd Gminy Poczesna Placówki oświatowe Organizacje pozarządowe Właściciele nieruchomości
3.3.4.	Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury i adaptacja do zmian klimatu (w tym:	Urząd Gminy Poczesna Placówki oświatowe

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Lp.	Kierunek działań	Podmioty odpowiedzialne/partnerzy
	rowy, niecki, zbiorniki retencyjne i oczka wodne, ogrody deszczowe, łąki kwietne, zielone dachy)	Organizacje pozarządowe Przedsiębiorcy Właściciele nieruchomości
3.3.5.	Wdrożenie działań i monitoringu zagrożeń i skutków klęsk żywiołowych oraz jakości środowiska naturalnego	Urząd Gminy Poczesna Jednostki ratowniczo-gaśnicze
3.3.6.	Realizacja działań służących wdrażaniu gospodarki o obiegu zamkniętym	Urząd Gminy Poczesna Klastry Wspólnoty mieszkaniowe Organizacje pozarządowe Przedsiębiorcy
3.3.7.	Usuwanie azbestu z budynków i innych obiektów wraz z zapewnieniem bezpiecznego unieszkodliwienia odpadów	Urząd Gminy Poczesna Organizacje pozarządowe Przedsiębiorcy Wspólnoty mieszkaniowe Właściciele nieruchomości
3.3.8.	Likwidacja nielegalnych wysypisk odpadów wraz z działaniami prewencyjnymi	Urząd Gminy Poczesna Organizacje pozarządowe Przedsiębiorcy
3.3.9.	Edukacja ekologiczna społeczności lokalnej i pozostałych interesariuszy w zakresie ekologicznych rozwiązań, w tym organizacja kampanii informacyjno-promocyjnych	Urząd Gminy Poczesna Gminne Centrum Kultury, Informacji i Rekreacji w Poczesnej Biblioteka Gminna w Poczesnej wraz z Filiami Placówki oświatowe Organizacje pozarządowe Klastry Wspólnoty mieszkaniowe Przedsiębiorcy

IV. OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ ORAZ WSKAŹNIKI ICH OSIĄGNIĘCIA

W Strategii Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku określono oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia.

Rezultaty są wynikiem realizacji założonych celów i kierunków działań - opisanych w sposób weryfikowalny i mierzalny za pomocą wskaźników.

Wskaźniki umożliwiają pomiar zmiany społeczno-ekonomicznej i przestrzennej, która nastąpiła w wyniku wdrożenia przedsięwzięć. Co oznacza, że wskaźniki mają na celu monitorowanie i ewaluację realizacji polityki rozwoju.

Każdy z kierunków działań będzie monitorowany za pomocą minimum 1 rezultatu i wskaźnika przypisanego do określonego celu. Dla każdego wskaźnika rezultatu określono wartość bazową i wartość docelową z jednostką miary.

Rezultaty posiadają różny stopień istotności, jak również termin osiągnięcia. Mogą zostać uzyskane zaraz po zakończeniu realizacji przedsięwzięcia (np. w wyniku oddania do użytku nowej lub zmodernizowanej infrastruktury) lub w dłuższym okresie czasu (np. stopa bezrobocia, liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców).

Dla tych wskaźników, które wykazywane są za okres jednego roku wartość bazową określono na podstawie dostępnych danych statystycznych przede wszystkim za 2024 rok (w tym: wynikających z diagnozy). Dla pozostałych, które planowane są do osiągnięcia w całym okresie horyzontalnym (do 2035 roku) przyjęto wartość wynoszącą 0, która jest stanem wyjściowym dla nowych przedsięwzięć – kierunków działań.

Dla wartości docelowej wskaźników wskazano wartości na minimalnym, planowanym do osiągnięcia poziomie za dany rok lub ogółem – za cały okres wdrażania Strategii.

Wartość docelowa, a tym samym stopień realizacji danego wskaźnika, zostanie oszacowana na podstawie dostępnych danych za ostatni rok horyzontu czasowego wdrażania założeń dokumentów, tj. za 2035 rok, w ramach procesu monitoringu oraz ewaluacji ex-post.

Pomiar wskaźników w trakcie realizacji Strategii pozwoli na bieżące reagowanie na stopień ich osiągnięcia, jak również na problemy na każdym etapie realizacji określonych założeń.

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Tabela 10. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Rezultaty	Wskaźnik osiągnięcia rezultatu	Wartość bazowa (2024 rok)	Wartość docelowa (2035 rok)	Źródło danych wartości
WYMIAR SPOŁECZNY				
Obszar priorytetowy I. MIESZKAŃCY				
CEL STRATEGICZNY I: GMINA POCZESNA GWARANTUJĄCA WYSOKĄ JAKOŚĆ ŻYCIA, W TYM DOSTĘPNOŚĆ DO ROZWINIĘTYCH I RÓŻNORODNYCH USŁUG PUBLICZNYCH				
Cel operacyjny I.1. Poprawa dostępności i wzmocnienie jakości usług zdrowotnych oraz społecznych				
Poprawa jakości usług społecznych oraz dostępności do miejsc świadczących usługi dla mieszkańców	Liczba nowych, zmodernizowanych i/lub doposażonych obiektów świadczących usługi społeczne dla mieszkańców	0 sztuk	3 sztuki (łącznie w całym okresie)	Urząd Gminy Poczesna
Poprawa dostępności do usług zdrowotnych	Porady specjalistyczna opieka zdrowotna	44 223 sztuk	50000 sztuk (na koniec okresu)	Główny Urząd Statystyczny
Zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym	Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności	237 osób (2023 rok)	225 osób (na koniec okresu)	Główny Urząd Statystyczny
Cel operacyjny: I.2. Zapewnienie efektywnej oferty w zakresie oświaty i wychowania – dostosowanej do wyzwań oraz potrzeb edukacyjnych				
Poprawa dostępności, oferty i jakości infrastruktury edukacyjnej	Liczba nowych zmodernizowanych i/lub doposażonych obiektów oświatowych	0 sztuk	3 sztuki (łącznie w całym okresie)	Urząd Gminy Poczesna
Zwiększenie dostępności i jakości opieki nad dziećmi w wieku do 3 lat	Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach i klubach dziecięcych	12,6%	20% (na koniec okresu)	Główny Urząd Statystyczny
Poprawa jakości edukacji na poziomie podstawowym	Wyniki egzaminów: - język polski - matematyka - język angielski	62,83% 52,33% 70,68% (2025 rok)	65% 55% 72% (na koniec okresu)	Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Jaworznie
Cel operacyjny I.3. Dostosowanie i rozwój atrakcyjnej oraz zróżnicowanej oferty spędzania wolnego czasu (w tym: kulturalnej, sportowej, rekreacyjnej)				
Poprawa dostępności, oferty i jakości infrastruktury kulturalnej, sportowej, rekreacyjnej	Liczba nowych, zmodernizowanych i/lub doposażonych obiektów rekreacyjnych, sportowych i turystycznych	0 sztuk	3 sztuki (łącznie w całym okresie)	Urząd Gminy Poczesna

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Rezultaty	Wskaźnik osiągnięcia rezultatu	Wartość bazowa (2024 rok)	Wartość docelowa (2035 rok)	Źródło danych wartości
Rezultaty	Wskaźnik osiągnięcia rezultatu	Wartość bazowa (2024 rok)	Wartość docelowa (2035 rok)	Źródło danych wartości
Poprawa dostępu do imprez, inicjatyw społecznych, w tym programów aktywności społecznej	Liczba nowych imprez (w tym: kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych) oraz inicjatyw społecznych	0 sztuk	40 sztuki (łącznie w całym okresie)	Urząd Gminy Poczesna
Wzrost aktywności społecznej mieszkańców	Liczba organizacji pozarządowych na 1000 ludności	3 szt.	4 szt. (na koniec okresu)	Główny Urząd Statystyczny
WYMIAR GOSPODARCZY				
Obszar priorytetowy II. GOSPODARKA				
CEL STRATEGICZNY II: GMINA POCZESNA - Z NOWOCZESNĄ I KONKURENCYJNĄ GOSPODARKĄ ORAZ ATRAKCYJNYM RYNKIEM PRACY				
Cel operacyjny II.1. Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości				
Zwiększenie liczby nowych przedsiębiorstw	Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	193 sztuki	200 sztuk (na koniec okresu)	Główny Urząd Statystyczny
Poprawa oferty inwestycyjnej, w tym: udostępnienie nowych obszarów przeznaczonych pod inwestycje	Powierzchnia nowych przygotowanych i/lub uzbrojonych terenów inwestycyjnych (ogółem)	0 ha	10 ha (łącznie w całym okresie)	Urząd Gminy Poczesna
Wzrost potencjału inwestycyjnego gminy	Wskaźnik G - dochodów podatkowych gminy w przeliczeniu na jednego mieszkańca (rocznie)	2868,92 zł	3500 zł (na koniec okresu)	Ministerstwo Finansów
Cel operacyjny II.2. Wzmacnianie kapitału ludzkiego i poprawa aktywizacji zawodowej mieszkańców				
Aktywizacja zawodowa mieszkańców i zmniejszenie bezrobocia	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym [%]	2,5%	2,3% (na koniec okresu)	Główny Urząd Statystyczny
Wzrost przedsiębiorczości wśród mieszkańców	Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 1000 ludności w wieku produkcyjnym (rocznie)	146 osób	155 osób (na koniec okresu)	Główny Urząd Statystyczny

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Rezultaty	Wskaźnik osiągnięcia rezultatu	Wartość bazowa (2024 rok)	Wartość docelowa (2035 rok)	Źródło danych wartości
Wzrost dochodów mieszkańców	Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto według badania wg miejsca zamieszkania [zł]	7749,03 zł (III.2025r.)	12000 zł (na koniec okresu)	Główny Urząd Statystyczny
Rezultaty	Wskaźnik osiągnięcia rezultatu	Wartość bazowa (2024 rok)	Wartość docelowa (2035 rok)	Źródło danych wartości
Cel operacyjny II.3. Rozwój usług publicznych z wykorzystaniem nowoczesnych technologii				
Instytucje publiczne otrzymujące wsparcie na opracowywanie usług, produktów i procesów cyfrowych	Liczba instytucji, w których wdrożone nowe usługi, produkty i/lub procesy cyfrowe	0 podmiotów	2 podmioty (łącznie w całym okresie)	Urząd Gminy Poczesna
Poprawa dostępności i jakości usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną	Liczba wdrożonych nowych usług publicznych zrealizowanych drogą elektroniczną	0 sztuk	10 sztuk (łącznie w całym okresie)	Urząd Gminy Poczesna
Wzrost liczby osób korzystających z nowych i zmodernizowanych elektronicznych usług, produktów i procesów cyfrowych	Liczba użytkowników nowych i/lub zmodernizowanych publicznych usług, produktów i procesów cyfrowych	0 użytkowników	500 użytkowników (na koniec okresu)	Urząd Gminy Poczesna
WYMIAR PRZESTRZENNY				
Obszar priorytetowy III. PRZESTRZEŃ, INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO				
CEL STRATEGICZNY III. GMINA POCZESNA - Z ROZWINIĘTĄ INFRASTRUKTURĄ, ATRAKCYJNĄ PRZESTRZENIĄ PUBLICZNĄ I CZYSTYM ŚRODOWISKIEM NATURALNYM				
Cel operacyjny III.1. Poprawa dostępności komunikacyjnej i transportowej				
Poprawa dostępności i jakości infrastruktury drogowej	Długość nowych lub zmodernizowanych dróg	0 km	10 km (łącznie w całym okresie)	Urząd Gminy Poczesna
Poprawa dostępności i jakości infrastruktury rowerowej	Drogi dla rowerów na 100 km ²	3,97 km (2024 rok)	5 km (na koniec okresu)	Urząd Gminy Poczesna
Poprawa dostępności do infrastruktury transportu zbiorowego	Liczba wybudowanych centrów przesiadkowych	0 sztuk	2 sztuka (łącznie w całym okresie)	Urząd Gminy Poczesna
Poprawa dostępności do punktów ładowania samochodów elektrycznych	Liczba nowych punktów ładowania samochodów elektrycznych (ogółem)	0 sztuk	5 sztuk (łącznie w całym okresie)	Urząd Gminy Poczesna

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Rezultaty	Wskaźnik osiągnięcia rezultatu	Wartość bazowa (2024 rok)	Wartość docelowa (2035 rok)	Źródło danych wartości
Cel operacyjny III.2. Rozwój nowoczesnej i bezpiecznej infrastruktury oraz zwiększenie atrakcyjności przestrzeni publicznej				
Rozwój do infrastruktury kanalizacyjnej	Korzystający z instalacji kanalizacyjnej w % ogółu ludności	61,3%	80% (na koniec okresu)	Główny Urząd Statystyczny
Rezultaty	Wskaźnik osiągnięcia rezultatu	Wartość bazowa (2024 rok)	Wartość docelowa (2035 rok)	Źródło danych wartości
Poprawa systemu gospodarki odpadami	Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów w %	51,7%	75% (na koniec okresu)	Główny Urząd Statystyczny
Poprawa dostępności i rozwój infrastruktury bezpieczeństwa	Liczba rozbudowanych i wyposażonych jednostek ratowniczo-gaśniczych	0 sztuk	3 sztuki (łącznie w całym okresie)	Urząd Gminy Poczesna
Zachowanie i /lub poprawa stanu obiektów dziedzictwa kulturowego, w tym zabytków	Liczba wspartych obiektów dziedzictwa kulturowego, m.in. poddanych modernizacji, renowacji, utrzymaniu	0 sztuk	2 sztuki (łącznie w całym okresie)	Urząd Gminy Poczesna
Rozwój mieszkalnictwa	Liczba nowych mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 ludności (rocznie)	3,5 sztuki	4 sztuki (na koniec okresu)	Główny Urząd Statystyczny
Poprawa stanu technicznego i dostępności budynków użyteczności publicznej	Liczba rozbudowanych, zmodernizowanych, dostosowanych do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami budynków użyteczności publicznej	0 sztuk	3 sztuki (łącznie w całym okresie)	Urząd Gminy Poczesna
Cel operacyjny III.3. Skuteczna ochrona zasobów środowiskowych oraz adaptacja do zmian klimatu				
Poprawa efektywności energetycznej budynków	Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków użyteczności publicznej i/lub wyposażonych w OZE	0 sztuk	5 sztuki (łącznie w całym okresie)	Urząd Gminy Poczesna
Wzrost wykorzystania i magazynowania odnawialnych źródeł energii	Moc nowych wybudowanych instalacji OZE	0 MW	1 MW (łącznie w całym okresie)	Urząd Gminy Poczesna
Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery	Średnioroczne roczne stężenie pyłu PM 2,5	12,5 – 15,4 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	<14 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury i zachowanie bioróżnorodności	Liczba nowych i zmodernizowanych obiektów lub obszarów w zakresie błękitno-	0 sztuk	10 sztuk (łącznie w całym okresie)	Urząd Gminy Poczesna

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Rezultaty	Wskaźnik osiągnięcia rezultatu	Wartość bazowa (2024 rok)	Wartość docelowa (2035 rok)	Źródło danych wartości
	zielonej infrastruktury i bioróżnorodności			
Rozwój terenów zielonych	Powierzchnia gminnych terenów zieleni na 1 mieszkańca [m2]	113,3 (2023 rok)	115	Główny Urząd Statystyczny

Rezultaty i wskaźniki horyzontalne wspólne dla planowanych działań

Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźnik osiągnięcia rezultatu	Wartość bazowa 2026	Wartość docelowa 2035	Źródło danych wartości
Inwestycyjne	Poprawa dostępności do nowej lub zmodernizowanej infrastruktury	Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury (rocznie)	0 osób	8000 osób (łącznie w całym okresie)	Urząd Gminy Poczesna placówki samorządowe organizacje pozarządowe
Nieinwestycyjne	Poprawa dostępności do programów i wsparcia w ramach działań skierowanych do mieszkańców i pozostałych interesariuszy	Liczba osób biorących udział w programie /korzystających ze wsparcia (rocznie)	0 osób	5000 osób (łącznie w całym okresie)	inne podmioty realizujące projekty w ramach SRG

V. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY POCESNA

W ramach tej części Strategii Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku opracowano i zaprezentowano model struktury funkcjonalno-przestrzennej z uwzględnieniem dokumentów planistycznych, w tym obowiązujących na szczeblu lokalnym: miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studium uwarunkowań i kierunków przestrzennego zagospodarowania gminy.

Model stanowi ilustrację założeń polityki rozwoju lokalnego, przedstawia długookresową strategiczną wizję rozwoju gminy wynikającą z uwarunkowań związanych z jej położeniem, trendami rozwojowymi oraz kierunki zmian oczekiwanych w wyniku realizacji Strategii Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku.

Zgodnie z art. 10e ustawy o samorządzie gminnym: model struktury funkcjonalno-przestrzennej rozumiany jako docelowy układ elementów składowych przestrzeni, obejmuje:

- a) strukturę sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych,
- b) system powiązań przyrodniczych,
- c) główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych,
- d) główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej.

Zatem model struktury funkcjonalno-przestrzennej określa sposób organizacji przestrzeni Gminy Poczesna w perspektywie długofalowego rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego. Jest on podstawą dla prowadzenia zrównoważonej polityki przestrzennej, umożliwiającej harmonijne kształtowanie układu osadniczego, infrastruktury oraz systemu powiązań przyrodniczych i komunikacyjnych.

Model ten wskazuje kierunki, które zapewnią spójność przestrzenną gminy, wzmocnienie jej funkcji lokalnych i ponadlokalnych, poprawę dostępności transportowej, a także ochronę i racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska.

W ramach modelu określono w szczególności:

- a) strukturę sieci osadniczej – wraz z określeniem roli i hierarchii jednostek osadniczych, z podziałem na ośrodek główny (miejscowość Poczesna), miejscowości o funkcjach uzupełniających (centra wiejskie) oraz jednostki o charakterze rolniczo-osadniczym i rekreacyjnym;
- b) system powiązań przyrodniczych – obejmujący obszary chronione, elementy sieci ekologicznej, korytarze przyrodnicze, doliny rzek i tereny zieleni, stanowiące o ciągłości przyrodniczej i bioróżnorodności gminy;

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

c) główne korytarze i elementy sieci transportowych – z uwzględnieniem dróg o znaczeniu ponadlokalnym i lokalnym, a także rozwijanej infrastruktury pieszej i rowerowej, sprzyjającej zrównoważonej mobilności;

d) główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej – obejmujące systemy zaopatrzenia w wodę, odprowadzania i oczyszczania ścieków, gospodarkę odpadami, sieć elektroenergetyczną, gazową oraz kluczowe obiekty i instytucje użyteczności publicznej, oświaty, kultury, ochrony zdrowia i pozostałe.

Przyjęty model ma na celu integrację aspektów przestrzennych, społecznych, gospodarczych i środowiskowych, tak aby rozwój Gminy Poczesna odbywał się w sposób zrównoważony, harmonijny i odpowiadający potrzebom mieszkańców oraz wyzwaniom współczesności.

Gmina Poczesna funkcjonuje w układzie **silnych powiązań wewnętrznych oraz zewnętrznych**, wynikających z jej położenia w bezpośrednim sąsiedztwie Miasta Częstochowy oraz przebiegu drogi krajowej nr 91. Powiązania te kształtują kierunki codziennej mobilności mieszkańców, lokalizacji działalności gospodarczej oraz dostępności usług publicznych i komercyjnych.

Ukształtowany system powiązań funkcjonalnych:

- wzmacnia rolę Gminy Poczesna jako elementu obszaru funkcjonalnego w ramach aglomeracji częstochowskiej,
- sprzyja zrównoważonemu rozwojowi przestrzennemu,
- umożliwia dywersyfikację funkcji gospodarczych,
- poprawia dostępność usług i rynku pracy dla mieszkańców.

Tabela 11. Powiązania funkcjonalne Gminy Poczesna

Rodzaj powiązania	Opis, uzasadnienie
Powiązania wewnętrzne gminy	<p>Powiązania wewnętrzne mają charakter hierarchiczno-komplementarny i opierają się na relacjach pomiędzy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ośrodkiem głównym – Poczesną, • centrami wiejskimi o funkcjach uzupełniających, • jednostkami rolniczo-osadniczymi i rekreacyjnymi, • strefą aktywności gospodarczej wzdłuż DK 91. <p>Ośrodek główny pełni rolę centrum administracyjno-usługowego, do którego kierują się mieszkańcy pozostałych miejscowości w celu:</p>

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Rodzaj powiązania	Opis, uzasadnienie
	<ul style="list-style-type: none"> • załatwiania spraw urzędowych, • korzystania z usług publicznych wyższego rzędu, • uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym. <p>Centra wiejskie obsługują potrzeby codzienne mieszkańców w skali lokalnej, ograniczając konieczność dojazdów do ośrodka głównego. Jednostki rolniczo-osadnicze pozostają z nimi w relacjach mieszkaniowo-usługowych.</p> <p>Strefa gospodarcza DK 91 pełni funkcję wewnętrznego bieguna zatrudnienia i handlu, generując codzienne przepływy pracowników i klientów z terenu całej gminy.</p>
Powiązania funkcjonalne z Miastem Częstochowa	<p>Najsilniejsze powiązania zewnętrzne gminy występują z Miastem Częstochowa, które pełni funkcję ośrodka ponadlokalnego i subregionalnego. Obejmują one w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dojazdy mieszkańców gminy do pracy, • dostęp do usług wyższego rzędu (ochrona zdrowia, szkolnictwo ponadpodstawowe i wyższe, administracja), • korzystanie z oferty handlowej, kulturalnej i rekreacyjnej miasta. <p>Relacje te mają charakter dwukierunkowy – gmina pełni jednocześnie funkcję zaplecza mieszkaniowego oraz obszaru lokalizacji działalności gospodarczej obsługującej mieszkańców Częstochowy. Na obszarze gminy zlokalizowane jest również Częstochowskie Przedsiębiorstwo Komunalne w Sobuczynie - jedno z największych zakładów zagospodarowania odpadów w regionie. Powiązanie funkcjonalne dotyczy również wspólnego korzystania mieszkańców Gminy Poczesna i Miasta Częstochowy z PSZOK oraz obsługi odpadów przez w/w zakład z terenu Miasta Częstochowy.</p>
Powiązania gospodarcze i handlowe – korytarz DK1	<p>Droga krajowa nr 91 stanowi główną oś powiązań gospodarczych gminy, łącząc Poczesną z Częstochową oraz innymi ośrodkami regionu. Wzdłuż tej osi koncentrują się:</p> <ul style="list-style-type: none"> • centra handlowe i obiekty wielkopowierzchniowe, • usługi komercyjne o znaczeniu ponadgminnym, • działalność produkcyjna i logistyczna. <p>Strefa ta:</p>

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Rodzaj powiązania	Opis, uzasadnienie
	<ul style="list-style-type: none"> • generuje znaczną część ruchu samochodowego, • stanowi istotne miejsce zatrudnienia, • wzmacnia atrakcyjność inwestycyjną gminy w skali subregionalnej.
Powiązania komunikacyjne	<p>Układ komunikacyjny gminy opiera się na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • drodze krajowej nr 91 jako osi głównej, • sieci dróg powiatowych i gminnych zapewniających obsługę wewnętrzną, • transporcie zbiorowym powiązanych funkcjonalnie z Częstochową. <p>Powiązania komunikacyjne determinują:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kierunki rozwoju zabudowy mieszkaniowej, • lokalizację działalności gospodarczej, • dostępność usług publicznych.
Powiązania środowiskowe i rekreacyjne	<p>Istotnym uzupełnieniem systemu powiązań funkcjonalnych są relacje wynikające z:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ciągłości terenów otwartych i zielonych, • powiązań przyrodniczych z obszarami sąsiednimi, • lokalnych funkcji rekreacyjnych i wypoczynkowych. <p>Pełnią one rolę korytarzy ekologicznych oraz przestrzeni rekreacji codziennej, poprawiając jakość życia mieszkańców i równoważąc intensywny rozwój funkcji gospodarczych.</p>

5.1. STRUKTURA SIECI OSADNICZEJ WRAZ Z ROLĄ I HIERARCHIĄ JEDNOSTEK OSADNICZYCH

Powierzchnia Gminy Poczesna wynosi około 60 km² i stanowi 3,9% powierzchni powiatu częstochowskiego oraz 0,5% powierzchni województwa śląskiego.

Największy obszar gminy zajmuje sołectwo: Zawodzie – 17,75% ogółu powierzchni, a następnie Nierada – 17,70% i Wrzosowa – 10,72%. Najmniejszym sołectwem jest Huta Stara B – osiedle, której udział stanowi: 0,13%.

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Tabela 12. Powierzchnia i udział gruntów w poszczególnych sołectwach w Gminie Poczesna

Sołectwo	powierzchnia w ha	udział w %
Bargły	376,52	6,28%
Brzeziny Kolonia	312,35	5,21%
Brzeziny Nowe - Sobuczyna	252,21	4,21%
Huta Stara A	360,31	6,01%
Huta Stara B - wieś	253,72	4,23%
Huta Stara B - osiedle	7,90	0,13%
Kolonia Poczesna	197,58	3,30%
Korwinów	347,18	5,79%
Mazury - Młynek	150,99	2,52%
Michałów	160,93	2,69%
Nierada	1060,51	17,70%
Nowa Wieś	240,40	4,01%
Poczesna	384,86	6,42%
Słowik	180,20	3,01%
Wrzosowa	642,27	10,72%
Zawodzie	1063,41	17,75%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Poczesna

Gmina Poczesna, podobnie jak powiat częstochowski, na tle przeciętnej wartości dla regionu wyróżnia się wyższym udziałem użytków rolnych, które stanowią: 64,34% obszaru gminy.

W porównaniu do średniej wartości udziału gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych dla województwa (33,27%) i powiatu (30,29%), gmina charakteryzuje się niższym poziomem tych obszarów, tj. 19,07%. Jednakże wyróżnia się w zakresie wartości wskaźnika: powierzchnia terenów zieleni ogółem na 1 mieszkańca, która wyniosła 113,3 m² w 2023r. (powiat: 48,1 m², region: 39,9 m²).

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Tabela 13. Udział poszczególnych rodzajów powierzchni gruntów w Gminie Poczesna

Wyszczególnienie	Udział powierzchni w %
Użytki rolne	64,34%
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	19,07%
Grunty pod wodami	0,47%
Grunty zabudowane i zurbanizowane	12,82%
Użytki ekologiczne	0,53%
Nie użytki	1,77%
Tereny różne	1,00%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, BDL

Większość miejscowości w Gminie Poczesna położonych jest wzdłuż dróg gminnych, powiatowych lub drogi krajowej DK 91 i ma charakter ulicówek lub w mniejszym stopniu rzędówek. Układy bardziej rozbudowane dotyczą miejscowości o najstarszej metryce, gdzie krzyżowały się lokalne szlaki komunikacyjne, jak Poczesna, Nowa Wieś oraz Wrzosowa.

Dominującym rodzajem zabudowy na terenie gminy jest zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, następnie zabudowa zagrodowa oraz mieszkaniowo-usługowa. Ze względu na położenie gminy w sąsiedztwie Miasta Częstochowy jej obszar stanowi specyficzną mozaikę terenów zurbanizowanych oraz jednorodzinnej zabudowy mieszkaniowej na obszarach wiejskich cechującej się mieszanym charakterem zabudowy zagrodowej z mieszkaniową oraz dużą dynamiką przemian. Dodatkowo szczególny historyczny krajobraz gminy tworzą wyróżniające się w terenie ślady działalności górniczej w postaci hałd o bardzo zróżnicowanych kształtach i różnej wysokości obecnie porośniętych roślinnością oraz zespoły budynków kopalnianych.

Zabudowa jednorodzinna dominuje w miejscowościach: Poczesna, Kolonia Poczesna, Wrzosowa, Korwinów, Słowik, Nowa Wieś, Zawodzie, Brzeziny Kolonia, Brzeziny Nowe, Nierada. Nowopowstająca zabudowa ma charakter podmiejski, z pojedynczymi przykładami zabudowy rezydencjonalnej.

Zabudowa zagrodowa, występuje głównie w centralnej i zachodniej części gminy. Jednocześnie w związku z rozwojem funkcji mieszkaniowej na terenach podmiejskich jest ona sukcesywnie wypierana przez zabudowę mieszkaniową jednorodziną. Ilość wydawanych pozwoleń na budowę świadczy o intensywności rozwoju mieszkalnictwa na tym obszarze. Wsie coraz częściej zaczynają pełnić funkcję sypialni dla Miasta Częstochowy, a związki ich mieszkańców z gminą ulegają osłabieniu.

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Istotnym elementem struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Poczesna jest **pas intensywnej aktywności gospodarczej i handlowej zlokalizowany wzdłuż drogi krajowej nr 91**, w takich miejscowościach jak: Wrzosowa, Nowa Wieś, Poczesna, Kolonia Poczesna, pełniący funkcję ponadlokalnego korytarza usługowo-produkcyjnego.

Strefa ta charakteryzuje się:

- koncentracją wielkopowierzchniowych obiektów handlowych, centrów sprzedaży detalicznej i hurtowej,
- lokalizacją usług komercyjnych o znaczeniu ponadgminnym (handel specjalistyczny, motoryzacja, logistyka, gastronomia),
- obecnością działalności produkcyjnej i magazynowej,
- wysoką dostępnością komunikacyjną, w tym powiązaniem z Częstochową i układem dróg regionalnych.

Ze względu na skalę oddziaływania i profil funkcjonalny, obszar ten obsługuje nie tylko mieszkańców gminy, lecz również użytkowników zewnętrznych – w tym mieszkańców Częstochowy i gmin sąsiednich. Jednakże obszarem o charakterze konfliktowym staje się w coraz większym stopniu zabudowa wzdłuż drogi krajowej DK 91, w szczególności na odcinku w sołectwie Wrzosowa, Poczesna oraz Kolonia Poczesna. Napór chcących inwestować z wykorzystaniem bezpośrednich zjazdów z drogi stoi w sprzeczności z zasadami obsługi terenów przyległych wynikających z przepisów odrębnych.

Należy stwierdzić, że funkcje i charakter osadnictwa podmiejskiego w Gminie Poczesna podlegają stosunkowo szybkim przemianom. Z uwagi na pokrycia planami miejscowymi dopiero od 2014 r. podlegały one we wcześniejszym etapie niekoniecznie pożądanym przeobrażeniom. W okresie tym utrwaleniom podlegała funkcja zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wypełniającej luki w obudowie dróg, ale też zabudowa wkraczająca na tereny rolne w postaci oderwanych od istniejącej zwartej zabudowy wsi realizowanych w oparciu o decyzje o ustaleniu warunków zabudowy.

Struktura sieci osadniczej Gminy Poczesna ma charakter wielośrodkowy, z wyraźnie wykształconym ośrodkiem głównym – miejscowością Poczesna oraz systemem miejscowości pełniących funkcje uzupełniające - będące centrami wiejskimi i jednostkami rolniczo-osadniczymi, w tym o dominujących funkcjach rekreacyjnych i mieszkaniowych.

Głównym ośrodkiem gminy jest miejscowość Poczesna, stanowiąca lokalny ośrodek administracyjny, gospodarczy, usługowy i komunikacyjny. Stanowi on również ośrodek rozwoju o znaczeniu ponadgminnym. Zlokalizowane są tutaj instytucje samorządowe, w tym: Urząd Gminy,

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminne Centrum Kultury, Informacji i Rekreacji w Poczesnej, Gminna Biblioteka Publiczna, Ośrodek Zdrowia, jak również placówki handlowo – usługowe. Znaczącą część gminy tworzą ośrodki uzupełniające - stanowiące sołectwa wiejskie - lokalne centra obsługi mieszkańców - o zróżnicowanym charakterze funkcjonalnym – od rolniczego po mieszkaniowo-usługowy.

Tabela 14. Hierarchia jednostek osadniczych w Gminie Poczesna

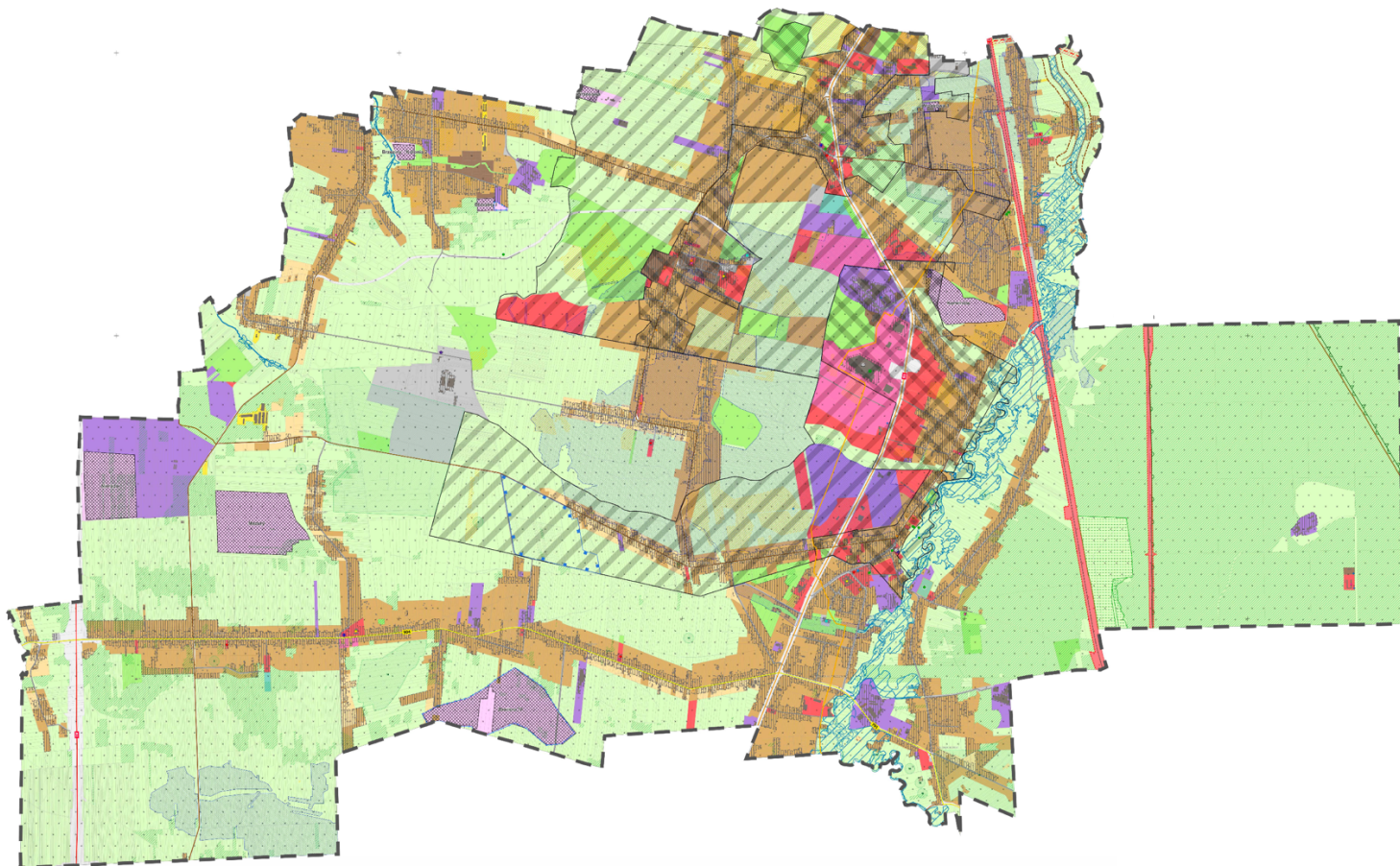
Poziom hierarchii	Jednostki/ miejscowości	Charakter funkcjonalny
I. Ośrodek główny – centrum administracyjno-usługowe	Poczesna	środek administracyjny gminy, koncentracja usług publicznych, funkcje społeczne, mieszkaniowe i komunikacyjne.
II. Ośrodki uzupełniające – centra wiejskie	Kolonia Poczesna Korwinów, Nierada Nowa Wieś Huta Stara A Huta Stara B Słowik, Wrzosowa	Lokalne centra obsługi mieszkańców – szkoły, przedszkola, podstawowe usługi, funkcje społeczne i mieszkaniowe. Miejscowości obsługujące potrzeby codzienne mieszkańców, pełniące funkcję lokalnych punktów koncentracji życia społecznego i usług.
III. Pozostałe jednostki - rolniczo-osadnicze i rekreacyjne	Pozostałe miejscowości	Ośrodki rolniczo-osadnicze i rekreacyjne. Zachowane funkcje rolnicze, niska intensywność zabudowy, zabudowa zagrodowa i jednorodzinna, powiązania mieszkaniowe z ośrodkiem głównym i centrami wiejskimi. Rozproszona zabudowa mieszkaniowa, tereny zielone i otwarte, funkcje rekreacyjne i krajobrazowe.

Pas rozwoju wzdłuż DK 91 uzupełnia funkcję ośrodka głównego Poczesnej, przejmując znaczną część funkcji handlowych i gospodarczych, pełni rolę lokalnego bieguna wzrostu gospodarczego, niezależnego od tradycyjnej struktury osadniczej, stanowi przestrzeń koncentracji miejsc pracy, wpływającą na strukturę dojazdów i mobilność mieszkańców, wzmacnia pozycję gminy w układzie subregionalnym. W strukturze hierarchicznej gminy strefa ta powinna być traktowana jako obszar funkcjonalny o znaczeniu strategicznym, a nie jedynie liniowa zabudowa przydrożna.

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Rysunek 16. Sieć osadnicza i strefy polityki zagospodarowania przestrzennego w Gminie Poczesna

LEGENDA

- Granica opracowania
- Budynki
- Działki ewidencyjne
- Obszar uzupełnienia zabudowy
- Grunty klas I-III
- Lasy
- Obszar rewitalizacji (projektowany)
- Obszar zdegradowany (projektowany)
- Ochrona przyrody**
  - Pomniki przyrody
  - Parki Krajobrazowe
  - Parki krajobrazowe - otulina
  - Obszar Natura 2000 - specjalny obszar ochrony siedlisk
  - Użytki ekologiczne
- Gospodarka wodna**
  - Oczyszczalnia ścieków
  - Wały przeciwpowodziowe
  - Pasy o szerokości 50 m od stopy wałów
  - Obszary zmeliorowane
  - Obszar szczególnego zagrożenia powodzią Q1
  - Obszar szczególnego zagrożenia powodzią Q10
- Zabytki**
  - Obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków
  - Obszary ujęte w gminnej ewidencji zabytków
  - Stanowiska archeologiczne
- Geologia**
  - Ujęcia wód podziemnych
  - Główne zbiorniki wód podziemnych
  - Udokumentowane złoża kopalin
  - Tereny górnictwa
  - Obszary górnictwa
- Droga**
  - autostrada
  - krajowa
  - wojewódzka
  - powiatowa
  - gminna
- Infrastruktura techniczna**
  - Wiatrak
  - Punkt selektywnej zbiórki odpadów komunalnych
  - Gazociąg przesyłowy wysokiego ciśnienia
  - Strefa kontrolowana gazociągu
  - Napowietrzna linia elektroenergetyczna najwyższych napięć
  - Pas technologiczny linii elektroenergetycznej
  - Linia kolejowa
  - Tereny zamknięte na podst. dec. Ministra Infrastruktury
- Infrastruktura społeczna**
  - Urząd Gminy
  - placówka pocztowa
  - obiekt społeczno-kulturalny
  - komisariat policji
  - straż pożarna
  - placówka ochrony zdrowia
  - apteka
  - zespół szkół
  - szkoła podstawowa
  - przedszkole
- Strefa Planistyczna**
  - SW - Strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową wielorodzinną
  - SJ - Strefa wielofunkcyjna z zabudową mieszkaniową jednorodzinną
  - SZ - Strefa wielofunkcyjna z zabudową zagrodową
  - SU - Strefa usługowa
  - SH - Strefa handlu wielkopowierzchniowego
  - SP - Strefa gospodarcza
  - SR - Strefa produkcji rolniczej
  - SI - Strefa infrastrukturalna
  - SN - Strefa zieleni i rekreacji
  - SC - Strefa cmentarzy
  - SG - Strefa górnictwa
  - SO - Strefa otwarta
  - SK - Strefa komunikacyjna

Źródło: Plan Ogólny Gminy Poczesna

5.2. SYSTEM POWIĄZAŃ PRZYRODNICZYCH

System powiązań przyrodniczych Gminy Poczesna stanowi zintegrowaną sieć elementów środowiska naturalnego, obejmującą obszary o najwyższych walorach przyrodniczych oraz korytarze ekologiczne umożliwiające przemieszczanie się gatunków roślin i zwierząt.

Na terenie gminy Poczesna występują obszary i obiekty przyrodnicze, objęte ochroną na podstawie zapisów ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w tym m.in. park krajobrazowy, obszar Natura 2000, pomniki przyrody oraz użytki ekologiczne.

Park Krajobrazowy Orlich Gniazd. Na obszarze Gminy Poczesna park ten wraz z otuliną występuje w jej północno-wschodniej części. Powstał z połączenia dwóch parków, które zostały utworzone w byłych województwach: katowickim (Uchwała Wojewódzkiej Rady Narodowej w Katowicach Nr III/11/80 z dn. 20.06.1980 r.) oraz częstochowskim (Uchwała Wojewódzkiej Rady Narodowej w Częstochowie Nr XVI/70/82 z dn. 17.06.1982r.).

Jego obszar obejmuje znaczną część Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, z charakterystycznymi średniowiecznymi ruinami zamków. Specyficzna budowa geologiczna wraz z klimatem wpłynęła na ukształtowanie rzeźby obszaru krasowego. Część północna, po okolicy Olsztyna charakteryzuje się nagromadzeniem wzgórz krasowych z licznymi skałkami oraz pionowymi i poziomymi jaskiniami. Na obszarze „Orlich Gniazd” istnieje nagromadzenie jaskiń i schronisk skalnych. Generalnie, na obszarze parku występuje ubóstwo wód powierzchniowych. Woda wnika łatwo w skrasowiałe i uszczelinione wapienie i krąży wewnątrz masywu. Gdy warstwa wodonośna przecina masyw, woda w postaci źródeł wypływa na powierzchnię. Źródła w obszarze krasowym rozmieszczone są nierównomiernie. Skupiska wydajnych źródeł zlokalizowane są w dolinach rzecznych np. źródła w dolinie rzeki Warty.

Podstawowym elementem jest roślinność leśna, której charakterystycznym składnikiem są buczyny: zespół buczyny górskiej – sudeckiej, buczyny pomorskiej oraz buczyny niżowej. Na całym obszarze przeważają bory sosnowe, wśród których dominuje bór świeży.

Na uwagę zasługują również naskalne murawy wapienne – kserotermiczne występujące na południowych zboczach wzgórz jurajskich oraz murawy piaskowe. Na terenie Parku występują również endemity i relikty, a także gatunki rzadkie i chronione mające jedyne lub jedno z kilku stanowisk w naszym kraju. Występują rzadkie gatunki turzyc: Davallia, tunikowa i siwa (łąki w Małusach Małych, Mstów). Region ten zasiedla najbardziej różnorodna fauna w obrębie Polski niżowej. Świat zwierzęcy reprezentują liczne gatunki, wśród których na uwagę zasługują ptaki:

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

---

spotykamy tutaj białorzycę, kopciuszka, pustułkę, kawkę. Z sów licznie występują puszczyk, płomykówka. Świat płazów i gadów reprezentowany jest przez rzekotkę drzewną oraz gatunki żab i ropuch, padalca, jaszczurkę zwinkę, jaszczurkę żyworodną, żmiję zygzakowatą, zaskrońca, gniewosza plamistego. Liczną grupę stanowią ssaki, wśród nich jeleniowate reprezentowane przez sarny, jelenie, dużą populację stanowią tutaj dziki, oprócz tego można obserwować znaczną liczbę innych ssaków, wśród nich gryzoni, owadożernych, łasicowatych, drapieżnych. Z gatunków obcych spotkać można jenota. Osobliwością jest bogata pod względem jakościowym i ilościowym fauna nietoperzy, wśród których jest wiele rzadkich gatunków: nocek orzęsiony i nocek Natterera. W rejonie Częstochowy nietoperz – podkowiec mały osiąga północną granicę swojego występowania.

Na terenie „Orlich Gniazd” znajduje się rezerwaty przyrody, użytki ekologiczne i liczne pomniki przyrody. Na terenie gminy Poczesna znajduje się tylko niewielki fragment Parku Krajobrazowego „Orlich Gniazd”. Obecnie Park Krajobrazowy „Orlich Gniazd” wchodzi w skład Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego. Został również dla niego ustanowiony Uchwałą Nr IV/48/2/2014 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 10 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony Parku Krajobrazowego „Orlich Gniazd” (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z dnia 25 marca 2014 r. poz. 1763) .

Celami ochrony przyrody Parku Krajobrazowego „Orlich Gniazd”, są:

- 1) zachowanie zróżnicowanej, charakterystycznej rzeźby terenu Parku oraz procesów warunkujących jej istnienie;
- 2) zachowanie szaty roślinnej;
- 3) zachowanie specyficznego układu przestrzennego zbiorowisk nieleśnych i leśnych;
- 4) zachowanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych;
- 5) zachowanie różnorodności genetycznej i gatunkowej flory i fauny, szczególnie gatunków endemicznych i reliktowych;
- 6) zachowanie funkcji Parku jako korytarza ekologicznego umożliwiającego migrację gatunków;
- 7) zachowanie walorów krajobrazowych, a zwłaszcza powiązań fizjonomii krajobrazu z układami przyrodniczo-kulturowymi, charakterystycznymi dla Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej;
- 8) zachowanie elementów dziedzictwa kulturowego, w szczególności stanowisk archeologicznych oraz zabytków architektury drewnianej i murowanej.

Obszar Natura 2000 Poczesna koło Częstochowy (PLH240030) został wyznaczony w związku z wypełnieniem zobowiązań Polski wynikających z Dyrektywy Rady 92/43/EWG z 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory. Ostoja Poczesna koło Częstochowy została

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

---

zatwierdzona przez Komisję Europejską, jako obszar mający znaczenie dla Wspólnoty (Decyzja Komisji 2011/64/UE z 10 stycznia 2011r.). Obszar ten obejmuje rozległy kompleks łąkowo-leśny o powierzchni 39,17 ha na terenach po dawnej eksploatacji rud żelaza w miejscowości Poczesna (Poczesna Łąkowa). Szatę roślinną tworzą duże powierzchnie łąk z rzędów Arrhenatheretalia, Molinietalia, zbiorowisk szuwarowych oraz różnej wielkości słabo wykształcone zagajniki z młodym drzewostanem osikowym i brzozowym, nawiązujące warunkami siedliskowymi i składem florystycznym do lasów łęgowych i grądów. Do najwartościowszych przyrodniczo należą fitocenozy z rzędu Molinietalia a szczególnie ze związku Molinion - łąki trzęślicowe z zespołu Molinietum caeruleae. Siedliska najwartościowszych przyrodniczo łąk trzęślicowych są wykształcone typowo i dobrze zachowane. Wiele fitocenoz z tego związku charakteryzuje się typowym składem florystycznym dla zespołu Molinietum caeruleae, należących do rzadko spotykanych w Polsce w postaci klasycznej.

Charakteryzują się one dużym bogactwem florystycznym i licznym udziałem wielu gatunków chronionych i rzadkich, takich jak: kosaciec syberyjski, mieczyk dachówkowaty, goryczka wąskolistna, sierpik barwierski i kukułka szerokolistna. Ogólnie łąki są zdegenerowane i w znacznym stopniu niewykasane, z tendencją do zarastania krzewami i drzewami. Do najslabiej wykształconych należą łąki rajgrasowe. Teren ten posiada także duże walory krajobrazowe.

W 2016 r. przyjęto dokument: „Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 28 czerwca 2016 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Poczesna koło Częstochowy PLH240030”. Jego podstawowym celem jest jak najszybsze rozpoczęcie działań niezbędnych dla skutecznej ochrony, czyli zapewnienie, że siedliska przyrodnicze i gatunki, dla ochrony których wyznaczono obszar, nie zostaną utracone.

Pomniki przyrody to forma ochrony indywidualnej. Obejmuje ona pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości naukowej, kulturowej, historyczno-pamiątkowej i krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów. Na terenie Gminy Poczesna występuje 7 pomników przyrody:

- Dąb szypułkowy „Górnik” – obręb: Zawodzie,
- Dąb szypułkowy „Wincenty” – obręb: Poczesna,
- Dąb szypułkowy „Zygmunt III Waza” - obręb: Poczesna,
- Dąb szypułkowy „Boguchwał” - obręb: Poczesna,
- Grusza pospolita - obręb: Poczesna,
- Jabłoń domowa - obręb: Poczesna,
- Dąb szypułkowy „Zych” - obręb: Brzeziny Wielkie.

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

W gminie funkcjonują **dwa użytki ekologiczne**. Powołano je dla ochrony pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – zachowanych, naturalnych fragmentów torfowisk we wschodnich partiach gminy. Są to:

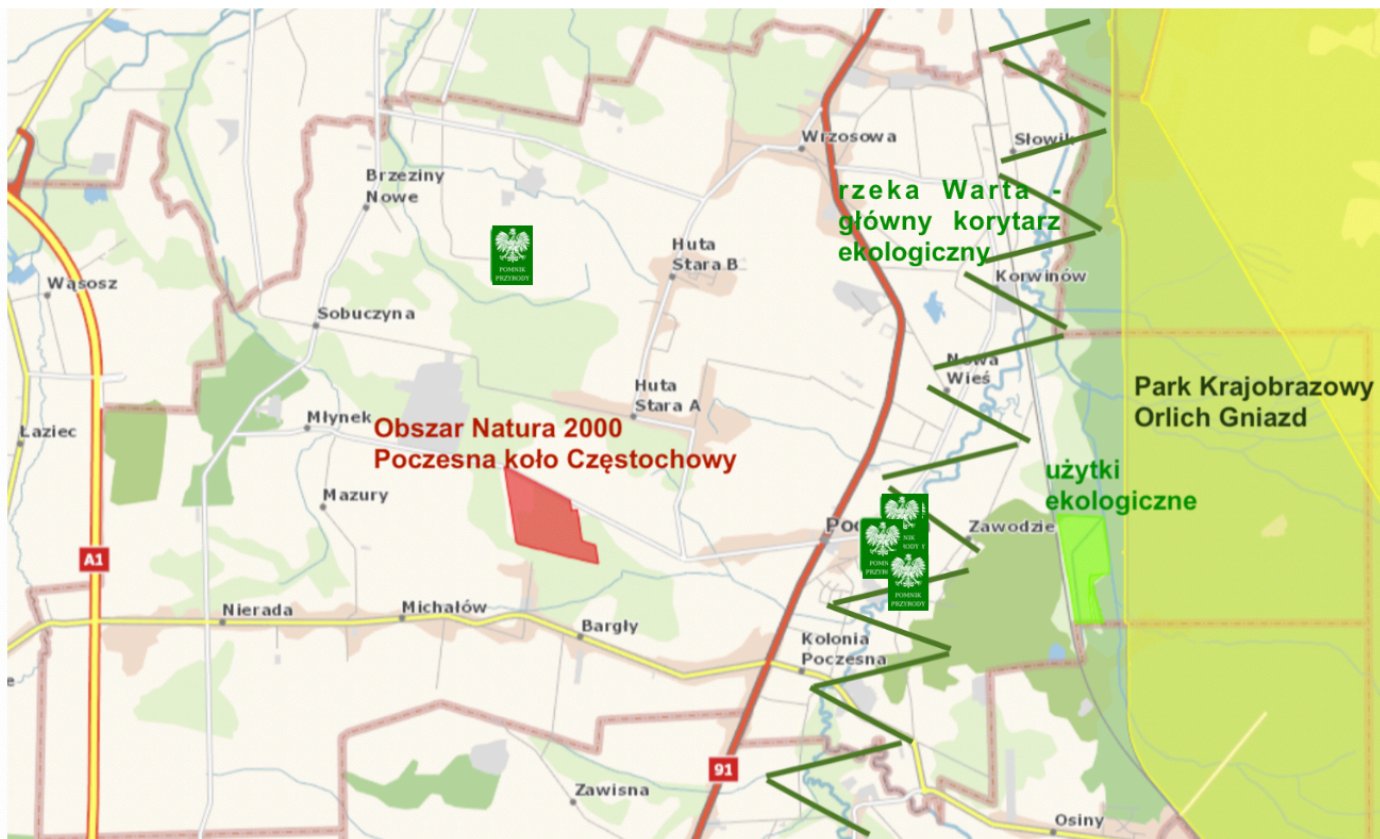
- 1) „Zapadliska” - Rozporządzeniem 33/96 Wojewody Częstochowskiego z dnia 23 grudnia 1996 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny. Jego powierzchnia wynosi około 3 ha. Obecnie na jego obszarze obowiązują zakazy wynikające z Rozporządzenia Nr 26/2002 Wojewody Śląskiego z dnia 10 czerwca 2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny torfowiska pod nazwą "Zapadliska" w gminie Poczesna;
- 2) „Zapadliska I” - Rozporządzenie Nr 43/2002 Wojewody Śląskiego z dnia 19 czerwca 2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny torfowiska pod nazwą "Zapadliska I" w gminie Poczesna. W rozporządzeniu zawarto zakazy mające na celu jego ochronę. Powierzchnia użytku ekologicznego wynosi 28,97 ha. Celem ich ochrony jest zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych torfowiska, ze stanowiskami regionalnie rzadkich i ustępujących gatunków roślin.

Podstawowy ruszt **korytarzy ekologicznych** tworzy we wschodniej części gminy dolina Warty – korytarz ekologiczny o znaczeniu krajowym, przebiegający w kierunku północ-południe wraz z bocznym korytarzem spójności obszarów chronionych tj. obszaru Natura 2000 Poczesna koło Częstochowy PLH 240030 o kierunku zachód-wschód. Układ dolin rzek i cieków (wraz z towarzyszącymi im obniżeniami) - tworzy lokalny system korytarzy ekologicznych gminy, wyróżniający się walorami krajobrazowymi, dużymi zasobami wód podziemnych i powierzchniowych, oraz różnorodnością florystyczną i faunistyczną, jak również istotną rolę klimatyczną na obszarze gminy. Różne komponenty środowiska naturalnego tworzą tu ekosystemy, przekraczające granice gminy i wiążące sąsiednie rejony. Prawidłowe działanie korytarzy ekologicznych, ściśle powiązane z ich „otwartym” (niezabudowanym) charakterem, odgrywa istotną rolę we właściwym funkcjonowaniu środowiska gminy. Utrzymanie otwartości systemu wymaga użytkowania rolnego dolin ze szczególnym uwzględnieniem użytków zielonych i terenów leśnych.

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Rysunek 17. System powiązań przyrodniczych w Gminie Poczesna

Legenda:

 granice gminy

Obszary chronione i cenne przyrodniczo:

obszar Natura 2000	park krajobrazowy	użytek ekologiczny
pomnik przyrody	korytarz ekologiczny	

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy>

5.3. GŁÓWNE KORYTARZE I ELEMENTY SIECI TRANSPORTOWYCH, W TYM PIESZYCH I ROWEROWYCH

System transportowy Gminy Poczesna stanowi podstawowy element struktury funkcjonalno-przestrzennej, zapewniający sprawne powiązania komunikacyjne w obrębie gminy oraz z ośrodkami zewnętrznymi. Obejmuje układ drogowy, połączenia autobusowe, a także rozwijającą się sieć tras pieszych i rowerowych. Układ ten integruje funkcje transportowe, społeczne i gospodarcze, sprzyjając zrównoważonemu rozwojowi przestrzennemu gminy.

Główne korytarze transportowe:

- Autostrada A1;
- Droga krajowa DK 91
- Droga wojewódzka DW 904
- Droga wojewódzka DW 791.

Drogi powiatowe:

- DP1054S Częstochowa – Nierada – Rudnik Mały
- DP1056S Młynek – Poczesna
- DP1057S Wrzosowa – Huta Stara B – Huta Stara A – Poczesna
- DP1058S Brzeziny Nowe – Huta Stara A (Wrzosowa)
- DP1062S Poczesna – Korwinów – Słowik – Wrzosowa
- DP1010S Częstochowa – Dębowiec – Choroń.

Pozostałą sieć dróg stanowią drogi gminne łączące poszczególne miejscowości ze sobą, po których odbywa się ruch lokalny.

Na terenie gminy zlokalizowana jest linia kolejowa nr 1 – Warszawa Zachodnia – Katowice – z przystankiem w Korwinowie i najbliższą stacją kolejową w Częstochowie.

W odległości około 40 km od gminy znajduje się Międzynarodowy Port Lotniczy Katowice – Pyrzowice obsługujący połączenia krajowe i międzynarodowe. MPL Katowice, używający obecnie marki „Katowice Airport”, jest regionalnym portem lotniczym całego województwa śląskiego. Pod względem liczby odprawianych pasażerów oraz pod względem liczby operacji lotniczych znajduje się na czwartym miejscu wśród polskich portów lotniczych. Port posiada trzy terminale pasażerskie o łącznej przepustowości około 5,5 mln pasażerów rocznie.

Obecnie trwają prace inwestycyjne związane z budową centrów przesiadkowych w Korwinowie w sąsiedztwie przystanku kolejowego oraz w Poczesnej przy ul. Bociania Góra.

Przez teren gminy planowany jest przebieg regionalnej trasy rowerowej RTR 609 przez miejscowości: Młynek, Poczesna, Kolonia Poczesna, Kolonia Borek.

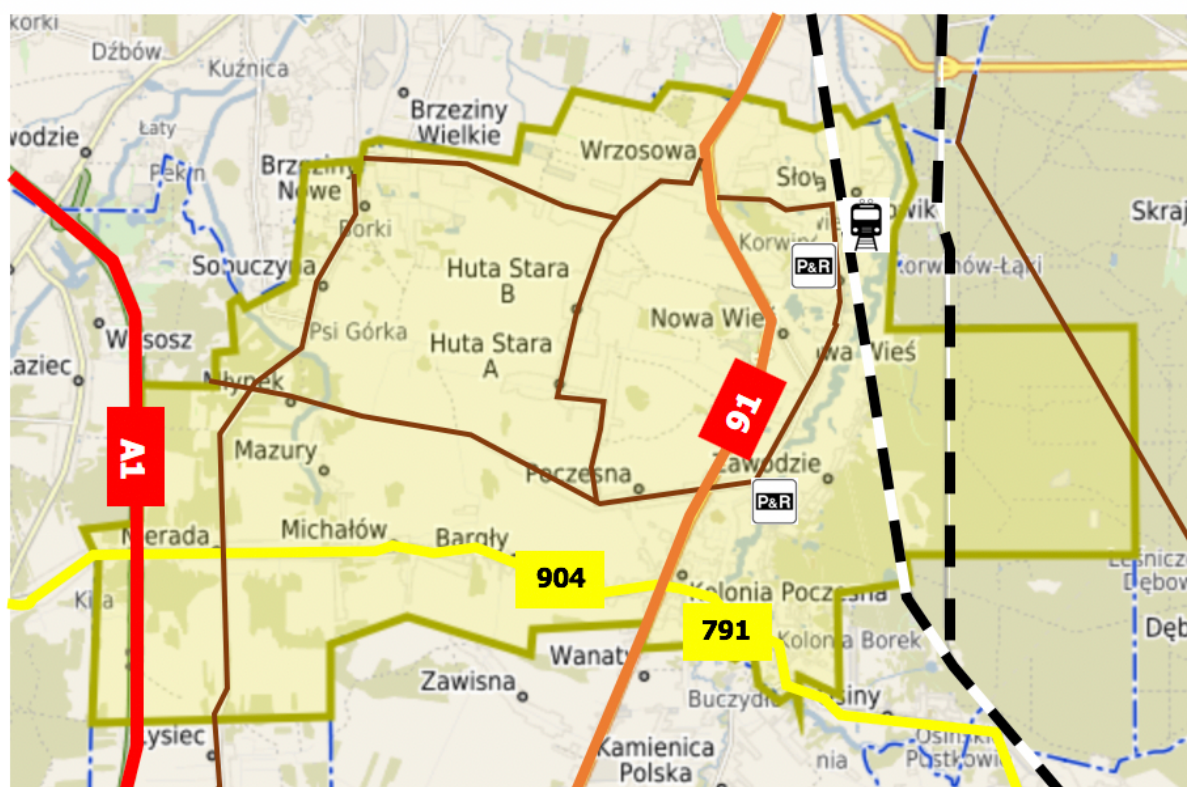
Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Na terenie gminy zlokalizowane są ścieżki rowerowe będące szlakami turystycznymi, w tym:

- Szlak rowerowy Dębowcówka - szlak oznakowany kolorem niebieskim z Częstochowy przez Dębowiec, Zawodzie (Gmina Poczesna) i Choroń do Poraja - o długości około 16 km,
- Szlak Przełomu Warty: Częstochowa – Mstów – szlak rowerowy oznakowany w terenie kolorem żółtym, posiadający swój początek ma w Częstochowie, a koniec w Mstowie – przebiegający m.in. przez Korwinów i Zawodzie – o długości około 32 km.

Układ transportowy Gminy Poczesna stanowi jeden z kluczowych elementów rozwoju przestrzennego i społecznego. Jego modernizacja i rozbudowa, w szczególności w zakresie dróg lokalnych oraz budowy tras pieszo-rowerowych, przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców, zwiększenia bezpieczeństwa oraz promocji mobilności zrównoważonej.

Rysunek 18. Główne korytarze i elementy sieci transportowych w Gminie Poczesna

Legenda:

granice gminy

Drogi:

autostrada A1

krajowa 91

wojewódzkie

powiatowe

linia kolejowa

przystanek kolejowy

centrum przesiadkowe

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://e-mapa.net/>

5.4. GŁÓWNE ELEMENTY INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I SPOŁECZNEJ

Infrastruktura techniczna i społeczna Gminy Poczesna stanowi fundament rozwoju przestrzennego i gospodarczego, a jej prawidłowe funkcjonowanie wpływa bezpośrednio na jakość życia mieszkańców. System infrastrukturalny obejmuje zarówno elementy sieciowe (m.in. wodno-kanalizacyjne, telekomunikacyjne), jak i obiekty użyteczności publicznej związane z edukacją, kulturą, sportem, ochroną zdrowia i opieką społeczną.

System infrastruktury technicznej i społecznej Gminy Poczesna powinien być rozwijany w sposób zrównoważony, z zapewnieniem wysokiej jakości usług publicznych, dostępności infrastruktury oraz zgodnie z zasadami ochrony środowiska. Dalsza modernizacja sieci i obiektów publicznych przyczyni się do wzrostu atrakcyjności osiedleńczej, inwestycyjnej i turystycznej gminy.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Długość czynnej sieci wodociągowej (magistralna i rozdzielcza) w Gminie Poczesna na koniec 2025 roku wyniosła 93,99 km i zwiększyła się w porównaniu z 2015 rokiem o 6,98 km – tj. o 7,43%.

Liczba przyłączy wodociągowych wzrosła w tamtym okresie o 439 szt. do 3904 szt. w 2025 r. Udział osób korzystających z sieci wodociągowej wynosi 97,7% ogółu ludności.

Długość sieci kanalizacyjnej wyniosła na koniec 2025 roku: 57,75 km, w tym kanalizacji tłocznej: 6,74 km, zwiększyła się w ciągu ostatnich 10 lat o ponad 12 km – tj. 21%. Liczba przyłączy kanalizacyjnych wyniosła na koniec 2025 r.: 2070 szt. Korzystający z kanalizacji sanitarnej to 61,3% mieszkańców.

Na terenie gminy funkcjonuje zbiorowy system odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych pracujący w układzie rozdzielczym. Istniejący system to trzy niezależne układy grawitacyjno-tłoczne kanalizacji sanitarnej pracujące w oparciu o 13 przepompowni ścieków i 3 oczyszczalnie ścieków: w Hucie Starej B, Kolonii Poczesnej i Częstochowie (Oczyszczalnia Ścieków Warta S.A.) - mechaniczno-biologiczne instalacje wykorzystujące technologię osadu czynnego z podwyższonym usuwaniem związków biogenych.

Oczyszczalnia w Hucie Starej B o średniej przepustowości 350 m³/d przyjmuje ścieki z miejscowości: Huta Stara B, części miejscowości Huta Stara A i części miejscowości Wrzosowa. Oczyszczalnia w Kolonii Poczesna to instalacja typu SUPERBOS wykorzystująca technologię

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

---

strefowego osadu czynnego, złożona z dwóch modułów o przepustowości 150 i 500 m³/dobę. Obsługuje miejscowości: Kolonię Poczesna, Poczesna, Bargły, Michałów, Hutę Starą A oraz część miejscowości Nierada. Do oczyszczalni tej przewiduje się odprowadzanie ścieków z miejscowości Mazury.

Na terenie oczyszczalni w Kolonii Poczesna funkcjonuje punkt zlewny ścieków dowożonych. Odbiornikami oczyszczonych ścieków z obu oczyszczalni są rowy melioracyjne stanowiące dopływy rzeki Warty.

Zakładową oczyszczalnię ścieków posiada Supermarket Auchan w Nowej Wsi. Zakładową oczyszczalnię ścieków przemysłowych w technologii odwróconej osmozy posiada również CzPK Sp. z o.o. prowadzący Zakład Przetwarzania Odpadów w Sobuczynie, która obsługuje również składowisko odpadów.

Mieszkańcy nieobjęci układami sieci kanalizacyjnej korzystają ze szczelnych zbiorników do czasowego gromadzenia ścieków, skąd ścieki wywożone są przez przewoźników posiadających koncesje wydane przez Wójta Gminy do punktów zlewnych oczyszczalni ścieków. Istnieje pilna potrzeba dalszej realizacji zorganizowanych systemów do zbiorowego odprowadzania ścieków. W związku z powyższym, mając na uwadze konieczność zapewnienia niezawodnego funkcjonowania systemu, rozbudowa systemu kanalizacyjnego poza w/w skanalizowany obszar powinna być poprzedzona rozbudową oczyszczalni, aby zagwarantować odbiór i oczyszczanie ścieków

Gmina Poczesna nie posiada scentralizowanego systemu ciepłowniczego. Budynki obsługiwane są poprzez lokalne systemy ciepłownicze - źródła indywidualne. Należą do nich kotłownie indywidualne, które zaopatrują w energię ciepłą budynki mieszkalne, budynki mieszkalno-usługowe, budynki użyteczności publicznej oraz budynki należące do przedsiębiorstw.

Na obszarze Gminy Poczesna następuje rozwój instalacji fotowoltaicznych na obiektach publicznych i prywatnych, również z magazynami energii elektrycznej oraz pomp ciepła – jako głównych źródła ciepła. Jednakże gmina charakteryzuje się niedostatecznym poziomem wykorzystania odnawialnych źródeł energii w produkcji energii cieplnej oraz elektrycznej.

Długość sieci gazowej w 2024 roku wyniosła 129,6 km i wzrosła od 2015 roku o 24,6 km. Liczba przyłączy ogółem wyniosła 2922 sztuk, z czego 2181 odbiorców to gospodarstwa domowe zużywające gaz do ogrzewania mieszkań. Udział osób korzystających z sieci gazowej wyniósł 68,8% ogółu ludności.

Na tle pozostałych obszarów, Gmina Poczesna wyróżnia się przede wszystkim większym odsetkiem ludności korzystającej z sieci gazowej, natomiast problemem jest udział mieszkańców podłączonych do kanalizacji sanitarnej – zwłaszcza w porównaniu ze średnią dla województwa śląskiego.

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Gospodarkę odpadami komunalnymi na terenie Gminy Poczesna na mocy nowych uregulowań prawnych od 2013 roku realizuje gmina.

Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) zlokalizowany jest w Sobuczynie przy ul. Konwaliowej 1, obsługuje nie tylko mieszkańców Gminy Poczesna, ale również mieszkańców Miasta Częstochowy.

Sieć elektroenergetyczna obejmuje całą gminę, jednak w części wymaga modernizacji i przystosowania do przyłączania nowych odbiorców, w tym instalacji odnawialnych źródeł energii (OZE).

W Gminie Poczesna wybudowano sieć światłowodową współfinansowaną ze środków zewnętrznych w ramach projektu realizowanego przez gminy subregionu północnego pn.: „Budowa infrastruktury informatycznej dla Subregionu Północnego E-region częstochowski”. Ale dostęp do internetu zapewniany jest przede wszystkim przez prywatnych operatorów.

W Gminie Poczesna podmiotami realizującymi zadania z zakresu bezpieczeństwa publicznego są:

- Komenda Miejska Policji w Częstochowie,
- Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Częstochowie,
- Komisariat Policji w Poczesnej w Poczesnej przy ul. Bankowej 5, który swym działaniem obejmuje trzy gminy tj. Gmina Poczesna, Gmina Kamienica Polska oraz Gmina Starcza,
- jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej: w Poczesnej, Bargłach, Nieradzie, Hucie Starej A, Wrzosowej, Słowiku.

Do największych problemów i potrzeb jednostek można zaliczyć konieczność doposażenia w sprzęt ratowniczy, samoloty i pojazdy gaśnicze i inne niezbędne do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków zjawisk katastrofalnych.

Jednocześnie na terenie Gminy Poczesna nie występują schrony i inne budowle obronne lub ochronne o przeznaczeniu wojskowym bądź cywilnym. Brak również magazynów do przechowywania wody, energii, czy żywności.

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Na terenie Gminy Poczesna zlokalizowane są podstawowe elementy infrastruktury społecznej w zakresie usług oświaty, zdrowia, kultury, opieki społecznej, administracji publicznej, porządku publicznego oraz rekreacji:

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

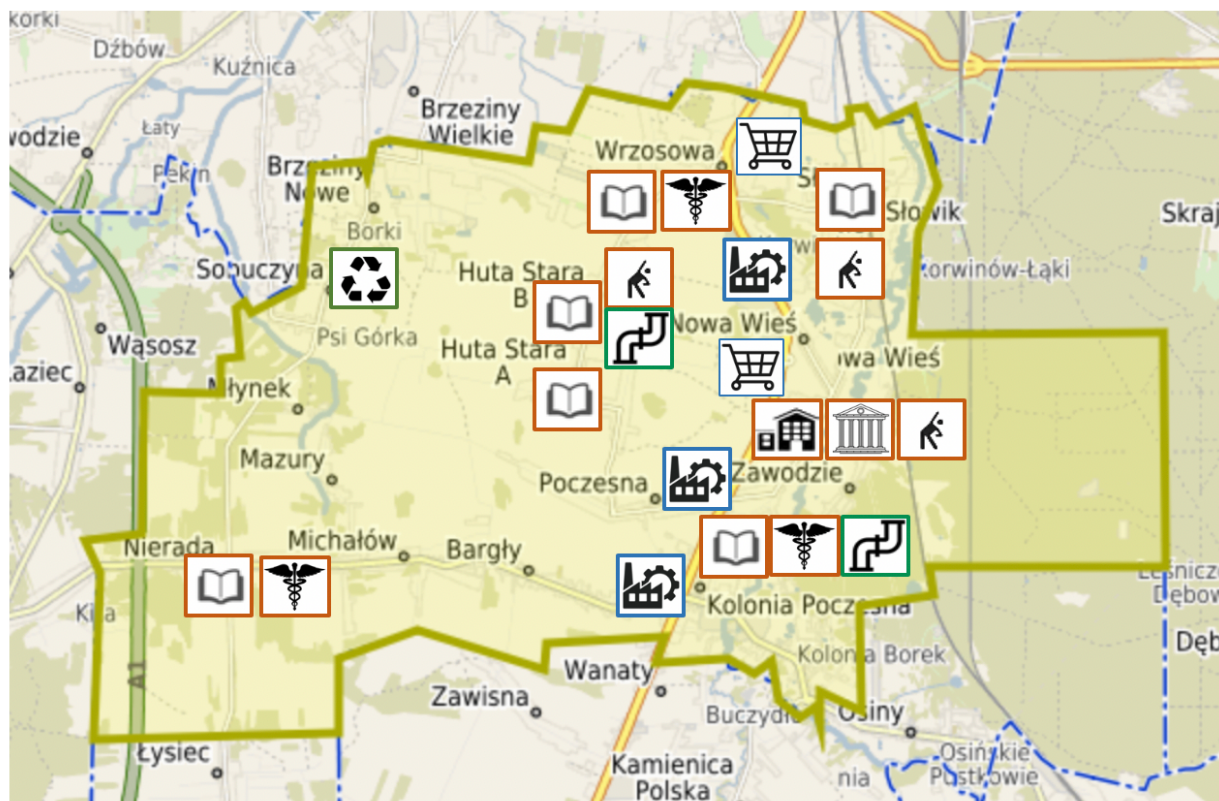
- Szkoły, przedszkola, żłobek:
  - Zespół Szkolno-Przedszkolny w Słowiku, ul. Podlaska 4,
  - Szkoła Podstawowa im. Haliny Poświatowskiej w Nieradzie, ul. Laurowa 54,
  - Szkoła Podstawowa im. Gustawa Morcinka w Poczesnej, ul. Szkolna 2, Kolonia Poczesna,
  - Szkoła Podstawowa im. Kazimierza Wielkiego w Hucie Starej B, ul. A. Mickiewicza 12,
  - Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika we Wrzosowej, ul. Szkolna 4,
  - Przedszkole w Hucie Starej A, ul. Lipowa 4,
  - Przedszkole w Hucie Starej B, ul. Czysta 1,
  - Przedszkole w Poczesnej, ul. Szkolna 4, Kolonia Poczesna,
  - Przedszkole we Wrzosowej, ul. Szkolna 2,
  - Przedszkole w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Słowiku, ul. Podlaska 4,
  - Przedszkole przy Szkole Podstawowej w Nieradzie, ul. Laurowa 54,
  - Gminny Żłobek w Hucie Starej B przy ulicy Bocznej 1;
- Zakłady opieki zdrowotnej:
  - Ośrodek Zdrowia w Poczesnej z siedzibą przy ul. Szkolnej 3, Kolonia Poczesna,
  - Ośrodek Zdrowia w Nieradzie, z siedzibą przy ul. Laurowej 58, Michałów,
  - Ośrodek Zdrowia we Wrzosowej, z siedzibą przy ul. Strażackiego 27,
  - Filia Stacji Pogotowia Ratunkowego SP ZOZ w Częstochowie, przy ulicy Wolności 2 w Poczesnej;
- Urząd Gminy Poczesna przy ul. Wolności 2,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Poczesnej przy ul. Wolności 2;
- Gminne Centrum Kultury, Informacji i Rekreacji w Poczesnej przy ul. Modrzewiowej 3;
- Gminna Biblioteka Publiczna w Poczesnej przy ul. Modrzewiowej 3, wraz z 3 Filiami: w Nieradzie przy ul. Laurowej 54, w Hucie Starej B przy ul. Mickiewicza 12 oraz we Wrzosowej przy ul. Strażackiej 27;
- Świetlice środowiskowe lub wiejskie:
  - Wiejskie Centrum Kultury i Rekreacji w Bargłach przy ul. Śląskiej 84,
  - Świetlica Środowiskowa w Brzezinach Nowych, przy ul. Białej 33,
  - Świetlica środowiskowa w Hucie Starej B przy ul. Czystej 1,
  - Świetlica wiejska w Nowej Wsi przy ul. Częstochowskiej 8,
  - Świetlica środowiskowa we Wrzosowej przy ul. Strażackiej 27,
  - Świetlica środowiskowa w Słowiku przy ul. Podlaskiej 1;
- Parafie:
  - Rzymsko-Katolicka Parafia p.w. Św. Jana Chrzciciela w Poczesnej, przy ul. Strażackiej 9,
  - Rzymsko-Katolicka Parafia p.w. Bożego Ciała we Wrzosowej przy ul. Szkolnej 1,

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

- Rzymsko-Katolicka Parafia p.w. Św. Apostołów Piotra i Pawła w Nieradzie, przy ul. Jana Pawła II.
- Główna infrastruktura sportowo-rekreacyjna:
  - kompleks boisk sportowych „Moje boisko-ORLIK 2012” przy Zespole Szkół w Hucie Starej B,
  - teren sportowo-rekreacyjny w Hucie Starej B przy ul. Północnej 1 (siedziba Klubu Olimpia),
  - teren rekreacyjno-sportowy w Słowiku,
  - hala sportowa Przy Szkole Podstawowej w Poczesnej,
  - speedrowerowy zlokalizowany przy ul. Śląskiej w Bargłach,
  - boisko piłkarskie w Zawodziu (siedziba Klubu Grom),
  - siłownie zewnętrzne i place zabaw dla dzieci.

Rysunek 19. Główna infrastruktura techniczna i społeczna w Gminie Poczesna

Legenda:

 Urząd Gminy	 Placówki oświatowe	 Zakłady opieki zdrowotnej
 Gminne Centrum Kultury, Informacji i Rekreacji	 Obiekty sportu i rekreacji	 Oczyszczalnia ścieków
 Koncentracja produkcji, i/lub centrów logistycznych	 Koncentracja usług i handlu	 Składowisko odpadów - Częstochowskie Przedsiębiorstwo Komunalne Spółka z o.o.

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://e-mapa.net/>

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

DZIEDZICTWO KULTUROWE

Na obszarze Gminy Poczesna zlokalizowane są obiekty objęte Gminną Ewidencją Zabytków stanowiące lokalne dziedzictwo kulturowe i przestrzenne, ale wiele z nich nie spełnia współczesnych standardów technicznych i/lub wymaga działań konserwatorskich, czy utrzymania w nie pogorszonym stanie przez co są wyłączone z użytkowania, zagrożone degradacją, utracone dla społeczności lokalnej.

Tabela 15. Wykaz obiektów wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków

Lp.	Miejscowość	Ulica	Obiekt	
1	Bargły	Śląska	Dom drewniany	
2	Huta Stara A	Pszenna 33	Dom drewniany	
3	Huta Stara A	Pszenna 34	Dom murowany z gankiem	
4	Huta Stara B	Główna	Kapliczka	
5	Huta Stara B	Główna 28	Zespół dworski: dwór i pozostałość parku	
6	Korwinów	Okólna/Stacyjna	Stanowisko archeologiczne	
7	Korwinów	Ceramiczna 2	Zespół pałacowo-parkowy	
8	Nowa Wieś	Częstochowska	Kaplica przydrożna	
9	Poczesna	Strażacka	Kaplica przydrożna	
10	Poczesna	Strażacka 9	Kościół	
11	Poczesna	Strażacka 9	Plebania	
12	Poczesna	Strażacka 30	Budynek murowany	
13	Słowik	Podlaska	Stanowisko archeologiczne	
14	Wrzosowa	Cementowa 1	Osiedle fabryczne dawnej Fabryki Portland - Cementu „Wrzosowa”	Budynek mieszkalny
15	Wrzosowa	Cementowa 3		Budynek mieszkalny
16	Wrzosowa	Cementowa 5		Budynek mieszkalny
17	Wrzosowa	Cementowa 7		Budynek mieszkalny
18	Wrzosowa	Fabryczna 5A	Budynek dawnej ochronki wraz z pozostałościami parku (budynek wybudowany mieszkalny dla dyrektora Fabryki Portland-Cementu „Wrzosowa”)	

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Lp.	Miejscowość	Ulica	Obiekt	
19	Wrzosowa	Fabryczna 10	Zespół budynków	Portiernia
20	Wrzosowa		dawnej Fabryki	Budynek pomocniczy
21	Wrzosowa		Portland -	Budynek pomocniczy
22	Wrzosowa		Cementu „Wrzosowa”	Budynek główny
23	Zawodzie	Długa	Cmentarz	
24	Zawodzie	Długa	Stanowisko archeologiczne	
25	Zawodzie	Długa	Stanowisko archeologiczne	
26	Korwinów	Stacyjna 2	Budynek stacyjny dawna kasa kolejowa	
27	Korwinów	Stacyjna 4	Budynek stacyjny	
28	Mazury	Wiosenna	Stanowisko archeologiczne	

Źródło: Zarządzenie Nr URO.0050.102.2025.AA Wójta Gminy Poczesna z dnia 27 stycznia 2025 roku w sprawie włączenia obiektu do Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Poczesna

OBSZARY ZAGROŻONE POWODZIĄ I SUSZĄ

Zgodnie z art. 16 pkt 34 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne obszary szczególnego zagrożenia powodzią to:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1 %;
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10 %;
- obszary między linią brzegu, a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 224, stanowiące działki ewidencyjne;
- pas techniczny.

Na obszarze Gminy Poczesna występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, które zlokalizowane są w rejonie rzeki Warty, znajdującej się we wschodniej części gminy oraz rzek Sobuczyna i Brzezinka i obejmują miejscowości takie jak: Korwinów, Nowa Wieś, Zawodzie, Poczesna, Kolonia Borek, Kolonia Poczesna, Brzeziny Nowe, Sobuczyna.

W południowo-wschodniej części gminy, wzdłuż wałów wyznaczone są pasy o szerokości 50 m od stopy wałów. Na terenie gminy występują:

- obszary szczególnego zagrożenia powodzią:

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

- obszar szczególnego zagrożenia powodzią dla którego prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%, raz na 100 lat;
- obszar szczególnego zagrożenia powodzią dla którego prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%, raz na 10 lat;
  - wał przeciwpowodziowy.

W obszarze gminy zagrożenie powodziowe występuje we wschodniej jej części, stanowiącej terasę akumulacyjną rzeki Warty. Dolina rzeki tworzy w tym rejonie płaskie i szerokie obniżenie o w części obszarów miejscowości: Słowik, Korwinów, Nowa Wieś, Zawodzie, Poczesna, Kolonia Poczesna, Borek.

Status obszarów szczególnego zagrożenia powodzią został uregulowany w art. 16 pkt 34 ustawy Prawo wodne. Zgodnie z tym przepisem, obszarami szczególnego zagrożenia powodzią, na których obowiązują zakazy określone w ustawie Prawo wodne są:

- 1) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,
- 2) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%,
- 3) obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska, o których mowa w art. 224 własność wysp i przymulisk powstałych w sposób naturalny, stanowiące działki ewidencyjne,
- 4) pas techniczny.

Na długości odcinka rzeki Warty w granicach gminy, od miejscowości Słowik w kierunku Częstochowy przebiegają wały przeciwpowodziowe. Zapewniają one ochronę przed wodami powodziowymi.

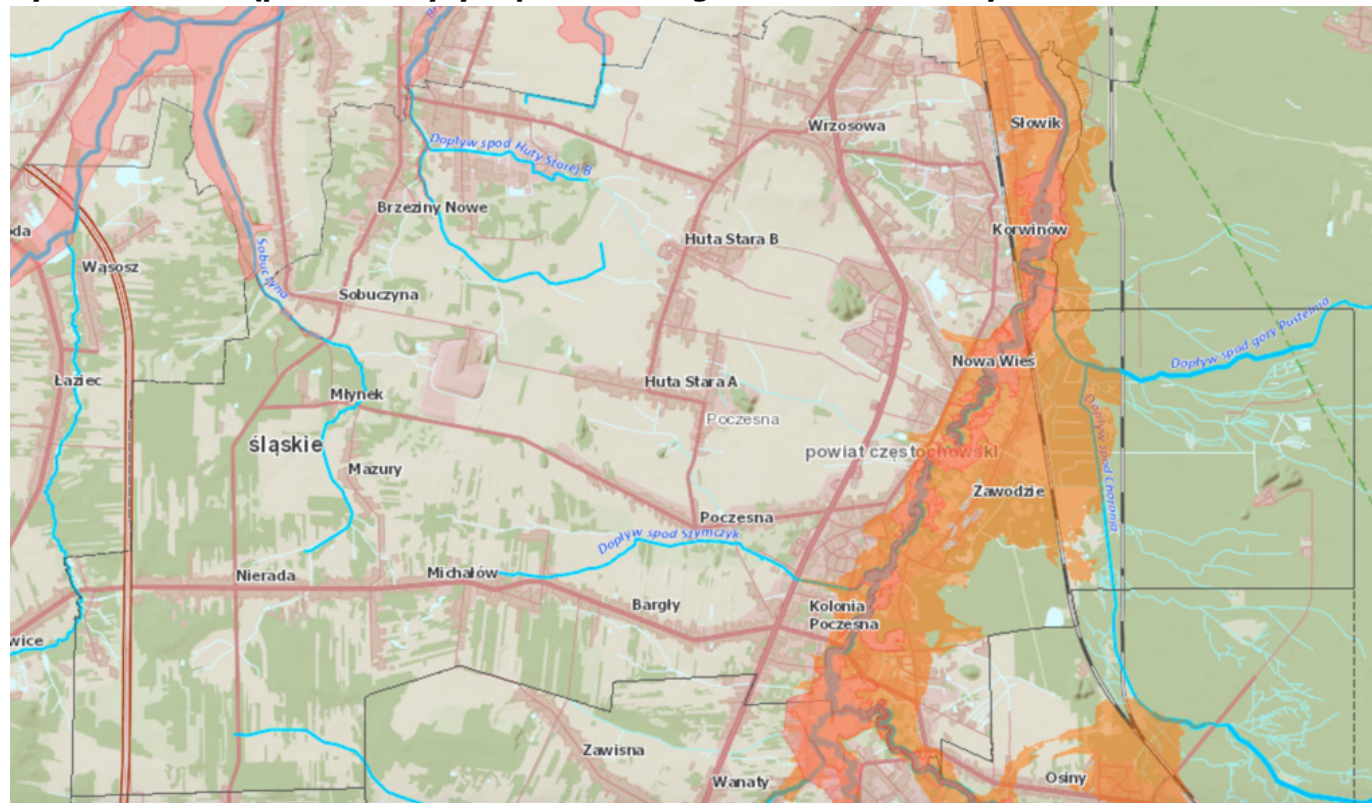
Zgodnie ze Wstępną oceną ryzyka powodziowego wzdłuż rzeki Warta zlokalizowane są obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi, zwłaszcza rzeczne i w wyniku zniszczenia lub uszkodzenia budowli piętrzących.

Zmiany klimatyczne i intensywna działalność człowieka sprawiają, że powodzie występują częściej i są bardziej niszczycielskie. Hydroportal dostarcza niezbędnych informacji o zagrożeniu powodziowym, wspierając mieszkańców oraz organy administracji w podejmowaniu świadomych decyzji dotyczących ochrony przed powodzią. Dzięki mapom zagrożenia powodziowego (MZP) i mapom ryzyka powodziowego (MRP) obywatele mogą ocenić, czy teren, na którym mieszkają, jest zagrożony, a samorządy mają narzędzie do właściwego planowania przestrzennego i zarządzania kryzysowego.

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Rysunek 20. Wstępna ocena ryzyka powodziowego na obszarze Gminy Poczesna

Legenda:

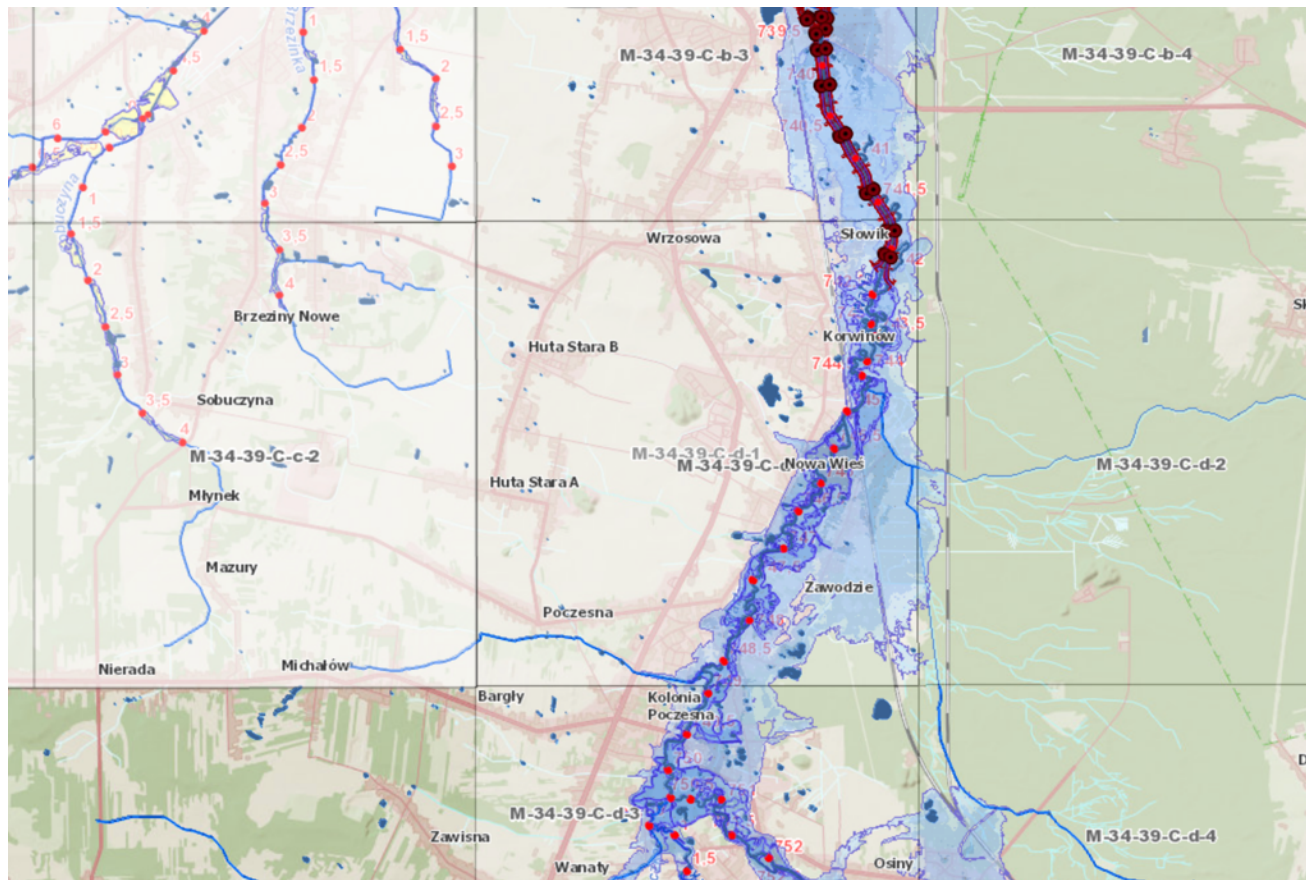
Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi - rzeczne
ONNP rzeczne
Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi - od strony morza
ONNP od strony morza
Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi - zniszczenie budowli piętrzących
ONNP w wyniku zniszczenia lub uszkodzenia budowli piętrzących

Źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Rysunek 21. Mapa zagrożenia powodziowego na obszarze Gminy Poczesna

Legenda:

Zasięg MZP od rzek - 10% (raz na 10 lat)
Zasięg MZP od rzek - 1% (raz na 100 lat)
Zasięg MZP od rzek - 0,2% (raz na 500 lat)
Zasięg MZP od rzek - całkowite zniszczenie wału przeciwpowodziowego
Zasięg MZP - zniszczenie lub uszkodzenie budowli piętrzącej

Źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/

Przeciwdziałanie skutkom suszy, zgodnie z art. 183 oraz 185 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2025 r., poz. 960 ze zm.), prowadzi się zgodnie z planem przeciwdziałania skutkom suszy, który uwzględnia podział kraju na obszary dorzeczy. Plan przeciwdziałania skutkom suszy zawiera analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych, propozycje budowy

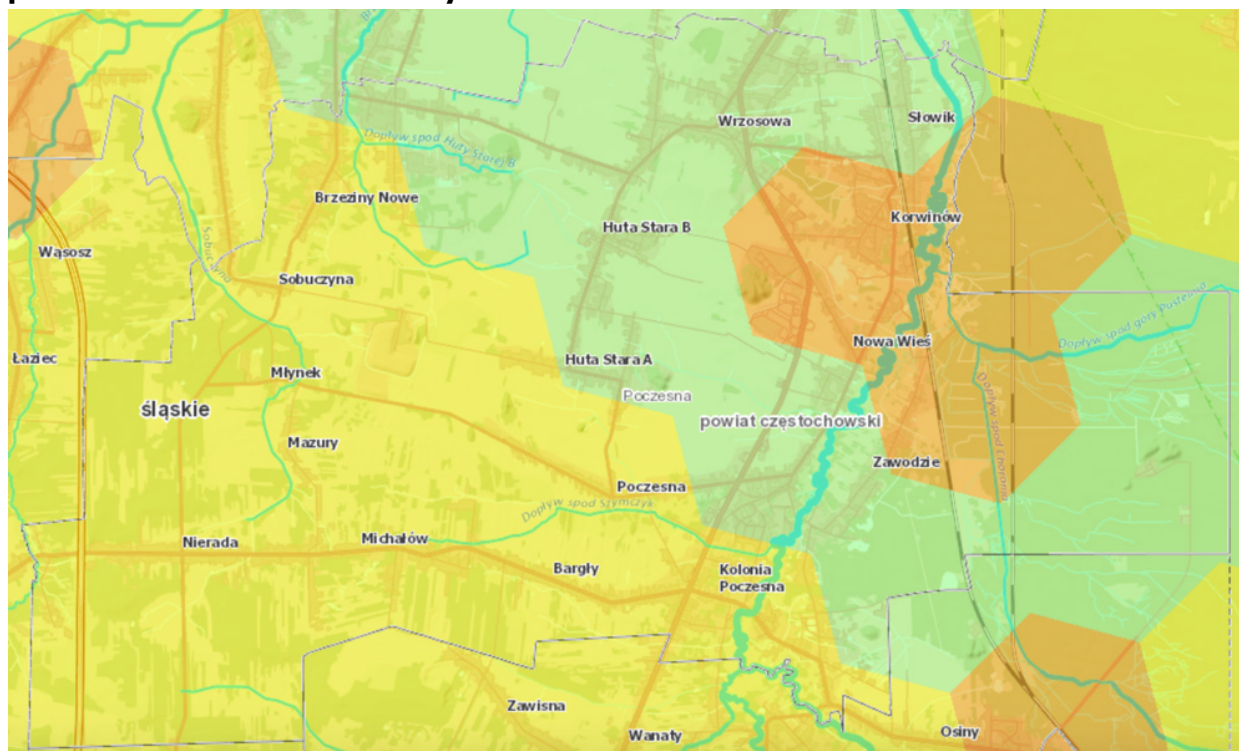
Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

lub przebudowy urządzeń wodnych, propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji, jak również katalog działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy. W Gminie Poczesna zidentyfikowano:

- III i IV stopień zagrożenia suszą atmosferyczną
- I, II, III i IV stopień zagrożenia suszą rolniczą,
- II – stopień zagrożenia suszą hydrologiczną,
- I i II stopień zagrożenia suszą hydrogeologiczną.

Zgodnie z Mapą zagrożenia suszą i Planem przeciwdziałania skutkom suszy: zachodnią część Gminy Poczesna zakwalifikowano jako umiarkowanie zagrożony suszą, natomiast północno-zachodni obszar, zwłaszcza miejscowości Korwinów i Nowa Wieś - silnie zagrożone suszą. W łącznym zestawieniu Gmina Poczesna klasyfikuje się jako obszar silnie zagrożony suszą (II stopień).

Rysunek 22. Mapa zagrożenia suszą na obszarze Gminy Poczesna zgodnie z Planem przeciwdziałania skutkom suszy

Legenda:

Łączne zagrożenie suszą

- słabo zagrożone suszą
- umiarkowanie zagrożone suszą
- silnie zagrożone suszą
- ekstremalnie zagrożone suszą

Źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/

5.5. OBSZARY FUNKCJONALNE I ROZMIESZCZENIA PONADLOKALNYCH INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO

Zgodnie z **Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+, Gminę Poczesna zaliczono do następujących obszarów funkcjonalnych:**

- **Miejski obszar funkcjonalny ośrodka regionalnego - Aglomeracji Częstochowskiej.**

W wyniku delimitacji do Aglomeracji Częstochowskiej zakwalifikowana została jedynie Częstochowa. W skład jej obszaru funkcjonalnego wchodzi gminy: Blachownia, Janów, Kłomnice, Konopiska, Kruszyna, Mstów, Mykanów, Olsztyn, Poczesna, Przyrów, Rędziny. Aglomeracja Częstochowska to obszar organizacji usług publicznych o znaczeniu krajowym. W aglomeracji działają uczelnie wyższe kształcące zarówno na kierunkach technicznych, jak i humanistycznych. Obszar ten charakteryzuje się wysokim poziomem przedsiębiorczości mieszkańców, co przekłada się na dużą liczbę małych i średnich przedsiębiorstw. Aglomeracja posiada duży potencjał związany z rozwojem turystyki, w szczególności turystyki pielgrzymkowej. Wyzwaniem dla aglomeracji jest dalszy rozwój bazy gospodarczej przez tworzenie warunków dla inwestycji oraz sektora badawczo-rozwojowego. Rozwój obszaru winien być ukierunkowany na wzmacnianie funkcji wielkomiejskich o znaczeniu krajowym i międzynarodowym – zgodnie z potencjałem, zahamowanie nadmiernej migracji ludzi wykształconych i przedsiębiorczych, zmniejszenie poziomu bezrobocia oraz poprawę jakości środowiska;

- **Wiejski obszar funkcjonalny.** Obszary wiejskie województwa charakteryzują się dużą powierzchnią użytków rolnych oraz znaczną liczbą ludności utrzymującej się z pracy w rolnictwie. Użytki rolne stanowią ponad połowę powierzchni województwa śląskiego, jednak wielkość ta w ostatniej dekadzie spadła, zwiększeniu uległ udział terenów zabudowanych i zurbanizowanych oraz leśnych, zadrzewionych i zakrzewionych. Obszary rolnicze cechują się znacznym zróżnicowaniem funkcji obejmującym zarówno funkcje rolnicze jak i pozarolnicze, co wynika ze specyfiki sieci osadniczej i profilu gospodarczego regionu. W znacznej części są to obszary o funkcjach mieszanych i przejściowych, czyli takie, które tracą swój pierwotny charakter rolniczy w wyniku procesów urbanizacyjnych, w tym postępującej suburbanizacji. Szczególnie dotyczy to obszarów wiejskich zlokalizowanych w miejskich obszarach funkcjonalnych, dla których istotne jest zarówno rozwijanie endogenicznego potencjału, likwidacja barier komunikacyjnych jak i wykorzystanie i wzmacnianie efektów dyfuzji procesów rozwojowych i kontrolowana suburbanizacja. Obszar funkcjonalny obejmuje tereny wiejskie położone w gminach wiejskich oraz miejsko-wiejskich województwa śląskiego. W procesach harmonijnego rozwoju obszarów wiejskich

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

---

wskazane jest kształtowanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej na obszarach o najwyższym potencjale glebowym oraz wielofunkcyjny rozwój na obszarach o niskim potencjale glebowym przy zachowaniu walorów przyrodniczych i tradycyjnego krajobrazu rolniczego. Jednocześnie wyzwaniem jest powstrzymanie żywiołowego podziału terenów otwartych oraz rozprzestrzeniania się zabudowy podmiejskiej, jednorodzinnej, celem zachowania różnorodności i spuścizny kulturowej terenów wiejskich. Kształtowanie krajobrazu, ochrona i wykorzystanie środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, będą miały pozytywny wpływ na środowisko przyrodnicze, walory krajobrazowe i jakość życia mieszkańców tego obszaru funkcjonalnego;

- **Obszar terenów zamkniętych.** Tereny zamknięte to tereny o charakterze zastrzeżonym ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa, określone przez właściwych ministrów i kierowników urzędów centralnych. W województwie śląskim są to tereny wojskowe i kolejowe określone w decyzjach ministrów właściwych ds. obrony narodowej i ds. transportu. Tereny te wyznacza się dla zapewnienia prawidłowego funkcjonowania systemów obrony kraju, w tym w zakresie wykorzystania infrastruktury drogowej, kolejowej i lotniczej na potrzeby przewozów wojskowych. Rozwój terenów zamkniętych winien być ukierunkowany na zachowanie ich funkcji podstawowych bezpośrednio związanych z obronnością i bezpieczeństwem państwa, z jednoczesnym wykorzystaniem cech tych obszarów do rozwoju regionu. Na terenie Gminy Poczesna zlokalizowane są kolejowe tereny zamknięte;

- **Obszar narażony na niebezpieczeństwo powodzi.** Województwo śląskie leży w zlewniach dwóch największych polskich rzek – Wisły i Odry i jest jednym z pięciu województw najbardziej zagrożonych wystąpieniem powodzi w skali kraju. Pod pojęciem powodzi należy rozumieć czasowe pokrycie przez wodę terenu, który w normalnych warunkach nie jest pokryty wodą, wywołane przez wezbrane wody w ciekach naturalnych, zbiornikach wodnych, kanałach oraz od strony morza, z wyłączeniem pokrycia przez wodę terenu wywołanego przez wezbranie wody w systemach kanalizacyjnych.

Zagrożenie powodziowe w regionie jest wypadkową określonych zjawisk atmosferycznych (nierównomierności opadów: opady nawałne, okresy suszy, zjawiska lodowe na rzekach) oraz zmian użytkowania terenów powodujących zmniejszenie retencyjności zlewni związanych z zabudowywaniem dolin rzecznych, regulowaniem cieków przyspieszającym tempo spływu wód, postępującym procesem urbanizacji oraz szybkim przyrostem powierzchni nieprzepuszczalnych (drogi, parkingi, budynki, powierzchnie magazynowe itp.), a także przekształceń powierzchni ziemi i warunków hydrologicznych na skutek podziemnej eksploatacji górniczej.

Główne działania w obszarze funkcjonalnym winny koncentrować się na podnoszeniu stopnia bezpieczeństwa przeciwpowodziowego poprzez optymalne zagospodarowanie terenów, których

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

---

rozwój powinien być podporządkowany zachowaniu równowagi pomiędzy potrzebą ochrony środowiska przyrodniczego, działaniami na rzecz przeciwdziałania zagrożeniu powodziowemu a wykorzystaniem gospodarczym. Priorytetem działań przeciwpowodziowych dla terenów obecnie zurbanizowanych lub przeznaczonych do zabudowy w obowiązujących gminnych dokumentach planistycznych powinna być ochrona zabudowy, natomiast dla obszarów niezabudowanych i nieprzeznaczonych do zabudowy winien być zakaz zabudowy. Dla obszarów szczególnego zagrożenia powodzią winno uwzględniać się obowiązujące zakazy, nakazy, dopuszczenia i ograniczenia wynikające z przepisów odrębnych dotyczących ochrony przed powodzią. Na wszystkich terenach województwa wskazanych w planach zarządzania ryzykiem powodziowym należy uwzględnić ustalenia tych dokumentów;

- **Obszar udokumentowanych złóż kopalin.** Zróżnicowana budowa geologiczna województwa śląskiego pozwala na dokumentowanie i eksploatację złóż różnorodnych kopalin. Złóża kopalin podlegają ochronie jako zasoby naturalne, podobnie jak zasoby wód, gleby, powierzchnia ziemi, fauna, flora i powietrze. Obszary strategicznych złóż kopalin wyznacza się w celu zachowania wartości użytkowych złóż kopalin mających znaczenie strategiczne dla gospodarki państwa, w tym zachowania bezpieczeństwa energetycznego kraju w perspektywie roku 2030 i lat późniejszych. Rozwój obszaru powinien być ukierunkowany na ochronę terenów złóż umożliwiającą ich przyszłą eksploatację z uwzględnieniem minimalizacji kosztów związanych z ochroną środowiska.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ na terenie Gminy Poczesna nie wyznaczono ponadlokalnych zadań służących realizacji inwestycji celu publicznego.

Kluczowe inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym, przewidziane do realizacji **w Gminie Poczesna**, rozmieszczone są na terenie całej gminy, m.in.:

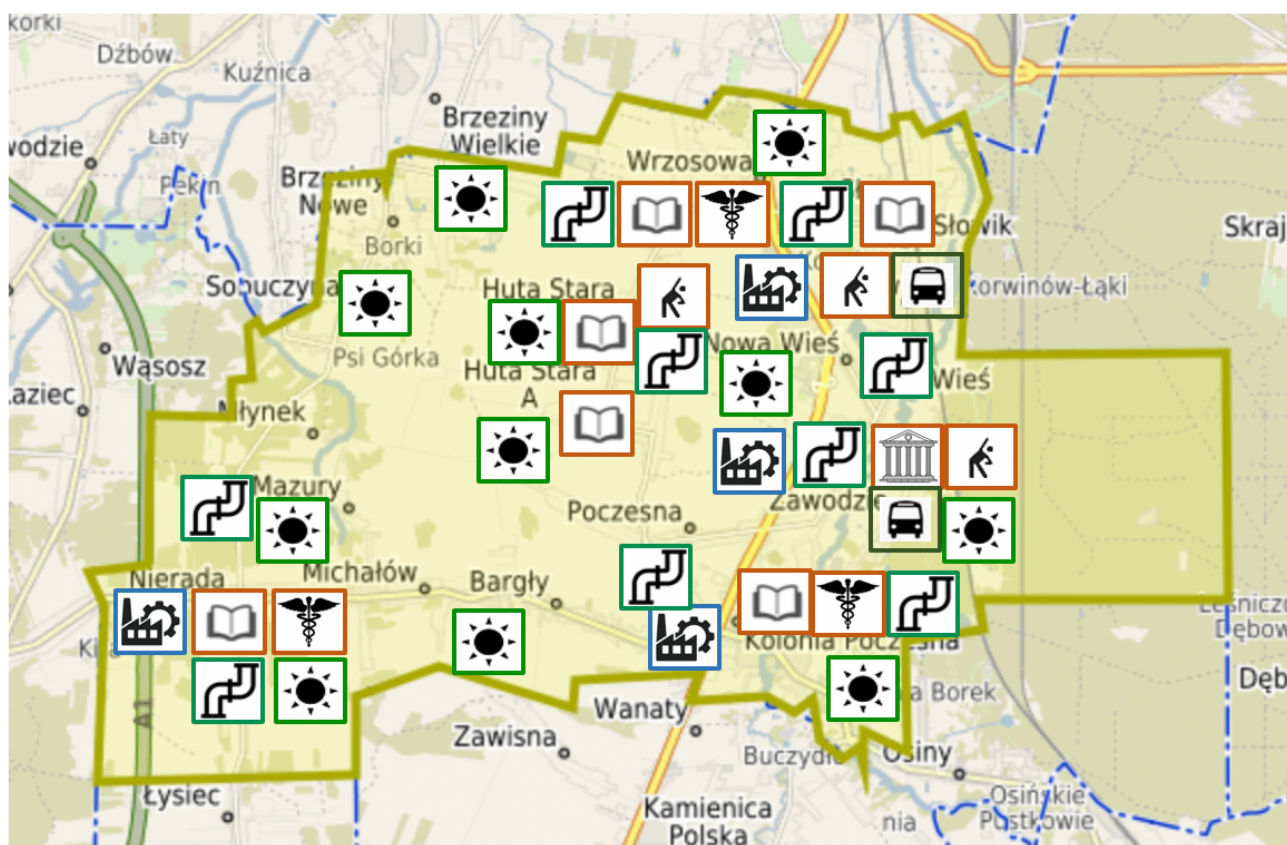
- budowa, rozbudowa, przebudowa i modernizacja dróg publicznych i infrastruktury towarzyszącej,
- rozwój infrastruktury transportu publicznego, w tym budowa centrów przesiadkowych w Poczesnej i Korwinowie,
- rozbudowa systemów infrastruktury technicznej należącej do zadań własnych gminy, w tym zwłaszcza sieci kanalizacyjnej (przede wszystkim w Słowiku, Korwinowie, Nowej Wsi, Poczesnej, Wrzosowej, Nieradzie i Mazurach – zgodnie z KPOŚK), jak również rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków),
- budowa nowych i modernizacja istniejących obiektów i urządzeń służących ochronie środowiska, w tym poprawie efektywności energetycznej i dostosowaniu do zmian klimatu, m.in. instalacji odnawialnych źródeł energii i systemów magazynowania energii,

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

- rozwój infrastruktury spędzania wolnego czasu, w tym: rekreacyjnej, sportowej, wypoczynkowej, turystycznej i okołoturystycznej,
- rozwój infrastruktury społecznej, w tym: instytucji kultury, edukacji i opieki zdrowotnej, m.in. budowa, rozbudowa, dostosowanie, modernizacja i/lub doposażenie obiektów samorządowych.

Rysunek 23. Główne kierunki interwencji i rozmieszczenie kluczowych przedsięwzięć

Legenda:

 Poprawa dostępu do kultury: rozwój instytucji kultury	 Poprawa dostępu do edukacji: rozwój placówek oświatowych	 Poprawa dostępu do opieki zdrowotnej: rozwój zakładów opieki zdrowotnej
 Rozwój i modernizacja infrastruktury drogowej	 Rozwój obiektów aktywnego wypoczynku i turystyki	 Rozwój i modernizacja systemu kanalizacyjnego
 Budowa centrów przesiadkowych	 Poprawa efektywności energetycznej i budowa OZE	 Rozwój stref aktywności gospodarczej

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://e-mapa.net/>

VI. USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE Kształtowania i Prowadzenia Polityki Przestrzennej w Gminie Poczesna

Przedstawione w poniższych punktach ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej wynikają z uwarunkowań wskazanych we wcześniejszym rozdziale, jak również z założeń i dokumentów planistycznych Gminy Poczesna. Jednocześnie są spójne z polityką przestrzenną województwa śląskiego, uwzględniając uwarunkowania lokalne. Dodatkowo uwzględniają wnioski zgłaszane w ramach poszczególnych etapów pracy nad dokumentem, a także z kluczowych działań dla rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku.

Prezentowane ustalenia i rekomendacje nie są zamkniętym i wyczerpującym katalogiem warunków i kierunków polityki przestrzennej dla Gminy Poczesna w okresie wdrażania założeń Strategii Rozwoju.

ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, W TYM OCHRONY POWIETRZA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU

Cele polityki środowiskowej:

Poprawa jakości środowiska naturalnego, zachowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych, racjonalne gospodarowanie jego zasobami oraz optymalne wykorzystanie zasobów dla równoważonego rozwoju gminy.

Należy zapewnić trwałości funkcji przyrodniczych i krajobrazowych na terenach objętych ochroną, oraz wprowadzić ograniczenie presji inwestycyjnej na najcenniejsze przyrodniczo fragmenty przestrzeni gminy. Dla obszarów objętych formami ochrony przyrody należy uwzględnić:

- wykluczenie możliwości lokalizacji zabudowy, w tym instalacji fotowoltaicznych, elektrowni wiatrowych, geotermalnych, wodnych, czy biogazowni – na obszarach objętych formami ochrony przyrody;
- ograniczenie możliwości rozwoju zabudowy mieszkaniowej.

Ochrona powietrza:

- ograniczanie emisji zanieczyszczeń poprzez modernizację systemów grzewczych, rozwój i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, magazynowanie energii z OZE oraz poprawę efektywności energetycznej budynków poprzez termomodernizację obiektów i wymianę źródeł ciepła,

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

- rozwój transportu nisko- i zeroemisyjnego, infrastruktury transportu publicznego, centrów przesiadkowych oraz infrastruktury pieszo-rowerowej,
- prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych w zakresie edukacji ekologicznej.

Ochrona przyrody i bioróżnorodności:

- utrzymanie ciągłości systemu przyrodniczego gminy, w tym obszarów chronionych, korytarzy ekologicznych,
  - ochrona i zrównoważone użytkowanie lasów, zadrzewień śródpolnych i terenów zieleni,
  - rozwój błękitno-zielonej infrastruktury oraz zachowanie i ochrona bioróżnorodności,
  - przeciwdziałanie fragmentacji i degradacji siedlisk oraz utracie gatunków cennych przyrodniczo,
- Ochrona krajobrazu, środowiska przyrodniczego i wzbogacenie potencjału ekologicznego istniejących systemów przyrodniczych:

- zachowanie walorów krajobrazowych gminy,
- zachowanie systemu naturalnych powiązań przyrodniczych,
- zachowanie i zwiększenie spójności naturalnych ekosystemów,
- zachowanie istniejących kompleksów leśnych, zadrzewień i zakrzewień śródpolnych.

Ochrona zasobów wód i gleb:

- racjonalne gospodarowanie wodami powierzchniowymi i podziemnymi, w tym retencjonowanie wody,
- rozwój systemu kanalizacji i oczyszczania ścieków,
- przeciwdziałanie zanieczyszczeniom gleb m.in., poprzez kontrolę gospodarki odpadami,
- stosowanie powierzchni przepuszczalnych ze żwiru/pospółki, powierzchni ażurowych zamiast szczelnych powierzchni betonowych;
- zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych w sposób minimalizujący utratę naturalnej retencji lub spowalniający odpływ odprowadzanych wód (np. poprzez zbiorniki retencyjno-infiltracyjne; zastosowanie drenaży lub skrzynek rozsączających itp.),
- sadzenie kwietnych łąk zamiast trawników,
- zakładanie zielonych dachów i zielonych ścian na budynkach,
- zakładanie ogrodów deszczowych zasilanych deszczówką w przestrzeniach publicznych i przy budynkach mieszkaniowych,
- zakładanie oczek wodnych w przestrzeniach publicznych i w przydomowych ogrodach.

Działania adaptacyjne i proekologiczne, w tym kształtowanie stanu zasobów wodnych, przeciwdziałania występowaniu zjawisk ekstremalnych oraz adaptacji do zmian klimatu:

- realizacja inwestycji ograniczających skutki zmian klimatu, w tym retencjonowanie wód opadowych i rozwój zielonej infrastruktury,

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

- zwiększanie udziału terenów zieleni w strukturze przestrzennej,
- wspieranie inicjatyw lokalnych w zakresie ochrony środowiska i edukacji ekologicznej,
- wprowadzenie i egzekwowanie standardów ochrony zieleni w procesie inwestycyjnym, obejmujących m.in. ograniczenie likwidacji terenów zieleni i wycinki drzew przy realizacji nowych inwestycji,
- unikanie „betonowania” przestrzeni - stosowanie powierzchni przepuszczalnych, powierzchni ażurowych zamiast szczelnych powierzchni betonowych (place manewrowe, parkingi),
- uwzględnienie ww. aspektów w planowaniu przestrzennym oraz przy wydawaniu decyzji administracyjnych, w celu ochrony terenów zieleni przed presją zabudowy i „betonowaniem” nieruchomości.

Uwzględnienie rozwiązań minimalizujących utratę naturalnej retencji lub spowalniających odpływ odprowadzanych wód i przywracające w możliwym zakresie naturalny, gruntowy charakter ich odpływu oraz nacisk na rozwój niebieskiej i zielonej infrastruktury, przyczyni się do zwiększania odporności gminy na zagrożenia związane ze zmianami klimatu (susza, podtopienia, powódzie „błyskawiczne”).

Zasady ochrony środowiska i jego zasobów stanowią podstawę zrównoważonego rozwoju Gminy Poczesna. Ich celem jest zapewnienie równowagi między działalnością gospodarczą a zachowaniem walorów przyrodniczych i krajobrazowych. Działania te przyczynią się do poprawy jakości powietrza, ochrony bioróżnorodności, zwiększenia odporności gminy na zmiany klimatu oraz podniesienia jakości życia mieszkańców.

Działania ochronne prowadzone zgodnie z właściwymi przepisami i dokumentami dotyczącymi ochrony środowiska na obszarach ich występowania. Fundamentem tych regulacji są krajowe i europejskie wytyczne, w tym Ustawa z 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska.

ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

Cele ochrony dziedzictwa kulturowego:

Zachowanie i racjonalne gospodarowanie zasobami dziedzictwa kulturowego w sposób zapewniający utrzymanie najcenniejszych wartości w dobrym stanie technicznym oraz kształtowanie krajobrazu zgodnie z historycznymi uwarunkowaniami, ochrona tożsamości lokalnej i ciągłości historycznej gminy, a także kształtowanie estetycznego i harmonijnego krajobrazu kulturowego.

Zakres ochrony – ochronie podlegają:

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

- zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków,
- obiekty ujęte w gminnej ewidencji zabytków,
- zespoły i układy urbanistyczne oraz ruralistyczne o wartościach historycznych,
- elementy małej architektury, cmentarze, miejsca pamięci narodowej i historycznej,
- stanowiska archeologiczne,
- dobra kultury współczesnej – wartościowe obiekty architektury powojennej i współczesnej.

Ogólne zasady zagospodarowania:

- renowacja i/lub zabezpieczenie zabytkowych obiektów i przestrzeni publicznych z poszanowaniem ich wartości historycznych i estetycznych,
- adaptacja zabytków do nowych funkcji w sposób nie pogarszający ich stanu technicznego i walorów architektonicznych – racjonalne wykorzystanie obiektów i obszarów zabytkowych, np. poprzez dopuszczenie usług w zespołach dworskich, co umożliwi realizację usług publicznych m.in. usług kultury, turystyki,
- ochrona naturalnego otoczenia obiektów i zespołów zabytkowych, w tym istniejącej zieleni oraz układów widokowych, a także zapewnienie spójnego i harmonijnego wkomponowania nowej zabudowy, wprowadzenie ograniczeń w zakresie wysokości zabudowy i intensywności użytkowania terenów w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów chronionych,
- ochrona osi widokowych oraz historycznych relacji przestrzennych poprzez wyznaczenie stref otwartych lub zieleni i rekreacji wokół obiektów, których ekspozycja krajobrazowa ma istotne znaczenie kulturowe.
- rozwój funkcji kulturalnych, edukacyjnych i turystycznych w oparciu o dziedzictwo kulturowe.

Działania wspierające i promocyjne:

- prowadzenie działań edukacyjnych i promocyjnych historii i dziedzictwa kulturowego Gminy Poczesna,
- tworzenie tras i szlaków turystycznych, w tym kulturowych łączących najcenniejsze obiekty i obszary.

Ochrona dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury współczesnej stanowi istotny element rozwoju tożsamości lokalnej i atrakcyjności Gminy Poczesna. Zachowanie zabytków, ich właściwe użytkowanie i eksponowanie wpływa na wizerunek gminy, wspiera rozwój turystyki kulturowej oraz buduje więź mieszkańców z miejscem zamieszkania. Odpowiedzialne kształtowanie przestrzeni w oparciu o wartości historyczne i estetyczne jest jednym z filarów zrównoważonego rozwoju przestrzennego gminy.

Szczegółowe regulacje zostaną zawarte w aktach planowania przestrzennego – zarówno w planie ogólnym, jak i w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Dokumenty te określą

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

---

zasady ochrony obiektów zabytkowych i ich otoczenia, wprowadzając stosowne nakazy, zakazy i ograniczenia, a także formułując wytyczne dotyczące kształtowania nowej zabudowy, w tym jej formy architektonicznej i detalu. Całość działań prowadzona zgodnie z europejskimi i krajowymi regulacjami, w szczególności z Ustawą z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW, W TYM OKREŚLENIA SZCZEGÓLNYCH POTRZEB W ZAKRESIE ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ

Cele zmian przestrzennych:

Zapewnienie racjonalnego, zrównoważonego rozwoju przestrzeni gminy poprzez wykorzystanie istniejącego potencjału zurbanizowanych terenów, poprawę ładu przestrzennego, stworzenie warunków do rozwoju nowej zabudowy mieszkaniowej w sposób sprzyjający zatrzymaniu mieszkańców i przyciąganiu nowych oraz dostosowanie struktury funkcjonalnej do potrzeb społecznych i gospodarczych.

Zasady kształtowania przestrzeni:

- rozwój funkcji mieszkaniowej w sposób zrównoważony – nowe tereny zabudowy mieszkaniowej planowane głównie jako kontynuacja istniejących układów osadniczych, w ramach obszarów uzupełnienia zabudowy - co przeciwdziała rozpraszaniu i chroni wartości krajobrazowe oraz rolnicze,
- kształtowanie przestrzeni zgodnie z zasadami ładu przestrzennego, przy zachowaniu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz harmonii krajobrazu i historycznego charakteru gminy,
- wzmacnianie funkcji centrów poszczególnych miejscowości, w tym: Poczesnej jako centrum lokalnego oraz wspieranie rozwoju ośrodków wiejskich pełniących funkcje uzupełniające,
- wzmacnianie połączeń komunikacyjnych (zewnętrznych i wewnętrznych pomiędzy poszczególnymi miejscowościami),
- kształtowanie komplementarnej struktury przestrzennej z utrzymaniem i wzmacnianiem podziału na wykształcone już obszary zabudowy mieszkaniowej, usługowej, produkcyjnej, itp.,
- zapewnienie wysokich standardów urbanistycznych i estetycznych nowej zabudowy,
- uwzględnienie potrzeb społecznych (dostępność komunikacyjna, infrastruktura edukacyjna i rekreacyjna, tereny zielone),
- zwiększanie atrakcyjności terenów mieszkaniowych poprzez poprawę estetyki przestrzeni, infrastruktury i usług towarzyszących,

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

- stosowanie rozwiązań proekologicznych: w tym rozwój niebiesko-zielonej infrastruktury i wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Działania planistyczne i inwestycyjne gminy będą ukierunkowane na tworzenie zwartej, funkcjonalnej struktury przestrzennej, sprzyjającej rozwojowi budownictwa mieszkaniowego, poprawie jakości życia oraz zapewnieniu ładu przestrzennego i ochrony środowiska.

Kierunki rozwoju zabudowy:

- koncentracja nowej zabudowy mieszkaniowej i usługowej w obrębie istniejących terenów zurbanizowanych oraz zagrodowej,
- ograniczenie rozpraszania zabudowy na terenach rolnych i otwartych,
- rozwój funkcji mieszkaniowych w rejonach dobrze skomunikowanych i uzbrojonych w infrastrukturę techniczną,
- wspieranie dogęszczania i modernizacji istniejącej zabudowy,
- rozwój zabudowy uzupełniającej i dogęszczającej w granicach istniejących osiedli, preferowanie zabudowy jednorodzinnej i niskiej wielorodzinnej, z zachowaniem ładu przestrzennego i harmonii z krajobrazem, tworzenie mieszanych struktur funkcjonalnych – zabudowy mieszkaniowo-usługowej i mieszkaniowo-produkcyjnej, umożliwiającej łączenie funkcji zamieszkania i pracy.

Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów mają na celu stworzenie sprzyjających warunków do zamieszkania, pracy i aktywności społecznej w Gminie Poczesna - zgodnie z zachowaniem zasady zrównoważonego rozwoju - pozwolą na zahamowanie procesów depopulacji, wzrost liczby nowych mieszkańców i poprawę jakości życia obecnych. Harmonijny rozwój zabudowy mieszkaniowej, powiązany z dostępem do usług, transportu i terenów zielonych, będzie sprzyjał długofalowemu, zrównoważonemu rozwojowi gminy.

Szczegółowe wytyczne określą akty planowania przestrzennego (plan ogólny oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego).

ZASADY LOKALIZACJI OBIEKTÓW HANDLU WIELKOPOWIERZCHNIOWEGO W ROZUMIENIU USTAWY Z DNIA 27 MARCA 2023 R. O PLANOWANIU I ZAGOSPODAROWANIU PRZESTRZENNYM (DZ.U. Z 2024 R. POZ. 1130, 1907 I 1940 ORAZ Z 2025 R. POZ. 527 I 680)

Lokalizacja – obiekty o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² mogą być sytuowane wyłącznie na terenach zurbanizowanych wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych (np. drogi krajowej), z zapewnionym dostępem do infrastruktury technicznej i drogowej.

Zakazy – lokalizacja obiektów handlu wielkopowierzchniowego na terenach rolnych, leśnych oraz o wysokich walorach krajobrazowych i kulturowych jest niedopuszczalna.

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Warunki środowiskowe i funkcjonalne – inwestycje tego typu nie mogą powodować uciążliwości dla środowiska ani kolizji z zabudową mieszkaniową, powinny być powiązane z układem komunikacyjnym i posiadać odpowiednie zaplecze parkingowe.

Integracja z układem usługowym – obiekty wielkopowierzchniowe powinny stanowić uzupełnienie istniejącej sieci handlowej, wspierać funkcje Gminy Poczesna jako lokalnego centrum usługowego i nie prowadzić do degradacji drobnego handlu w centrum.

Kształtowanie przestrzenne – zabudowa handlowa winna być dostosowana skalą i formą architektoniczną do otoczenia, z zachowaniem zasad ładu przestrzennego, estetyki oraz stosowaniem zieleni izolacyjnej.

Ustalenie zasad lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego ma na celu zapewnienie ładu przestrzennego, ochronę krajobrazu oraz zrównoważony rozwój funkcji usługowych na terenie gminy.

ZASADY LOKALIZACJI KLUCZOWYCH INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO

Cele lokalizacji inwestycji publicznych:

- zapewnienie ładu przestrzennego i spójności terytorialnej gminy,
- rozwój infrastruktury technicznej, społecznej i komunikacyjnej,
- zwiększenie dostępności usług publicznych i poprawa jakości życia mieszkańców.

Zakres inwestycji celu publicznego - do kluczowych inwestycji (zarówno w zakresie nowych, jak i istniejących) zalicza się w szczególności:

- infrastrukturę techniczną: sieci wodociągowe, kanalizacyjne, elektroenergetyczne, gazowe, telekomunikacyjne i instalacje OZE,
- infrastrukturę komunikacyjną: drogi, parkingi, przystanki, dworce i stacje kolejowe, ścieżki rowerowe i piesze,
- obiekty użyteczności publicznej: szkoły, przedszkola, żłobki, ośrodki zdrowia, obiekty instytucji kultury, pomocy społecznej, administracji publicznej,
- infrastrukturę sportową, rekreacyjną, wypoczynkową i związaną z obsługą ruchu turystycznego,
- obiekty i instalacje z zakresu gospodarki odpadami, ochrony środowiska i bezpieczeństwa publicznego.

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Zasady lokalizacji:

- inwestycje celu publicznego powinny być lokalizowane w sposób zapewniający optymalną dostępność dla mieszkańców, z uwzględnieniem istniejącego układu osadniczego i komunikacyjnego,
- preferowane są lokalizacje w granicach terenów zurbanizowanych i już uzbrojonych,
- inwestycje o większym zasięgu oddziaływania należy sytuować w pobliżu głównych dróg publicznych i węzłów komunikacyjnych,
- przy lokalizacji inwestycji należy przestrzegać zasad ochrony środowiska, krajobrazu i dziedzictwa kulturowego,
- inwestycje nie mogą kolidować z istniejącą zabudową mieszkaniową ani ograniczać rozwoju innych funkcji przestrzennych.

Kryteria wyboru lokalizacji:

- zgodność z ustaleniami dokumentów strategicznych i planistycznych (plan ogólny, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego),
- racjonalność ekonomiczna i techniczna realizacji inwestycji, minimalizacja ingerencji w krajobraz i środowisko naturalne, oraz dziedzictwo kulturowe,
- zapewnienie bezpieczeństwa publicznego i komfortu użytkowników,
- w przypadku inwestycji o charakterze ponadlokalnym: uzgodnione i planowane w powiązaniu z działaniami sąsiednich gmin oraz powiatu.

Określenie zasad lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego ma na celu zapewnienie spójnego, racjonalnego i zrównoważonego rozwoju przestrzennego Gminy Poczesna. Inwestycje te odgrywają kluczową rolę w kształtowaniu jakości życia mieszkańców, dostępności usług publicznych, rozwoju gospodarczego oraz poprawie bezpieczeństwa i atrakcyjności przestrzeni. Ich planowanie i realizacja muszą uwzględniać zarówno potrzeby lokalne, jak i powiązania ponadlokalne, zapewniając efektywne wykorzystanie zasobów przestrzennych gminy.

KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI, INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I SPOŁECZNEJ

System komunikacji:

- Układ drogowy:
  - utrzymanie ciągłości i funkcjonalności podstawowego układu drogowego,
  - dostosowanie zasięgu stref z zabudową do możliwości zapewnienia obsługi komunikacyjnej,

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

- ograniczenie zasięgu obszaru uzupełnienia zabudowy w rejonach, gdzie nie istnieją warunki do efektywnej obsługi komunikacyjnej,
  - rozbudowa, modernizacja i dostosowanie systemu komunikacyjnego do społecznych oczekiwań w zakresie kształtowania ładu przestrzennego, dostępności komunikacyjnej, ochrony środowiska oraz wartości kulturowych (wyłączenie terenów chronionych z rozważań nad rozwojem układu komunikacyjnego),
  - poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego, w tym separacja ruchu zmotoryzowanego od pieszego (m.in.: ciągi pieszo-rowerowe, oświetlenie, przejścia dla pieszych),
zapewnienie powiązań komunikacyjnych z układem zewnętrznym,
poprawa dostępności komunikacyjnej terenów inwestycyjnych i mieszkaniowych,
rozwój infrastruktury parkingowej, w tym centrów przesiadkowych,
    - Układ kolejowy:
      - uwzględnienie przebiegu linii kolejowej nr 1 i ograniczeń w zagospodarowaniu terenów przyległych wynikających z przepisów dotyczących infrastruktury kolejowej, poprzez niewyznaczanie nowych stref z zabudową mieszkaniową, za wyjątkiem terenów przeznaczonych na ten cel w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
    - Transport publiczny:
      - utrzymanie i rozwój połączeń komunikacyjnych zapewniających dojazd do Miasta Częstochowy i pozostałych ośrodków powiatowych, jak również komunikację wewnątrz gminy,
      - rozwój infrastruktury transportu publicznego, w tym centrów przesiadkowych,
      - wspieranie rozwiązań w zakresie nisko- i zeroemisyjnego transportu publicznego,
    - Infrastruktura rowerowa i piesza:
      - rozwój sieci tras rowerowych i ścieżek pieszo-rowerowych łączących poszczególne miejscowości wewnątrz gminy, jak również obszar gminy z większymi miejscowościami, w tym: oraz o znaczeniu turystycznym, zapewniającym miejsca pracy,
      - tworzenie bezpiecznych tras dojazdu do szkół i terenów rekreacyjnych.
- Infrastruktura techniczna:
- Zaopatrzenie w wodę i kanalizację:
    - rozwój, uporządkowanie i modernizacja systemu wodociągowego i kanalizacyjnego,
    - rozwój systemów zagospodarowania wód opadowych i małej retencji,
    - rozwój błękitno-zielonej infrastruktury.
  - Energetyka i gospodarka odpadami:
    - Rozwój i modernizacja systemu elektroenergetycznego na obszarze gminy w miarę wzrostu zapotrzebowania na moc i energię elektryczną,

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

- rozwój sieci gazowej,
- dopuszcza się budowę sieci ciepłowniczej,
- rozwój instalacji odnawialnych źródeł energii oraz systemów magazynowania energii z OZE, również z wykorzystaniem innych technologii w procesach takich jak magazynowanie energii,
- rozwój systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.

- Telekomunikacja:

- rozwój sieci szerokopasmowego Internetu,
- zapewnienie dostępu do cyfrowych usług publicznych i e-administracji.

Bezpieczeństwo publiczne:

- rozwój infrastruktury i wyposażenie jednostek w sprzęt ratowniczy, pojazdy gaśnicze i inne niezbędne do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków zjawisk katastrofalnych,
- budowa schronów i/ lub innych budowli obronnych/ ochronnych o przeznaczeniu wojskowym bądź cywilnym, magazynów do przechowywania do wody, energii, czy żywności.

Infrastruktura społeczna:

- zachowanie lokalizacji istniejących obiektów infrastruktury społecznej, z możliwością ich rozbudowy i dostosowania do zmieniających się potrzeb mieszkańców, m.in. poprzez przypisanie im odpowiednich stref funkcjonalnych: usługowych oraz zieleni i rekreacji
- kształtowanie stref planistycznych w sposób umożliwiający lokalizację nowych obiektów użyteczności publicznej i rozwój usług społecznych,
- ograniczenie zasięgu obszarów uzupełnienia zabudowy w rejonach o niedostatecznym wyposażeniu w infrastrukturę społeczną - co sprzyja równoważeniu warunków dostępu do usług publicznych.

Kierunki integracji systemowej:

- dążenie do spójnego rozwoju infrastruktury technicznej i społecznej w powiązaniu z układem osadniczym,
- zapewnienie dostępności (w tym: architektonicznej, cyfrowej, transportowej) do obiektów i usług osobom ze szczególnymi potrzebami, w tym z niepełnosprawnościami,
- rozwój infrastruktury w sposób zapewniający równy dostęp mieszkańców wszystkich miejscowości gminy,
- wdrażanie inteligentnych rozwiązań zarządzania w obszarach komunikacji, energii i usług publicznych.

Rozwój systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej stanowi fundament zrównoważonego rozwoju Gminy Poczesna. Działania w tych obszarach mają na celu poprawę jakości życia mieszkańców, dostępność do wysokiej jakości usług zdrowotnych, edukacyjnych

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

---

i społecznych, wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej oraz zapewnienie efektywnego wykorzystania zasobów przestrzennych i środowiskowych. Integracja systemów infrastrukturalnych z rozwojem przestrzennym pozwoli na zrównoważony, nowoczesny i bezpieczny rozwój gminy.

ZASADY LOKALIZACJI URZĄDZEŃ WYTWARZAJĄCYCH ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ O MOCY ZAINSTALOWANEJ PORZEKRACZAJĄCEJ 500 kW

Lokalizacja: urządzenia wytwarzające energię (np. instalacje fotowoltaiczne, biogazownie, elektrownie wiatrowe lub inne źródła odnawialne i konwencjonalne) mogą być lokalizowane na terenach:

- przemysłowych, produkcyjnych lub techniczno-usługowych,
- o niskiej wartości przyrodniczej i krajobrazowej,
- w sąsiedztwie istniejącej infrastruktury energetycznej lub sieci przesyłowych.

Zakazy – lokalizacja urządzeń energetycznych o mocy powyżej 500 kW jest niedopuszczalna na terenach:

- o wysokich walorach krajobrazowych, rekreacyjnych, obszarach cennych przyrodniczo i kulturowo,
- w otoczeniu zabudowy mieszkaniowej,
- w obrębie obszarów chronionych przyrodniczo oraz w pasach dolin rzecznych.

Uwarunkowania środowiskowe i techniczne – inwestycje muszą spełniać wymogi w zakresie ochrony środowiska, emisji hałasu, bezpieczeństwa oraz nie mogą ograniczać rozwoju innych funkcji przestrzennych.

Dostępność infrastrukturalna – lokalizacje powinny mieć zapewniony dostęp do dróg publicznych oraz możliwość bezpiecznego przyłączenia do sieci elektroenergetycznej.

Kształtowanie przestrzenne – urządzenia energetyczne powinny być sytuowane w sposób minimalizujący wpływ na krajobraz, z uwzględnieniem zasad ładu przestrzennego i estetyki otoczenia. Wyznaczone obszary powinny się znajdować w bezpiecznej odległości od stref mieszkaniowych oraz poza formami ochrony przyrody - co pozwoli zachować równowagę między rozwojem energetycznym, a ochroną krajobrazu.

Wytypowanie, w przemyślany sposób, miejsc na terenie gminy nadających się do lokalizacji farm fotowoltaicznych, które nie spowodują kolizji z infrastrukturą gazową oraz elektroenergetyczną.

Ustalenie zasad lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy przekraczającej 500 kW ma na celu wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii przy jednoczesnej ochronie

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

---

wartości przyrodniczych i krajobrazowych gminy. Określenie preferowanych lokalizacji pozwala na racjonalne rozmieszczenie instalacji energetycznych, minimalizację konfliktów przestrzennych oraz zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańców i zrównoważonego rozwoju gminy.

Instalacje odnawialnych źródeł energii, niezlokalizowane na budynkach, a sytuowane:

- a) na użytkach rolnych klas I–III oraz gruntach leśnych,
- b) na użytkach rolnych klasy IV, o mocy zainstalowanej elektrycznej większej niż 150 kW lub wykorzystywanych do prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie wytwarzania energii elektrycznej,
- c) na gruntach innych niż wskazane powyżej, o mocy zainstalowanej elektrycznej większej niż 1000 kW – mogą powstawać wyłącznie na podstawie ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Zatem wszystkie wolnostojące instalacje OZE zlokalizowane na gruntach chronionych klas I–III, instalacje o mocy przekraczającej 150 kW na gruntach klasy IV oraz instalacje o mocy powyżej 1000 kW na pozostałych gruntach, będą mogły być realizowane wyłącznie w oparciu o miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego i muszą być zgodne z planem ogólnym gminy.

Wyklucza się na obszarze całej Gminy Poczesna możliwość lokalizacji elektrowni wiatrowych (z wyjątkiem już istniejącej) oraz biogazowni – ma to na celu ograniczenie inwestycji, które mogłyby w istotny sposób negatywnie oddziaływać na wartości przyrodnicze i krajobrazowe gminy. Jednocześnie na terenie gminy należy wskazać w Planie Ogólnym lokalizacje odpowiednie dla farm fotowoltaicznych, których realizacja nie spowoduje znaczącej ingerencji w krajobraz.

ZASADY LOKALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ MOGĄCYCH ZNACZĄCO ODDZIAŁYWAĆ NA ŚRODOWISKO WSKAZANE W USTAWIE Z DNIA 3 PAŹDZIERNIKA 2008 R. O UDOSTĘPNIANIU INFORMACJI O ŚRODOWISKU I JEGO OCHRONIE

Lokalizacja – przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko mogą być lokalizowane wyłącznie:

- na terenach przemysłowych, produkcyjnych, składowych i usługowych,
- w strefach o niskich walorach przyrodniczych i krajobrazowych,
- w miejscach zapewniających odpowiednie warunki infrastrukturalne i komunikacyjne.

Zakazy – lokalizacja takich przedsięwzięć jest niedopuszczalna:

- na terenach chronionych przyrodniczo,
- w dolinach rzecznych oraz w bezpośrednim sąsiedztwie cieków wodnych,

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

- w strefach ochrony ujęć wód oraz w sąsiedztwie zabudowy mieszkaniowej i obiektów użyteczności publicznej.

Uwarunkowania środowiskowe i techniczne – lokalizacja przedsięwzięć powinna być poprzedzona oceną oddziaływania na środowisko i dopełnieniem ustawowych procedur środowiskowych.

Dostępność infrastrukturalna – inwestycje muszą posiadać odpowiedni dostęp do sieci komunikacyjnych oraz infrastruktury technicznej, umożliwiającej bezpieczną eksploatację i obsługę przedsięwzięcia.

Zasady kształtowania przestrzennego – należy dążyć do minimalizacji negatywnego wpływu na krajobraz i otoczenie poprzez odpowiednie usytuowanie, stosowanie zieleni izolacyjnej, ekranów akustycznych oraz rozwiązań ograniczających emisję zanieczyszczeń.

Ustalenie zasad lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko ma na celu ochronę zasobów przyrodniczych, zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego i zdrowia mieszkańców oraz zachowanie równowagi między rozwojem gospodarczym a wymogami ochrony środowiska. Jasno określone kryteria lokalizacyjne pozwalają na odpowiedzialne planowanie przestrzenne i ograniczenie potencjalnych konfliktów społeczno-środowiskowych.

Lokalizacja – każdorazowo przy uwzględnieniu zapisów aktów planowania przestrzennego (plan ogólny oraz miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego) oraz przepisów prawnych.

ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej mające na celu racjonalne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi, utrzymanie ich trwałości oraz zapewnienie zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich.

Cele:

- zachowanie i rozwój funkcji rolniczej oraz leśnej jako istotnych elementów gospodarki i krajobrazu gminy,
- ochrona gruntów rolnych wysokich klas bonitacyjnych (I–III) przed nieuzasadnionym przeznaczaniem na cele nierolnicze: nieprzeznaczanie gruntów klas I–III na cele nierolnicze, z wyjątkiem terenów już zainwestowanych lub przeznaczonych na inny cel na podstawie obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz znajdujących się w granicach obszaru uzupełnienia zabudowy,
- wspieranie zrównoważonego rolnictwa, gospodarowania wodą i ochrony gleb,
- zapewnienie ciągłości i trwałości kompleksów leśnych.

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Zasady kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

- utrzymanie i rozwój produkcji rolnej z poszanowaniem walorów środowiska,
- ochrona gruntów rolnych najcenniejszych dla rolnictwa i przeprowadzanie działań poprawiających efektywność gospodarki rolnej,
- ochrona obszarów zmeliorowanych,
- koncentracja zabudowy zagrodowej w ramach istniejących układów osadniczych i wzdłuż istniejącej infrastruktury drogowej,
- przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy na terenach rolnych,
- promowanie praktyk rolnictwa ekologicznego, precyzyjnego i regeneratywnego,

Zasady kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej:

- prowadzenie realizacji zrównoważonej gospodarki leśnej, w oparciu o plany urządzania lasów,
- utrzymanie istniejących kompleksów leśnych i przeciwdziałanie ich fragmentacji,
- odpowiednie ukształtowanie stref planistycznych oraz ograniczenie zakresu obszarów uzupełnienia zabudowy uwzględniając strukturę środowiska przyrodniczego, w tym m.in. doliny rzeczne, kompleksy leśne, gleby wysokiej bonitacji oraz tereny o niekorzystnych warunkach budowlanych;
- ochrona ekosystemów leśnych dzięki zachowaniu istniejących przeznaczeń terenów Lasów Państwowych, w tym lasów ochronnych, za wyjątkiem miejsc przeznaczonych na inne cele na podstawie obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
- prowadzenie gospodarki leśnej z uwzględnieniem działań zmierzających do ochrony przyrody, zasadami bioróżnorodności, utrzymania korytarzy ekologicznych, zasobów wodnych,
- ochrona lasów przed degradacją, pożarami i zanieczyszczeniami,
- dążenie do zwiększania lesistości gminy poprzez zalesienia gruntów marginalnych i nieużytków, o niskiej przydatności rolniczej,
- wykorzystanie terenów leśnych jako elementów systemu przyrodniczego i rekreacyjnego gminy (ścieżki edukacyjne, dydaktyczne i przyrodnicze, turystyka ekologiczna).

Zasady integracji przestrzeni rolniczej i leśnej z innymi funkcjami:

- zapewnienie równowagi między funkcją produkcyjną a ochroną przyrody, krajobrazu, rekreacji i turystyki,
- utrzymanie powiązań ekologicznych między terenami rolnymi i leśnymi (m.in. poprzez system zadrzewień śródpolnych i pasów zieleni),
- wspieranie wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich – łączenie rolnictwa, turystyki, rzemiosła i usług lokalnych,

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

- zapewnienie odpowiedniego udziału powierzchni biologicznie czynnej umożliwiającej infiltrację wód opadowych do gruntu.

Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej służą ochronie zasobów przyrodniczych oraz zapewnieniu trwałości gospodarki rolnej i leśnej. Rolnictwo i leśnictwo stanowią istotne elementy tożsamości i krajobrazu Gminy Poczesna. Ich rozwój w oparciu o nowoczesne i przyjazne środowisku formy gospodarowania pozwoli na utrzymanie równowagi pomiędzy funkcjami produkcyjnymi, ekologicznymi i społecznymi oraz przyczyni się do zachowania wysokiej jakości środowiska i atrakcyjności obszarów wiejskich.

ZASADY KSZTAŁTOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA OBSZARACH ZDEGRADOWANYCH I OBSZARACH REWITALIZACJI ORAZ OBSZARACH WYMAGAJĄCYCH PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI

Cele działań przestrzennych: przywrócenie wartości użytkowych, społecznych i gospodarczych obszarów zdegradowanych poprzez poprawę jakości przestrzeni publicznych, odnowę zabudowy, rozwój infrastruktury technicznej i społecznej oraz aktywizację gospodarczą.

Lokalizacja i zakres działań - działania rewitalizacyjne i przekształceniowe obejmują w szczególności:

- zdegradowane tereny przemysłowe, powojenne i wydobywcze,
- obszary o zniszczonej lub zdekapitalizowanej zabudowie,
- przestrzenie wymagające poprawy funkcji społecznych, gospodarczych i środowiskowych.

Zasady zagospodarowania:

- pierwszeństwo należy przyznać odnawianiu i ponownemu wykorzystaniu istniejącej zabudowy przed ekspansją na tereny niezurbanizowane,
- należy stosować rozwiązania sprzyjające efektywności energetycznej i gospodarce o obiegu zamkniętym,
- kształtowanie przestrzeni powinno wspierać integrację społeczną, gospodarczą i poprawę estetyki otoczenia,
- inwestycje muszą być realizowane z poszanowaniem dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego.

Działania środowiskowe:

- w przypadku terenów zdegradowanych środowiskowo należy prowadzić działania rekultywacyjne i remediacyjne, mające na celu przywrócenie funkcji przyrodniczych i użytkowych,

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

- należy dążyć do usunięcia zanieczyszczeń gleby, wód i powietrza, poprawy warunków sanitarnych oraz zagospodarowania odpadów poeksploatacyjnych.

Celem określenia zasad zagospodarowania obszarów zdegradowanych i rewitalizacji jest przywrócenie ładu przestrzennego, poprawa jakości życia mieszkańców oraz ponowne włączenie tych terenów w aktywny obieg gospodarczy i społeczny gminy. Działania te wspierają zrównoważony rozwój Gminy Poczesna, przeciwdziałają marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej oraz sprzyjają wykorzystaniu istniejącego potencjału infrastrukturalnego i środowiskowego.

ZASADY KSZTAŁTOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA OBSZARACH SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ

Obszary szczególnego zagrożenia powodzią należy zachować w niezmienionym kształcie i zagospodarowaniu. Na ich terenie należy ograniczyć możliwość rozwoju zabudowy – obszary szczególnego zagrożenia powodzią nie obejmuje się nowymi strefami z zabudową, a dla terenów już zainwestowanych dodatkowo wprowadza się ograniczony obszar uzupełnienia zabudowy. Każda nowa inwestycja na terenie zagrożonym powodzią, może powodować zmianę przepływu i podpiętrzenie wód powodziowych oraz zmniejszenie retencji wodnej.

VII. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI OKREŚLONE W STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA WRAZ Z ZAKRESEM PLANOWANYCH DZIAŁAŃ

Zgodnie z art. 5 pkt. 6b) ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 198): **obszar strategicznej interwencji (OSI)** to: „określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania, potencjałów rozwojowych, do którego jest kierowana interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, lub rozwiązania regulacyjne”.

OSI są terytoriami, do których adresowana ma być polityka rozwoju, ukierunkowana na wywołanie określonych zmian. W nawiązaniu do przedstawionej definicji, wyróżnić można dwa rodzaje OSI:

- obszary problemowe, charakteryzujące się niekorzystnymi zjawiskami w sferze społecznej, ekonomicznej lub przyrodniczej, wymagające interwencji nakierowanej na przełamanie barier rozwojowych,
- obszary wzrostu, wyróżniające się szczególnymi potencjałami (tj. bieguny wzrostu, obszary tematyczne lub klastry zaawansowanych technologii), które w wyniku interwencji mogą kształtować przewagi konkurencyjne.

W ramach Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” (stanowiącą załącznik do Uchwały nr VI/24/1/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 19.10.2020r.) na obszarze regionu wyznaczono:

1. Krajowe obszary strategicznej interwencji,
2. Regionalne obszary strategicznej interwencji – ujęcie funkcjonalne,
3. Regionalne obszary strategicznej interwencji – ujęcie tematyczne:
  - a) OSI konkurencyjne:
    - obszary cenne przyrodniczo,
    - ośrodki wzrostu,
  - b) OSI problemowe:
    - gminy tracące funkcje społeczno-gospodarcze,
    - gminy z problemami środowiskowymi w zakresie jakości powietrza,
    - gminy w transformacji górniczej.

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

7.1. KRAJOWE OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

W Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR) w Celu 1. Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały poszczególnych terytoriów zidentyfikowano kluczowe obszary problemowe z punktu widzenia rozwoju kraju, takie jak: miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, obszary zagrożone trwałą marginalizacją, Śląsk i wschodnia Polska, dla których dedykowano programy wsparcia.

Z punktu widzenia województwa śląskiego istotna będzie realizacja Programu dla Śląska, którego celem jest zmiana profilu gospodarczego regionu, stopniowe zastępowanie tradycyjnych sektorów gospodarki, takich jak górnictwo i hutnictwo, nowymi przedsięwzięciami w sektorach bardziej produktywnych, innowacyjnych i zaawansowanych technologicznie.

Założono, iż po 2020 roku nastąpi pełne wdrożenie Programu dla Śląska skorelowanego z rządowymi programami restrukturyzacyjnymi, rozbudowy i modernizacji infrastruktury transportowej, wdrażaniem nowej, terytorialnie wrażliwej, zintegrowanej polityki miejskiej, przemysłowej, innowacyjności i kształtowania zasobów ludzkich. Natomiast Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030), która jest rozwinięciem Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju kładzie nacisk na zrównoważony rozwój całego kraju, czyli zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów – zarówno miejskich, jak i wiejskich.

OSI wyznaczone w KSRR 2030 istotne dla województwa śląskiego to: Śląsk, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, (miasta powiększające dystans rozwojowy), jak również obszary zagrożone trwałą marginalizacją.

7.2. REGIONALNE OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI – UJĘCIE FUNKCJONALNE

W ramach Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” wyznaczono Obszary Strategicznej Interwencji w ujęciu funkcjonalnym z punktu widzenia organizacji procesów rozwojowych oraz podstawowych typów ośrodków osadniczych.

Pierwszy typ OSI w ujęciu funkcjonalnym tworzą tzw. **subregiony**. Zostały one zdefiniowane w pierwszej Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego uchwalonej w dniu 25.09.2000 r.

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Gmina Poczesna zlokalizowana jest w subregionie północnym.

Dla subregionu północnego wyznaczono główne potencjały i wyzwania, które są tożsame ze zdiagnozowanymi uwarunkowaniami dla Gminy Poczesna w części diagnostycznej niniejszego dokumentu.

Tabela 16. Główne potencjały i wyzwania subregionu północnego

Główne potencjały	Główne wyzwania
<ul style="list-style-type: none"> • Położenie na osi komunikacyjnej północ-południe; północna brama województwa śląskiego, • Obszary o wysokich walorach środowiskowych i znacznym potencjale turystycznym, • Zdywersyfikowana struktura gospodarcza i wysoki poziom przedsiębiorczości, • Rozwinięte rolnictwo ekologiczne, przetwórstwo rolne, agroturystyka. Korzystne warunki inwestowania.	<ul style="list-style-type: none"> • Wzmacnianie nowych specjalizacji gospodarczych, w tym podnoszących poziom innowacyjności gospodarki, • Skuteczniejsze wykorzystywanie wyjątkowych potencjałów przyrodniczych i kulturowych w rozwoju produktów turystycznych, w tym rozwój infrastruktury turystycznej, • Podniesienie jakości drogowych powiązań wewnętrznych i zewnętrznych, w tym również dróg pieszych i rowerowych, • Przewycięzanie peryferyjnego położenia części obszarów wiejskich poprzez organizację zintegrowanego systemu transportu zbiorowego, • Rozwój infrastruktury komunalnej na obszarach wiejskich i w małych miastach.

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” (załącznik do Uchwały nr VI/24/1/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 19.10.2020r.)

Drugi typ OSI w ujęciu funkcjonalnym znajduje swoje odzwierciedlenie w podstawowych typach jednostek, tj.: **obszarach wiejskich i miejskich. Gminę Poczesna zalicza się do obszarów wiejskich.**

Zgodnie z zapisami Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego: obszary wiejskie obejmują tereny wiejskie położone w gminach wiejskich oraz miejsko-wiejskich województwa śląskiego. Elementami wyróżniającymi te obszary są duża powierzchnia użytków rolnych oraz znaczna liczba ludności utrzymującej się z pracy w rolnictwie. Rozwój terenów wiejskich w dużym stopniu opiera się również na agroturystyce, turystyce, rybactwie oraz pozarolniczych usługach dla społeczności

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

---

lokalnej i turystów. Ponadto w regionie występują również gminy wiejskie, gdzie znaczny procent obszaru został zdegradowany i przekształcony w skutek eksploatacji górniczej. Wiele z terenów rolniczych utraciło swe funkcje poprzez ulokowanie na nich bądź w pobliżu działalności wydobywczej. Mieszkańcy tych gmin w głównej mierze utrzymują się z pracy w górnictwie bądź branżach okołogórniczych, często też występuje dualność zawodowa. Tak więc obszary te cechują się znacznym zróżnicowaniem funkcji obejmującym zarówno funkcje rolnicze jak i pozarolnicze co wynika ze specyfiki sieci osadniczej i profilu gospodarczego regionu. Z tego też względu są to w znacznej części obszary o funkcjach mieszanych i przejściowych, czyli takich, które tracą swój pierwotny charakter w wyniku procesów urbanizacyjnych, w tym postępującej suburbanizacji. W związku z tymi procesami, równoległe ze wsparciem utrzymania rolniczego charakteru i produkcji w tych obszarach, konieczna staje się poprawa możliwości zatrudnienia i mobilności zawodowej, stworzenie warunków do zwiększenia inwestycji okołorolniczych i pozarolniczych oraz rozbudowy lokalnej infrastruktury transportowej i poprawy funkcjonowania transportu zbiorowego, umożliwiającego dostęp do korzystania z usług publicznych wyższego rzędu. Ponadto niezbędne są działania aktywizujące społeczności wiejskie oraz ukierunkowane na poprawę jakości edukacji i kształcenia ustawicznego, zachowanie ich różnorodności i spuścizny kulturowej, zachowanie i kształtowanie krajobrazu, ochronę i wykorzystanie zasobów środowiska przyrodniczego.

Od kilkunastu lat prężnie funkcjonują na obszarach wiejskich województwa śląskiego Lokalne Grupy Działania (LGD) oraz Lokalne Grupy Rybackie (LGR), które animują, kreują i wspierają potencjał poszczególnych sołectw i gmin. Działania LGD i LGR koncentrują się m.in. na integracji lokalnych społeczności, promowaniu turystyki, ekologicznym stylu życia, edukacji, wzmacnianiu potencjału lokalnego rynku pracy, rozwoju przedsiębiorczości społecznej i wolontariatu, czy rewitalizacji. Stanowią one ważny element w procesie planowania i programowania rozwoju tych obszarów. **Gmina Poczesna objęta jest Lokalną Grupą Działania „Bractwo Kuźnic”** - stowarzyszenia, które jest apolitycznym, dobrowolnym, samorządnym i trwałym partnerstwem trójsektorowym, w rozumieniu obowiązujących przepisów prawa krajowego i europejskiego zrzeszającym osoby fizyczne i prawne, o celach niezarobkowych, w tym jednostki samorządu terytorialnego, mającym na celu działanie na rzecz rozwoju obszarów wiejskich.

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Głównymi celami statutowymi Stowarzyszenia jest działanie na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, a w szczególności:

1. opracowanie, aktualizacja i realizacja Strategii Rozwoju Lokalnego kierowanego przez społeczność (zwanej dalej LSR) opracowanej przez Lokalną Grupę Działania w rozumieniu obowiązujących przepisów prawa;
2. podnoszenie jakości życia na obszarach wiejskich w tym wspieranie prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży;
3. promocja obszaru objętego Lokalną Strategią Rozwoju w tym lokalnych zasobów i produktów;
4. aktywizacja społeczności lokalnej na obszarach wiejskich, a także wzmacnianie programów edukacji liderów życia publicznego i społecznego;
5. stymulowanie rozwoju lokalnego przez innowacje, cyfryzacje i wykorzystanie potencjału endogenicznego;
6. wspieranie wszelkich działań mających na celu włączenie społeczne, w tym zapobieganie zjawiskom marginalizacji społecznej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, w tym wspieranie środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz osób chorych i niepełnosprawnych, podejmowanie działań w celu włączenia społecznego seniorów, ludzi młodych o osób w niekorzystnej sytuacji;
7. ochronę środowiska naturalnego, zasobów przyrodniczo-krajobrazowych i historyczno-kulturowych;
8. działalność wspomagająca rozwój gospodarczy oraz rolniczy, w tym zrównoważony rozwój przedsiębiorczości na obszarach gmin wiejskich oraz zrównoważony rozwój rolnictwa, biogospodarki i zielonej gospodarki;
9. współpraca krajowa i międzynarodowa rozwijająca wymianę doświadczeń, a także podejmowanie wspólnych przedsięwzięć i działań, które przyczynią się do realizacji LSR;
10. rozwój pozarolniczych funkcji małych gospodarstw rolnych w zakresie tworzenia lub rozwoju gospodarstw agroturystycznych, zagród edukacyjnych,
11. poprawa dostępu do usług dla lokalnych społeczności oraz poprawa dostępu do małej infrastruktury publicznej.

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

7.3. REGIONALNE OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI – UJĘCIE TEMATYCZNE

Z uwagi na coraz większe znaczenie koncentracji tematycznej w europejskiej oraz krajowej polityce rozwoju w procesie prac nad aktualizacją Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego wyznaczono również obszary szczególnie ważne z punktu widzenia zidentyfikowanych wyzwań rozwojowych województwa tzw. **Obszary Strategicznej Interwencji w ujęciu tematycznym (OSI)**. Obszary odpowiadają na najważniejsze problemy i potencjały zarysowane w diagnozie strategicznej województwa.

OSI - OBSZARY CENNE PRZYRODNICZO

Obszar OSI – obszary cenne przyrodniczo, został wyznaczony w oparciu o udział scalonej powierzchni cennej przyrodniczo w powierzchni danej gminy.

Kategoryzacja terenów cennych przyrodniczo została oparta o powierzchniowe formy ochrony przyrody (rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary Natura 2000, obszary chronionego krajobrazu, użytki ekologiczne i zespoły przyrodniczo-krajobrazowe) oraz korytarze ekologiczne. Dobór powyższych kategorii opierał się na założeniu, że są to najważniejsze obszary dla zachowania walorów przyrodniczych regionu. O ile pierwsze chronione są prawem, o tyle drugie wymagają wzmocnienia odgrywanej roli w systemie przyrodniczym województwa i działań zabezpieczających przed dalszą degradacją i osłabianiem ich funkcjonalności. Wyzwaniem dla tego obszaru OSI jest ochrona różnorodności biologicznej i georóżnorodności, poprawa stosunków wodnych i ochrona siedlisk wodno-błotnych na obszarach chronionych oraz zwiększenie drożności korytarzy ekologicznych. Istotne będzie również programowanie i prowadzenie na tych terenach zrównoważonej polityki rozwoju, godzącej interesy ochrony przyrody z rozwojem gospodarczym tych obszarów, ukierunkowanym na wykorzystanie lokalnych potencjałów.

Przyjęta skala: I – niskie lub brak do V- najwyższe walory przyrodnicze.

Gmina Poczesna została zaliczona do typu II: obszar o przeciętnych walorach przyrodniczych.

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

OSI – OŚRODKI WZROSTU

OSI – ośrodki wzrostu identyfikują obszary predystynowane do pełnienia wiodących funkcji gospodarczych i społecznych w regionie, które w najwyższym stopniu przyczyniają się do rozwoju województwa jako całości oraz wpływają na jego pozycję w kraju i Europie. Do wyznaczenia regionalnych ośrodków wzrostu przyjęto szereg wskaźników określających potencjał gospodarczy, poziom wydatków inwestycyjnych ponoszonych przez jednostki samorządu terytorialnego, atrakcyjność lokalnego rynku pracy, dostępność szkolnictwa wyższego oraz jednostek badawczo-rozwojowych. Ponadto wzięto pod uwagę wskaźniki związane z poziomem przedsiębiorczości, innowacyjnością podmiotów gospodarczych oraz dostępnością usług wyższego rzędu. Jednocześnie z analizy wykluczono najmniejsze ośrodki, jako te, które nie generują znaczących funkcji dla swojego otoczenia i przyjęto, iż przedmiotem prac analitycznych będą gminy miejskie i miejsko-wiejskie, liczące powyżej 20 tys. mieszkańców (a w przypadku stolic powiatów powyżej 15 tys. mieszkańców). W związku z powyższym, **Gmina Poczesna nie spełniała kryteriów do objęcia analizą.**

OSI – GMINY TRACĄCE FUNKCJE SPOŁECZNO-GOSPODARCZE

Gminy tracące funkcje to ośrodki, które w ciągu kilkunastu lat stopniowo traciły swoją pozycję, jako znaczących ośrodków gospodarczych i społecznych w regionie, predystynowanych do pełnienia istotnej roli dla mieszkańców województwa jako miejsca pracy, zamieszkania i realizacji różnorodnych potrzeb społeczności. Delimitacja ośrodków, które tracą swoje funkcje prowadzona była na poziomie gmin miejskich i miejsko-wiejskich – podobnie jak ma to miejsce w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego. Dodatkowo, aby zapewnić zgodność z SOR oraz KSRR 2030 wykluczono z analizy najmniejsze ośrodki, jako te, które nie generują znaczących funkcji dla swojego otoczenia. Brano pod uwagę jedynie gminy miejskie i miejsko-wiejskie, liczące powyżej 20 tys. mieszkańców (a w przypadku stolic powiatów powyżej 15 tys. mieszkańców). Zastosowano następującą skalę natężenia zjawiska utraty funkcji: znaczna utrata funkcji (dotyczy 10 gmin w województwie); średnia utrata funkcji (4 gminy); umiarkowana utrata funkcji (8 gmin). **Zgodnie z powyższymi kryteriami, Gmina Poczesna została wykluczona z analizy.**

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

OSI – GMINY Z PROBLEMAMI ŚRODOWISKOWYMI W ZAKRESIE JAKOŚCI POWIETRZA

Największym wyzwaniem w obszarze jakości środowiska stało się zapewnienie odpowiedniej jakości powietrza na obszarze całego województwa. Do wyznaczenia obszaru OSI wykorzystano dane według stanu na 2018 r. pozyskane z Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w zakresie średniorocznych przekroczeń norm jakości powietrza w województwie śląskim pod względem: pyłów zawieszonych PM_{2,5}, PM₁₀, benzo(a)pirenu. Do wyznaczenia obszaru brano pod uwagę obszary przekroczeń wskazanych powyżej wskaźników. Przypisanie gminy do stopnia przekroczeń następowało poprzez analizę liczby rodzajów przekroczeń średniorocznych występujących na jej terenie. Gminy, na terenie których występowało przekroczenie jednego dowolnego wskaźnika jakości powietrza przypisano do I obszaru problemowego, gminy na terenie których występowało przekroczenie dwóch dowolnych wskaźników do II obszaru problemowego, natomiast dla gmin, na terenie których wystąpiło przekroczenie średniorocznych norm powietrza dla wszystkich wskaźników wyznaczono III obszar problemowy. Mając na uwadze koncentrację wsparcia na obszarach zamieszkałych przez dużą liczbę ludności, uzyskane wyniki skorygowano o wskaźnik gęstości zaludnienia.

Gmina Poczesna została zakwalifikowana do I obszaru problemowego.

Największym wyzwaniem na najbliższe lata jest ograniczenie niskiej emisji, gdyż to ona w największym stopniu odpowiada za przekroczenia norm jakości powietrza.

OSI – GMINY W TRANSFORMACJI GÓRNICZEJ

Do gmin objętych procesem transformacji górniczej zaliczono więc jednostki, na których występuje jedna z poniższych przesłanek:

- występują tereny pogórnice po zakończonej już działalności wydobywczej (kopalnie zlikwidowane lub w likwidacji),
- prowadzona jest aktualnie działalność wydobywcza węgla kamiennego,
- występuje znacząca liczba pracujących w sektorze górniczym i istotny odsetek pracujących w górnictwie w ogóle zatrudnionych.

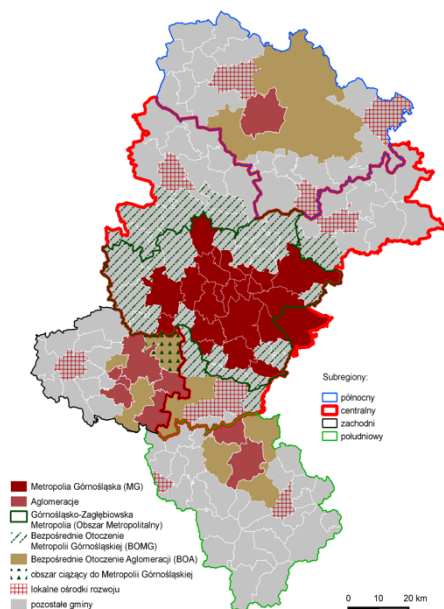
Gminę Poczesna nie zaliczono do OSI – gminy w transformacji górniczej, ponieważ nie spełnia żadnej z przesłanek.

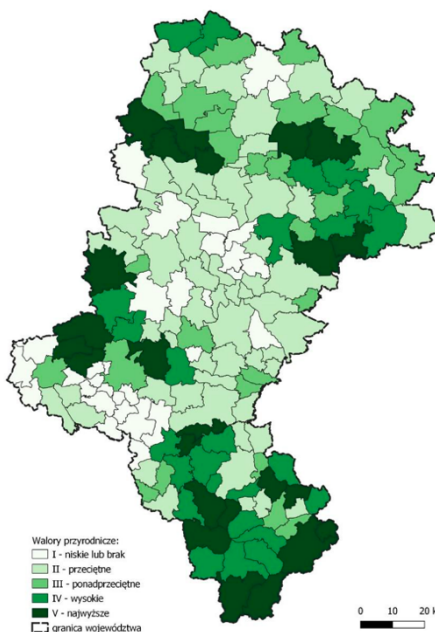
Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Rysunek 24. Obszary strategicznej interwencji w ramach Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”

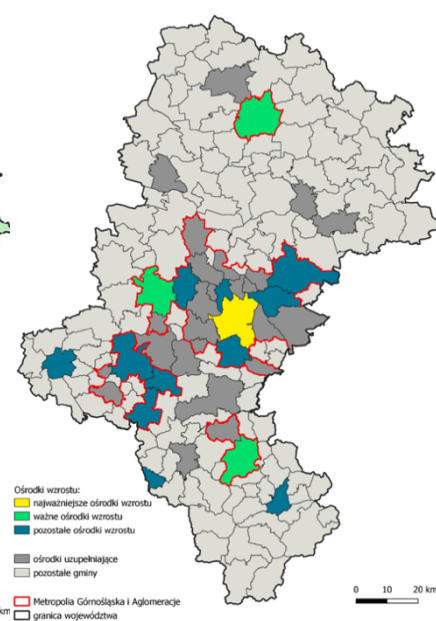
Subregiony województwa i ich ośrodki centralne

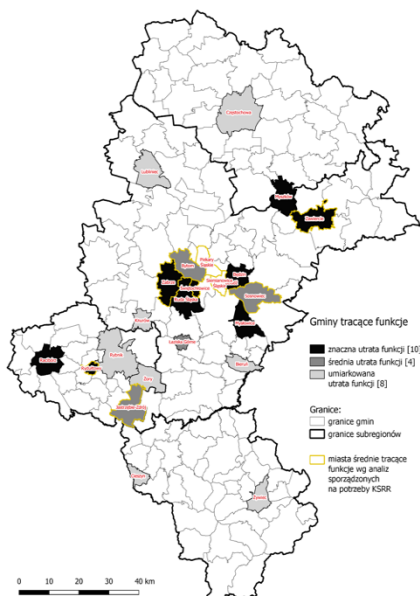
OSI – obszary cenne przyrodniczo

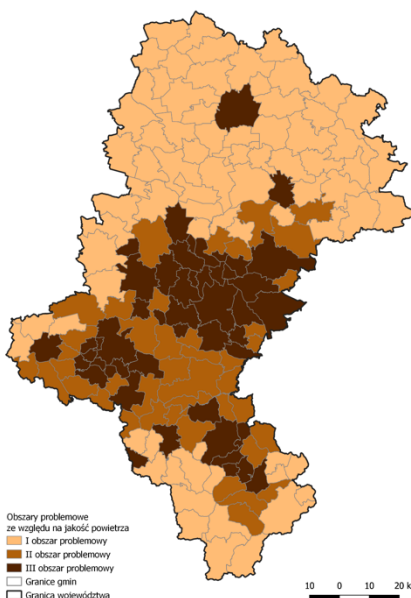
OSI – ośrodki wzrostu

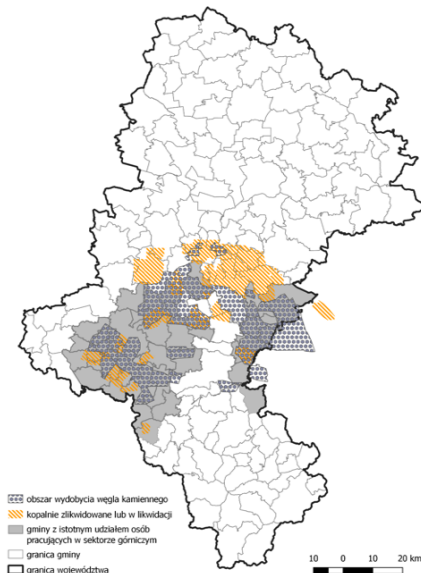
OSI – gminy tracące funkcje społeczno-gospodarcze

OSI – gminy z problemami wz. jakości powietrza

OSI – gminy w transformacji górniczej

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” (załącznik do Uchwały nr VI/24/1/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 19.10.2020 r.)

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

ZGODNOŚĆ CELÓW ZAWARTYCH W STRATEGII ROZWOJU GMINY POCZESNA DO 2035 ROKU Z CELAMI OSI ZAWARTYMI W STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO „ŚLĄSKIE 2030”

Tabela 17. Zgodność celów zawartych w Strategii Rozwoju Gminy Poczesna do 2023 roku z celami OSI zawartymi w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”

Cele OSI w ramach Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”	Cele zawarte w Strategii Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku
OSI – OBSZARY CENNE PRZYRODNICZO	
<p>Cel strategiczny A:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości w obszarze turystyki oraz usług czasu wolnego wykorzystujących atrakcje i potencjały lokalne. • Rozwój istniejących i tworzenie nowych produktów turystycznych oraz wzmacnianie marek terytorialnych, w tym poprzez rozwój infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej. 	<p>Cele operacyjne:</p> <p>I.3. Dostosowanie i rozwój atrakcyjnej oraz zróżnicowanej oferty spędzania wolnego czasu (w tym: kulturalnej, sportowej, rekreacyjnej)</p> <p>II.1. Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości</p> <p>III.2. Rozwój nowoczesnej i bezpiecznej infrastruktury oraz zwiększenie atrakcyjności przestrzeni publicznej</p>
<p>Cel strategiczny B:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podniesienie jakości i poprawa dostępu do oferty i infrastruktury kultury, sportu, rekreacji i turystyki umożliwiającej wszechstronny rozwój mieszkańców. 	<p>Cele operacyjne:</p> <p>I.3. Dostosowanie i rozwój atrakcyjnej oraz zróżnicowanej oferty spędzania wolnego czasu (w tym: kulturalnej, sportowej, rekreacyjnej)</p> <p>II.1. Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości</p> <p>III.2. Rozwój nowoczesnej i bezpiecznej infrastruktury oraz zwiększenie atrakcyjności przestrzeni publicznej</p>
<p>Cel strategiczny C:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie wdrożenia i egzekwowania rozwiązań poprawiających jakość powietrza. • Poprawa jakości wód i racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi, w tym wspieranie wdrażania rozwiązań w zakresie zintegrowanego i zrównoważonego 	<p>Cele operacyjne:</p> <p>III.1. Poprawa dostępności komunikacyjnej i transportowej</p> <p>III.2. Rozwój nowoczesnej i bezpiecznej infrastruktury oraz zwiększenie atrakcyjności przestrzeni publicznej</p>

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Cele OSI w ramach Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”	Cele zawarte w Strategii Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku
<p>zarządzania zasobami wodnymi w zlewni, ochrony przeciwpowodziowej i przeciwdziałania skutkom suszy.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie działań zmierzających do zachowania i odtwarzania bio- i georóżnorodności, w tym ochrona obszarów o wysokich walorach przyrodniczych, leśnych i korytarzy ekologicznych. • Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców i kształtowanie postaw proekologicznych. • Wspieranie rozwiązań ograniczających niską emisję, w tym poprawa standardu energetycznego zabudowy mieszkaniowej i budynków użyteczności publicznej. • Zapewnienie dostępu do sieci poprzez budowę i modernizację infrastruktury komunalnej. • Wsparcie rozwoju zintegrowanego, zrównoważonego i niskoemisyjnego transportu w miastach i ich obszarach funkcjonalnych oraz obszarach wiejskich, w szczególności transportu zbiorowego.	<p>III.3. Skuteczna ochrona zasobów środowiskowych oraz adaptacja do zmian klimatu</p>
<p>Cel strategiczny D:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie działań podnoszących jakość systemu planowania i wdrażania na poziomie regionalnym lokalnym. • Wspieranie rozwoju zróżnicowanych i wysokiej jakości usług publicznych dostępnych dla wszystkich mieszkańców regionu.	<p>Cele operacyjne:</p> <p>I.1. Poprawa dostępności i wzmocnienie jakości usług zdrowotnych oraz społecznych</p> <p>I.2. Zapewnienie efektywnej oferty w zakresie oświaty i wychowania – dostosowanej do wyzwań oraz potrzeb edukacyjnych</p> <p>I.3. Dostosowanie i rozwój atrakcyjnej oraz zróżnicowanej oferty spędzania wolnego czasu (w tym: kulturalnej, sportowej, rekreacyjnej)</p>

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Cele OSI w ramach Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”	Cele zawarte w Strategii Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku
<ul style="list-style-type: none"> • Ochrona, promocja oraz podnoszenie atrakcyjności miejsc i obiektów o wartości historycznej, symbolicznej, architektonicznej, przyrodniczej, stanowiących „wizytówki” regionu.	III.2. Rozwój nowoczesnej i bezpiecznej infrastruktury oraz zwiększenie atrakcyjności przestrzeni publicznej
OSI – GMINY Z PROBLEMAMI ŚRODOWISKOWYMI W ZAKRESIE JAKOŚCI POWIETRZA	
<p>Cel strategiczny A:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie zdolności firm do generowania i wdrażania innowacji oraz nowoczesnych rozwiązań technologicznych, w tym tworzenie i implementacja usług i technologii medycznych. • Wsparcie sektorów tradycyjnych w zakresie podnoszenia ich konkurencyjności m.in. poprzez unowocześnienie procesów technologicznych, poprawę bezpieczeństwa pracy, ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko oraz rozwój zasobów ludzkich.	<p>Cel operacyjny:</p> <ul style="list-style-type: none"> II.1. Tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości II.2. Wzmacnianie kapitału ludzkiego i poprawa aktywizacji zawodowej mieszkańców II.3. Rozwój usług publicznych z wykorzystaniem nowoczesnych technologii III.3. Skuteczna ochrona zasobów środowiskowych oraz adaptacja do zmian klimatu
<p>Cel strategiczny B:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podniesienie jakości infrastruktury placówek ochrony zdrowia (w szczególności w obszarach deficytowych) oraz podniesienie jakości obsługi pacjentów, w tym wykorzystanie nowoczesnych technologii. • Aktywna profilaktyka i zapewnienie kompleksowości usług medycznych, w szczególności w zakresie chorób cywilizacyjnych i wynikających ze zmian demograficznych. • Promocja aktywnego i zdrowego stylu życia.	<p>Cele operacyjne:</p> <ul style="list-style-type: none"> I.1. Poprawa dostępności i wzmocnienie jakości usług zdrowotnych oraz społecznych I.3. Dostosowanie i rozwój atrakcyjnej oraz zróżnicowanej oferty spędzania wolnego czasu (w tym: kulturalnej, sportowej, rekreacyjnej) II.3. Rozwój usług publicznych z wykorzystaniem nowoczesnych technologii
<p>Cel strategiczny C:</p>	<p>Cele operacyjne:</p>

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Cele OSI w ramach Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”	Cele zawarte w Strategii Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku
<ul style="list-style-type: none"> • Wspieranie wdrożenia i egzekwowania rozwiązań poprawiających jakość powietrza. • Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców i kształtowanie postaw proekologicznych. • Rozwój proekologicznej infrastruktury wytwarzania, magazynowania i przesyłu energii elektrycznej i ciepła, w tym rozwój OZE. • Wspieranie rozwiązań ograniczających niską emisję, w tym poprawa standardu energetycznego zabudowy mieszkaniowej i budynków użyteczności publicznej. • Wsparcie rozwoju zintegrowanego, zrównoważonego i niskoemisyjnego transportu w miastach i ich obszarach funkcjonalnych oraz obszarach wiejskich, w szczególności transportu zbiorowego. • Zapewnienie dostępu do sieci poprzez budowę i modernizację infrastruktury komunalnej.	<p>III.1. Poprawa dostępności komunikacyjnej i transportowej</p> <p>III.2. Rozwój nowoczesnej i bezpiecznej infrastruktury oraz zwiększenie atrakcyjności przestrzeni publicznej</p> <p>III.3. Skuteczna ochrona zasobów środowiskowych oraz adaptacja do zmian klimatu</p>
<p>Cel strategiczny D: Rozwój instrumentów oraz współpracy na rzecz monitorowania procesów rozwoju.</p>	<p>Cele operacyjne:</p> <p>III.1. Poprawa dostępności komunikacyjnej i transportowej</p> <p>III.2. Rozwój nowoczesnej i bezpiecznej infrastruktury oraz zwiększenie atrakcyjności przestrzeni publicznej</p> <p>III.3. Skuteczna ochrona zasobów środowiskowych oraz adaptacja do zmian klimatu</p>

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” (załącznik do Uchwały nr VI/24/1/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 19.10.2020r.)

VIII. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI (OSI) KLUCZOWE DLA GMINY WRAZ Z ZAKRESEM PLANOWANYCH DZIAŁAŃ

Obowiązkowym elementem Strategii Rozwoju Gminy Poczesna było wskazanie we wcześniejszym rozdziale obszarów strategicznej interwencji (OSI) określonych w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” wraz z zakresem planowanych działań, które dotyczą terytorium gminy. Obszary strategicznej interwencji, które na poziomie lokalnym są wyznaczane nieobowiązkowo, stanowią przejaw zintegrowanego podejścia i mają na celu ukierunkowanie działań dopasowanych do ich potrzeb i możliwości rozwojowych.

Potrzeba wyznaczenia OSI na poziomie lokalnym, a także ich charakter zależą od sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy oraz od przyjętych kierunków jej rozwoju.

OSI z zakresem planowanych działań stanowią wybór strategiczny, którego konsekwencją jest skierowanie interwencji publicznej na dany obszar i zapewnienie im finansowania.

Gmina Poczesna wyznaczyła obszar strategicznej interwencji na poziomie lokalnym zgodnie z ustawą o rewitalizacji, tj. obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji na podstawie uchwały Rady Gminy Poczesna.

Zgodnie z art. 10 ustawy o rewitalizacji: obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1 (tj. obszar zdegradowany), na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji.

Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

Niezamieszkałe tereny przemysłowe, w tym portowe i wydobywcze, tereny powojenne albo pokolejowe, na których występują negatywne zjawiska, o których mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1–4 (tj. w ramach pozostałych stref), mogą wejść w skład obszaru rewitalizacji wyłącznie w przypadku, gdy działania możliwe do przeprowadzenia na tych terenach przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym, o których mowa w art. 9 ust. 1.

Obszar zdegradowany może zostać uznany za obszar rewitalizacji, jeżeli jest istotny dla rozwoju lokalnego, czyli dla wspierania przemian zachodzących także poza tym obszarem, na terenie całej gminy. Rozwój lokalny można zdefiniować jako proces pozytywnych zmian (wzrostu ilościowego

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

---

i postępu jakościowego) zachodzących na danym obszarze, z uwzględnieniem potrzeb, preferencji i hierarchii wartości właściwych dla tego obszaru.

W celu wypełnienia ustawowych limitów w zakresie powierzchni gminy oraz liczby mieszkańców podjęto decyzję o wskazaniu obszaru rewitalizacji na terenach jednostek referencyjnych stanowiących obszar zdegradowany o maksymalnej koncentracji sfer i zjawisk kryzysowych.

Obszar zdegradowany charakteryzuje się szczególnie wysokim natężeniem negatywnych zjawisk społecznych, jak również problemów w pozostałych strefach. Jest istotny również z punktu świadczenia usług publicznych, jak również aktywności gospodarczej. Zatem ma poważne znaczenie dla rozwoju całej gminy.

Obszarem zdegradowanym objęto następujące miejscowości: Nowa Wieś, Poczesna, Wrzosowa i Huta Stara B, których fragmenty stanowią obszar rewitalizacji Gminy Poczesna.

Na potrzeby wyznaczenia z obszaru zdegradowanego obszaru rewitalizacji zawężono jego powierzchnię zwłaszcza o tereny niezamieszkałe lub niskiej gęstości zaludnienia, w tym: zalesione i zadrzewione, grunty rolne.

Obszarem rewitalizacji objęto tereny, na których istnieje możliwość prowadzenia działań rewitalizacyjnych, w tym o najwyższym poziomie zaludnienia z kumulacją negatywnych wskaźników społecznych oraz problemów w ramach pozostałych stref, w tym obszary charakteryzujące się niedostatecznym rozwojem infrastruktury i usług publicznych i/lub z lokalizacją obiektów w złym stanie technicznym, obszarów powydobywczych - wymagających rewaloryzacji, nadania nowych funkcji.

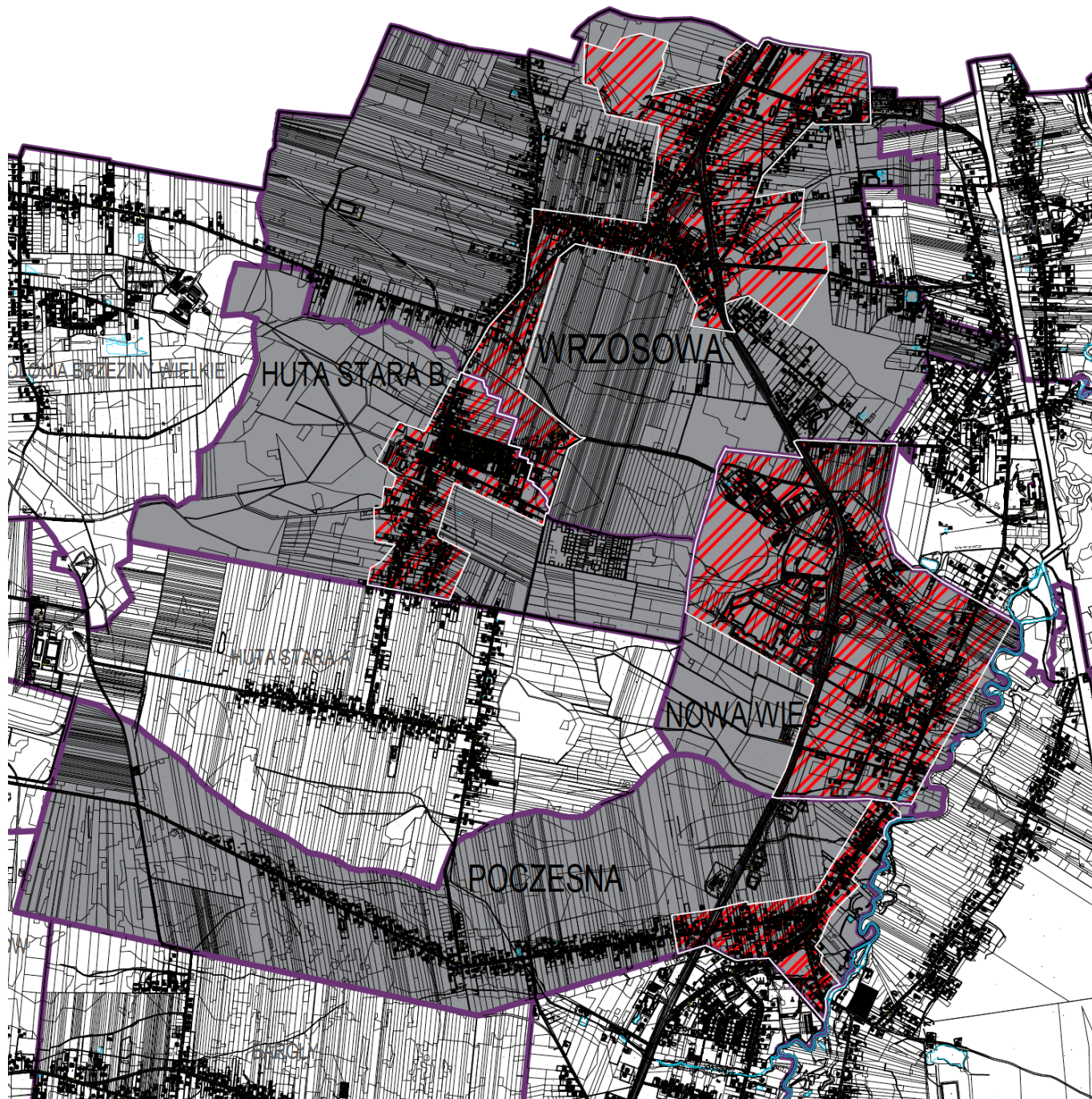
Priorytetem były obszary możliwe do realnej interwencji w perspektywie procesu rewitalizacji, z potencjałem do prowadzenia działań rewitalizacyjnych pozytywnie wpływających na poprawę zdiagnozowanej sytuacji kryzysowej.

Dla obszaru zostanie opracowany Gminny Program Rewitalizacji, który sprecyzuje zakres planowanych działań – spójny ze Strategią Rozwoju Gminy Poczesna.

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Rysunek 25. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji w Gminie Poczesna

IX. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII, W TYM WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH

9.1. PODMIOTY ZAANGAŻOWANE W REALIZACJĘ STRATEGII

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku, która określa wizję, misję, cele rozwoju i główne kierunki działań w perspektywie długofalowej została opracowana na zasadach partnerstwa społecznego.

Za koordynację procesu wdrażania Strategii Rozwoju odpowiedzialny jest samorząd gminny – Gmina Poczesna.

Na potrzeby realizacji założeń określonych w niniejszym dokumencie konieczne jest wdrożenie konkretnych przedsięwzięć.

Głównym podmiotem odpowiedzialnym za realizację założeń zawartych w dokumencie jest **Wójt Gminy Poczesna** jako organ wykonawczy, a w jego imieniu **Urząd Gminy Poczesna** (zgodnie z regulaminem organizacyjnym i zakresem obowiązków - poszczególne referaty i/lub stanowiska), jak również gminne jednostki samorządowe zaangażowane w realizację poszczególnych działań (w tym: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminne Centrum Kultury, Informacji i Rekreacji w Poczesnej, placówki oświatowe, pozostałe).

Zadania o charakterze bardziej złożonym, wymagające współpracy z podmiotami zewnętrznymi, a także o charakterze ponadlokalnym, będą realizowane w formie partnerstwa podmiotów publicznych różnych szczebli.

Realizacja założeń niniejszego dokumentu jest wyzwaniem, nie tylko dla władz samorządowych, lecz również dla wszystkich pozostałych podmiotów funkcjonujących w gminie, m.in.: organizacji pozarządowych, podmiotów gospodarczych i pozostałych interesariuszy, jak również samych mieszkańców, którzy również poprzez swoją działalność, stają się realizatorami celów i kierunków działań.

Gmina – jako podstawowa jednostka samorządu terytorialnego - jest również integralną częścią większej przestrzeni terytorialnej (powiatu, regionu, kraju, Unii Europejskiej), dlatego też komplementarnych działań oraz źródeł finansowania realizacji Strategii, należy poszukiwać także na szczeblach wyższych (np. fundusze Unii Europejskiej).

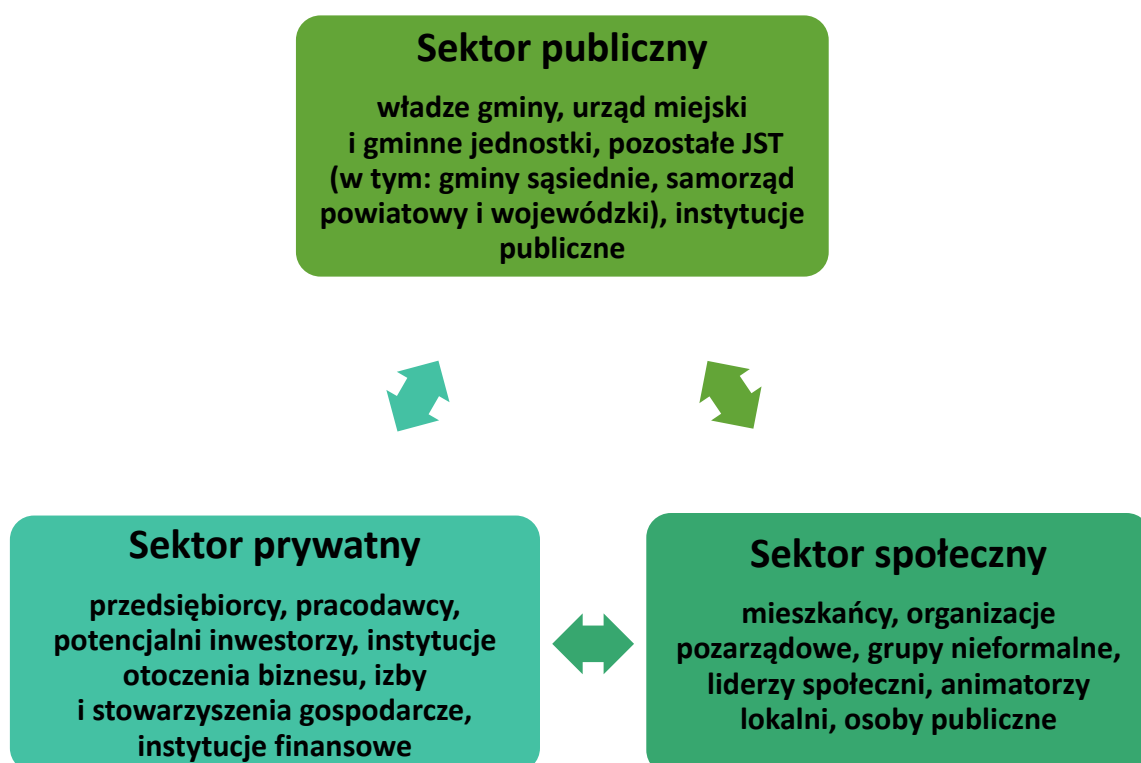

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Tabela 18. Główne podmioty biorące udział we wdrażaniu Strategii Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku oraz w procesie monitoringu, ewaluacji oraz aktualizacji

Podmiot	Zadanie / odpowiedzialność
Wójt Gminy Poczesna – organ wykonawczy	Stymulowanie i koordynacja działań podejmowanych przez różnorodne podmioty zaangażowane w realizację Strategii i innych interesariuszy, mobilizowanie i integrowanie lokalnych zasobów.
Rada Gminy Poczesna - organ uchwałodawczy	Wsparcie w zakresie osiągnięcia założonych celów Strategii i kierunków działań, jej ewaluacji i podejmowania decyzji dotyczących zapisów Strategii (np. aktualizacja dokumentu).
Urząd Gminy Poczesna - podmiot zarządzający wdrażaniem strategii	Koordynacja procesu realizacji zapisów Strategii, w tym kierunków działań i konkretnych projektów, pozyskiwanie dofinansowania zewnętrznego, współpraca z partnerami, monitoring i ewaluacja oraz ewentualna aktualizacja zapisów dokumentu, jak również informacja i promocja.
Wykonawcy i partnerzy	Podmioty uczestniczące w realizacji poszczególnych działań lub konkretnych przedsięwzięć.

Rysunek 26. Trójkąt współpracy - Instytucje i podmioty, zaangażowane w proces wdrażania strategii

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

9.2. MECHANIZMY I NARZĘDZIA WDRAŻANIA STRATEGII

Etapy procesu wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku:

- długoletnie prognozowanie budżetu gminy, w tym: dochodów i wydatków, przychodów i rozchodów, ocena zdolności inwestycyjnej i ocena zdolności kredytowej, opracowanie i aktualizacja budżetu gminy i Wieloletniej Prognozy Finansowej, otwarte konkursy ofert dla organizacji pozarządowych,
- przygotowanie, aktualizacja oraz realizacja programów, przedsięwzięć, projektów, w tym inwestycji i przedsięwzięć społecznych,
- monitoring realizacji projektów oraz ich zakładanych efektów i rezultatów, w tym wskaźników osiągnięcia celów,
- aktualizacja Strategii, w tym: współpraca i prowadzenie konsultacji społecznych z podmiotami lokalnymi w zakresie planowanych zmian,
- prowadzenie działań promocyjnych i informacyjnych.

Instrumenty realizacji założeń Strategii mogą się różnić zasięgiem, czyli mogą mieć charakter: ponadlokalny, gminny, sołecki, sąsiedzki. Zaliczamy do nich:

- instrumenty wdrożeniowe, do których należą dokumenty programowe (plany, strategie, programy, o których mowa w kolejnym podrozdziale: Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych), jak również konkretne projekty realizujące określone cele i działania,
- instrumenty organizacyjno-zarządcze, np. regulaminy organizacyjne Urzędu Gminy Poczesna oraz gminnych jednostek organizacyjnych z wykazem obowiązków w zakresie realizacji programów oraz zadań,
- instrumenty finansowe, w tym: uchwały budżetowe i inne dokumenty finansowe – z określeniem potencjału inwestycyjnego i finansowego gminy oraz ram finansowych i czasowych związanych z realizacją konkretnych przedsięwzięć, fundusze zewnętrzne, w tym UE, dotacje w ramach konkursów ofert dla organizacji pozarządowych, granty,
- instrumenty prawne, wynikające z przepisów ustawowych, np. uchwały Rady Gminy Poczesna, zarządzenia Wójta, akty prawa miejscowego, postanowienia i decyzje administracyjne (m.in. pozwolenia na budowę, zgłoszenia robót budowlanych dla konkretnych inwestycji),
- planowania przestrzennego, np. plan ogólny, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego,

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

- instrumenty społeczne, np. działania edukacyjne i promocyjne, kampanie społeczne i informacyjne, konsultacje wewnętrzne i społeczne, systemy informacji przestrzennej, biuletyn informacji publicznej, strony internetowe, profile w mediach społecznościowych,
- instrumenty kadrowe, np. kadra kierownicza, koordynatorzy programów i projektów, liderzy i animatorzy lokalni, system doskonalenia kadr, wymiana doświadczeń, dobre praktyki,
- instrumenty ekonomii społecznej, np. klauzule społeczne w konkursach i przetargach, system przekazywania lokali mieszkalnych z zasobów gminy,
- instrumenty kontrolne, np. aktualizacja ewidencji i rejestrów, monitoring stanu zagospodarowania przestrzennego.

9.3. WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH

Dokumentami wykonawczymi Strategii Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku są obowiązkowe i/lub fakultatywne plany oraz programy funkcjonujące w gminie w danym obszarze tematycznym. W związku z czym, dokonano oceny ich aktualności i spójności w odniesieniu do zapisów Strategii.

Nazwa dokumentu	Aktualność dokumentu, rekomendacje
Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne	
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Poczesna (Uchwała Nr 166/XIX/12 Rady Gminy Poczesna z dn. 19 lipca 2012 r.	Dokument kilkakrotnie zmieniany. Ostatnia zmiana w 2025 roku. Obecnie trwa proces opracowania Planu ogólnego. Konieczność opracowania i uchwalenia nowego dokumentu, wynika ze zmiany przepisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Zmiana przepisów ma na celu poprawę funkcjonowania systemu planowania przestrzennego, a w konsekwencji zapobieganie chaotycznemu rozwojowi zabudowy. Sporządzenie planu ogólnego jest obowiązkowe. Należy zachować spójność ze Strategią Rozwoju Gminy Poczesna.
Plan ogólny	Rada Gminy Poczesna podjęła uchwałę Nr 54/VIII/24 z dnia 28 listopada 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego gminy Poczesna.

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Nazwa dokumentu	Aktualność dokumentu, rekomendacje
Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uchwała nr 312/XXXV/2014 Rady Gminy Poczesna z dnia 26.06.2014 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – strefa VII obejmująca sołectwa: Słowik, Korwinów oraz fragment sołectwa Wrzosowa (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2014 r. poz. 4046 z dnia 15 lipca 2014 r.); 2. Uchwała nr 316/XXXVI/2014 Rady Gminy Poczesna z dnia 25.08.2014 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – strefa IX obejmująca sołectwo: Bargły (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2014 r. poz. 4470 z dnia 4 września 2014 r.); 3. Uchwała nr 12/II/2014 Rady Gminy Poczesna z dnia 11.12.2014 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – strefa III obejmująca sołectwa: Nierada, Michałów, część sołectwa Młynek-Mazury (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2014 r. poz. 6583 z dnia 17 grudnia 2014 r.); 4. Uchwała nr 25/IV/2015 Rady Gminy Poczesna z dnia 29 stycznia 2015 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – strefa X obejmująca sołectwa: Kolonia Poczesna, Zawodzie oraz fragment sołectwa Poczesna (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2015 r. poz. 776 z dnia 12 lutego 2015 r.); 5. Uchwała nr 55/VIII/15 Rady Gminy Poczesna z dnia 30.04.2015 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – strefa IV obejmująca zasadniczą część sołectw: Huta Stara A, Huta Stara B oraz fragment sołectwa Wrzosowa i Brzeziny Kolonia (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2015r. poz. 2632 z dnia 8 maja 2015r.); 6. Uchwała nr 56/VIII/15 Rady Gminy Poczesna z dnia 30.04.2015 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – strefa VIII obejmująca zasadniczą część sołectwa Poczesna (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2015 r. poz. 2633 z dnia 8 maja 2015 r.); 7. Uchwała nr 62/IX/15 Rady Gminy Poczesna z dnia 29.05.2015 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Nazwa dokumentu	Aktualność dokumentu, rekomendacje
	<p>przestrzennego – strefa V obejmująca zasadniczą część sołectwa: Wrzosowa oraz fragment sołectwa Huta Stara B (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2015 r. poz. 3200 z dnia 12 czerwca 2015 r.);</p> <p>8. Uchwała nr 73/XI/15 Rady Gminy Poczesna z dnia 02.07.2015 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – strefa II obejmująca część sołectw: Młynek-Mazury, Brzeziny Kolonia, Huta Stara A, Poczesna, Brzeziny Nowe (w tym fragment miejscowości Sobuczyna) (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2015 r. poz. 3902 z dnia 15 lipca 2015 r.);</p> <p>9. Uchwała nr 77/XII/15 Rady Gminy Poczesna z dnia 08.09.2015 r. w sprawie uchwaleni miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – strefa I obejmująca zasadniczą część sołectwa: Brzeziny Kolonia, Brzeziny Nowe (w tym część miejscowości Sobuczyna) oraz fragment sołectwa Huta Stara B (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2015 r. poz. 4682 z dnia 15 września 2015 r.);</p> <p>10. Uchwała nr 246/XXX/17 Rady Gminy Poczesna z dnia 14.09.2017 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów komunikacji w miejscowości Wrzosowa, w gminie Poczesna (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2017r poz. 5042 z dnia 25 września 2017 r.);</p> <p>11. Uchwała nr 247/XXX/17 Rady Gminy Poczesna z dnia 14.09.2017 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów w miejscowości Brzeziny Kolonia w gminie Poczesna (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2017 r. poz. 5043 z dnia 25 września 2017 r.);</p> <p>12. Uchwała nr 331/XXXVII/18 Rady Gminy Poczesna z dnia 21.06.2018 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – strefa VII obejmująca sołectwa: Słowik, Korwinów oraz fragment sołectwa Wrzosowa (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2018 r. poz. 4296 z dnia 4 lipca 2018 r.);</p> <p>13. Uchwała nr 45/IV/19 Rady Gminy Poczesna z dnia 14.03.2019 r. w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – strefa VII obejmująca sołectwa: Słowik, Korwinów</p>

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Nazwa dokumentu	Aktualność dokumentu, rekomendacje
	<p>oraz fragment sołectwa Wrzosowa (Dz. Urz. Woj. Śląskiego z 2019 r. poz. 2290 z dnia 20 marca 2019 r.);</p> <p>14. Uchwała nr 346/XLIX/23 Rady Gminy Poczesna z dnia 28.03.2023 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego – strefa VI obejmują sołectwa: Nowa Wieś z fragmentami sołectwa Wrzosowa;</p> <p>15. Uchwała nr 354/L/23 Rady Gminy Poczesna z dnia 26.05.2023 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w miejscowości Słowik;</p> <p>16. Uchwała nr 369/LIII/23 Rady Gminy Poczesna z dnia 17.08.2023 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w miejscowości Nowa Wieś, Kolonia Poczesna, Huta Stara B;</p> <p>17. Uchwała nr 370/LIII/23 Rady Gminy Poczesna z dnia 17.08.2023 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w miejscowości Wrzosowa;</p> <p>18. Uchwała nr 371/LIII/23 Rady Gminy Poczesna z dnia 17.08.2023 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w miejscowości Słowik (numer ewidencyjny działki 361/2);</p> <p>19. Uchwała nr 407/LVII/23 Rady Gminy Poczesna z dnia 28.12.2023 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w miejscowości Bargły;</p> <p>20. Uchwała nr 23/III/24 Rady Gminy Poczesna z dnia 20.06.2024 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania dla terenów położonych w miejscowości Młynek oraz Nierada;</p> <p>21. Uchwała nr 35/VI/24 Rady Gminy Poczesna z dnia 26.09.2024 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów w miejscowości Kolonia Poczesna i Zawodzie, w gminie Poczesna;</p> <p>22. Uchwała nr 36/VI/24 Ray Gminy Poczesna z dnia 26.09.2024 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania</p>

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Nazwa dokumentu	Aktualność dokumentu, rekomendacje
	<p>przestrzennego terenów w miejscowości Wrzosowa, w gminie Poczesna;</p> <p>23. Uchwała nr 51/VIII/24 Rady Gminy Poczesna z dnia 28 listopada 2024 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w miejscowości Huta Stara A w rejonie ulic: Lipowej, Rolniczej, Pszennej, Tkackiej;</p> <p>24. Uchwała nr 52/VIII/24 Rady Gminy Poczesna z dnia 28 listopada 2024 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w miejscowości Poczesna w rejonie ul. Wolności oraz ul. Bociania Górka.</p>
Polityka społeczna i edukacja	
Strategia rozwiązywania problemów społecznych	Brak aktualnego dokumentu.
Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2026 rok (Uchwała nr Nr 144/XXIII/25 Rady Gminy Poczesna z dnia 23 grudnia 2025 r.)	Dokument aktualny i spójny ze SRG, uchwalany corocznie, wymaga zachowania zgodności zapisów ze SRG.
Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar	Brak aktualnego dokumentu. Zaleca się analizę zasadności opracowania dokumentu i zachowanie zgodności ze SRG.

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Nazwa dokumentu	Aktualność dokumentu, rekomendacje
Przemocy w Rodzinie w Gminie Poczesna	
Gminny Program Rewitalizacji	<p>Gmina Poczesna wyznaczyła obszar strategicznej interwencji na poziomie lokalnym zgodnie z ustawą o rewitalizacji, tj. obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji na podstawie uchwały Rady Gminy Poczesna.</p> <p>Obszarem zdegradowanym objęto następujące miejscowości: Nowa Wieś, Poczesna, Wrzosowa i Huta Stara B, których fragmenty stanowią obszar rewitalizacji Gminy Poczesna.</p> <p>Dla obszaru zostanie opracowany Gminny Program Rewitalizacji, który sprecyzuje zakres planowanych działań – spójny ze Strategią Rozwoju Gminy Poczesna.</p>
Sieć publicznych przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę Poczesna (Nr 206/XXVI/21 Rady Gminy Poczesna z dnia 22 czerwca 2021 r.)	<p>Dokument aktualny i spójny ze SRG. Zaleca się rozważenie aktualizacji dokumentu w zależności od zmiany trendów i prognoz demograficznych.</p>
Energetyka, ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu	
Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Plan zaopatrzenia w ciepło, energię	<p>Brak dokumentu.</p> <p>Zaleca się opracowanie dokumentu i zachowanie zgodności ze SRG.</p> <p>Zgodnie z ustawą Prawo energetyczne: Projekt założeń sporządza się dla obszaru gminy co najmniej na okres 15 lat i aktualizuje co najmniej raz na 3 lata.</p> <p>W przypadku, gdy plany przedsiębiorstw energetycznych nie zapewniają realizacji założeń, wójt (burmistrz, prezydent miasta)</p>

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Nazwa dokumentu	Aktualność dokumentu, rekomendacje
elektryczną i paliwa gazowe	opracowuje projekt planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, dla obszaru gminy lub jej części.
Program Ochrony Środowiska dla Gminy Poczesna na lata 2019-2022 z perspektywą do 2027 roku (Uchwała nr101/XII/19 Rady Gminy Poczesna z dnia 19 listopada 2019 r.)	Dokument aktualny i spójny ze SRG.
Plan Gospodarki Niskoemisyjnej	Brak aktualnego dokumentu.
Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest	Brak aktualnego dokumentu.
Program efektywności energetycznej	Brak dokumentu. Dokument nieobligatoryjny, zawierający ocenę, plan działań i analizę możliwych inwestycji przyczyniających się do poprawy efektywności energetycznej budynków wraz z montażem OZE. Zaleca się analizę opracowania dokumentu i zachowanie zgodności ze SRG.
Strategia rozwoju elektromobilności	Brak dokumentu. Dokument nieobligatoryjny, zawierający ocenę możliwości, plan działań i analizę możliwych inwestycji przyczyniających się do poprawy jakości powietrza i rozwoju elektromobilności. Zaleca się analizę opracowania dokumentu i zachowanie zgodności ze SRG.
Transport	
Plan rozwoju sieci drogowej	Brak dokumentu. Dokument nieobligatoryjny.

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Nazwa dokumentu	Aktualność dokumentu, rekomendacje
	Wykaz inwestycji koniecznych do realizacji określany jest w Wieloletniej Prognozie Finansowej.
Plan mobilności	Brak dokumentu. Dokument nieobligatoryjny. Należy rozważyć zasadność opracowania nowego dokumentu, w tym zachowania zgodności ze SRG.
Gospodarka komunalna	
Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy	Brak dokumentu. Dokument nieobligatoryjny. Należy rozważyć zasadność opracowania nowego dokumentu, w tym zachowania zgodności ze SRG.
Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urzędzeń wodociągowych i urzędzeń kanalizacyjnych	Brak dokumentu. Dokument nieobligatoryjny. Wykaz inwestycji koniecznych do realizacji określany jest w Wieloletniej Prognozie Finansowej.
Ochrona zabytków i dziedzictwo kulturowe	
Program opieki nad zabytkami	Brak dokumentu. Zgodnie z art. 87 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami: program sporządza się na okres 4 lat. Konieczność opracowania dokumentu, w tym zachowania zgodności ze SRG.
Turystyka, sport i rekreacja	
Strategia rozwoju turystyki	Brak dokumentu. Należy rozważyć opracowanie dokumentu łącznie z problematyką sportu i rekreacji (np. Strategia rozwoju turystyki, sportu i rekreacji) oraz zachowanie zgodności ze SRG.
Strategia rozwoju sportu i rekreacji	Brak dokumentu.

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Nazwa dokumentu	Aktualność dokumentu, rekomendacje
	Należy rozważyć opracowanie dokumentu z rozszerzeniem zapisów o turystykę (np. Strategia rozwoju turystyki, sportu i rekreacji) oraz zachowanie zgodności ze SRG.
Obszary wiejskie i rozwój lokalny	
Roczny Program współpracy Gminy Poczesna z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	Dokument aktualny i spójny ze SRG, uchwalany corocznie, wymaga zachowania zgodności zapisów ze SRG.
Plany Odnowy Miejscowości	Brak dokumentów. Zaleca się rozważenie konieczności opracowanie dokumentów, w tym zachowania zgodności ze Strategią Rozwoju Gminy (SRG), w celu uszczegółowienia problemów i potencjału rozwoju danej miejscowości, jak również potrzeb społeczności lokalnej.
Zarządzanie kryzysowe	
Gminny plan zarządzania kryzysowego	Brak dokumentów. Istnieje zbiór zarządzeń Wójta Gminy Poczesna w zakresie zarządzania kryzysowego.
Finanse publiczne	
Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Poczesna	Dokument opracowany i uchwalany każdego roku wraz z aktualizacją w ciągu roku.

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Ogólne wytyczne do dokumentów wykonawczych:

- zachowanie przejrzystej i nietechnicznej treści - zrozumiałej dla różnych grup odbiorców,
- określenie referatu urzędu miejskiego/podmiotu/instytucji odpowiedzialnej za opracowanie i wdrażanie założeń danego dokumentu,
- utrzymanie spójności ze Strategią Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku, w tym: celami, kierunkami działań i wykazanie adekwatnych wskaźników – odniesienie się w danym dokumencie do zapisów Strategii Rozwoju Gminy,
- zachowanie zgodności z ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej,
- uwzględnienie partycypacji lokalnej społeczności i pozostałych interesariuszy, w tym przeprowadzenie konsultacji społecznych na każdym etapie opracowania,
- przygotowanie dokumentu w terminie do 12 miesięcy począwszy od rozpoczęcia prac do uchwalenia dokumentu przez Radę Gminy Poczesna,
- oznakowanie dokumentu, w tym umieszczenie herbu/logo gminy na stronie tytułowej oraz odpowiednich logotypów w przypadku dofinansowania programu ze źródeł zewnętrznych,
- zamieszczanie dokumentów w BIP Gminy Poczesna niezwłocznie po ich uchwaleniu przez Radę Gminy Poczesna wraz z tekstem uchwały i wszystkimi załącznikami.

9.3. SPOSÓB MONITOROWANIA I EWALUACJI REALIZACJI STRATEGII ORAZ AKTUALIZACJI

Monitoring to proces polegający na zapewnieniu ciągłości, prawidłowości i efektywności realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku i pozwalający na dokonanie oceny stopnia jej realizacji, wykrycie zagrożeń. Umożliwia również na wprowadzanie modyfikacji zgodnie ze zmieniającymi się warunkami zewnętrznymi i wewnętrznymi wpływającymi na rozwój jednostki samorządu terytorialnego.

Monitorowanie wdrażania zapisów dokumentu jest podstawowym warunkiem realizacji określonych w nim celów. Służy on kontroli postępu realizacji założonych działań, weryfikacji osiągniętych rezultatów i porównywaniu ich zgodności z celami.

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Z upływem czasu istotnym zadaniem będzie również ocena sytuacji zewnętrznej i założeń, które mogą się dezaktualizować w związku ze zmianami sytuacji społeczno-gospodarczej, przestrzennej, klimatyczno-środowiskowej na poziomie regionu, czy kraju.

Odpowiednio przeprowadzony monitoring w postaci analizy wskaźników w odniesieniu do celów i kierunków działań umożliwi sprawne zarządzanie rozwojem gminy. Dzięki niemu wdrażanie Strategii będzie procesem ciągłym i dynamicznym.

Punktem wyjścia dla procesu ewaluacji będzie ocena dokonywana na podstawie diagnozy sytuacji istniejącej w ramach konkretnych obszarów priorytetowych (której wnioski zawarto w niniejszym opracowaniu).

Podmiotem odpowiedzialnym za koordynację procesów związanych z monitoringiem, ewaluacją i aktualizacją jest **Wójt Gminy Poczesna** – jako organ wykonawczy, a w jego imieniu **Urząd Gminy Poczesna**, w tym poszczególne komórki organizacyjne / referaty – zgodne z obowiązującym regulaminem organizacyjnym.

Podstawą do określenia osiągniętych wartości wskaźników będą dane:

- pochodzące z dokumentacji związanej z realizacją poszczególnych przedsięwzięć, przekazywane przez odpowiednie jednostki wdrażające projekty podmiotowi koordynującemu,
- dane statystyczne dostępne w Głównym Urzędzie Statystycznym, Urzędzie Gminy Poczesna oraz innych źródłach wskazanych w Strategii w rozdziale: IV. Oczekiwane rezultaty działań i wskaźniki ich osiągnięcia.

W powyższym rozdziale wskazano wskaźniki ewaluacji celów i rezultatów. Jednocześnie dodatkowe wskaźniki zostaną określone na etapie realizacji konkretnych przedsięwzięć.

Dokumentem, w którym zostanie zawarta analiza i poziom realizacji celów Strategii, w tym założonych wskaźników (w odniesieniu do wartości bazowej) będzie **raport monitoringowy**.

Na potrzeby sporządzenia raportu monitoringowego zostanie przekazany do uzupełnienia wszystkim podmiotom realizującym przedsięwzięcia wynikające z zapisów Strategii: formularz monitoringowy. Dokument będzie zawierał nazwę zadania, zgodność z celem i kierunkiem działań, nazwę, wartość i datę osiągnięcia danego wskaźnika.

W przypadku niepożądanych tendencji zostaną przygotowane rekomendacje zmierzające do poprawy poziomu wdrażania. Zalecenia trafią również do realizatorów poszczególnych przedsięwzięć w celu podjęcia działań naprawczych.

Rekomenduje się również zawarcie informacji o poziomie realizacji założonych wskaźników w **Raporcie o stanie gminy**. Dokument ten zgodnie z art. 28aa ustawy z dnia 8 marca 1990 r.

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

---

o samorządzie gminnym jest obowiązkowo opracowywany i prezentowany w terminie do dnia 31 maja każdego roku. Raport stanowi podsumowanie działalności władz samorządowych w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, strategii, programów, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego.

Etapy ewaluacji obejmować będą ocenę: on-going (na bieżąco minimum 1 raz w roku) mid-term (po zakończeniu połowy okresu wdrażania Strategii tj. nie wcześniej niż na koniec 2026 roku), a także ex-post (ocena po zakończeniu okresu dla którego jest przewidziana Strategia, tj. na koniec 2030 roku).

Ewaluacja on-going dotyczy przede wszystkim:

- aktualności programu (m.in. względem sytuacji społeczno-gospodarczej, czy dokumentów nadrzędnych, w tym krajowych i regionalnych),
- określenia wartości osiągniętych wskaźników w danym roku do wartości bazowych zawartych w Strategii
- sprawności wdrażania (przepływu informacji, dokumentów, środków finansowych i realizacji zadań),
- identyfikacji barier administracyjnych, prawnych, organizacyjnych wraz z określeniem przyczyn i rekomendacji.

Ewaluacja ex-post – badanie na zakończenie horyzontu czasu określonego dla Strategii Rozwoju Gminy uwzględniające realne efekty założeń. Dokonuje porównania i oceny skuteczności wdrożonych określonych działań, m.in. poprzez porównanie założonych wartości wskaźników bazowych i docelowych oraz stopnia ich realizacji.

Ewaluacja mid-term – prowadzona jest w połowie okresu wdrażania Strategii i ma na celu określenie stopnia realizacji założonych wskaźników, w tym wprowadzenie rekomendacji i zmian - jeśli są wymagane, w tym ewentualną aktualizację dokumentu.

Na podstawie wniosków z monitoringu i ewaluacji będą podejmowane decyzje odnośnie konieczności **aktualizacji dokumentu** w celu wprowadzenia uzupełnień i modyfikacji przyjętych założeń.

Procedura aktualizacji:

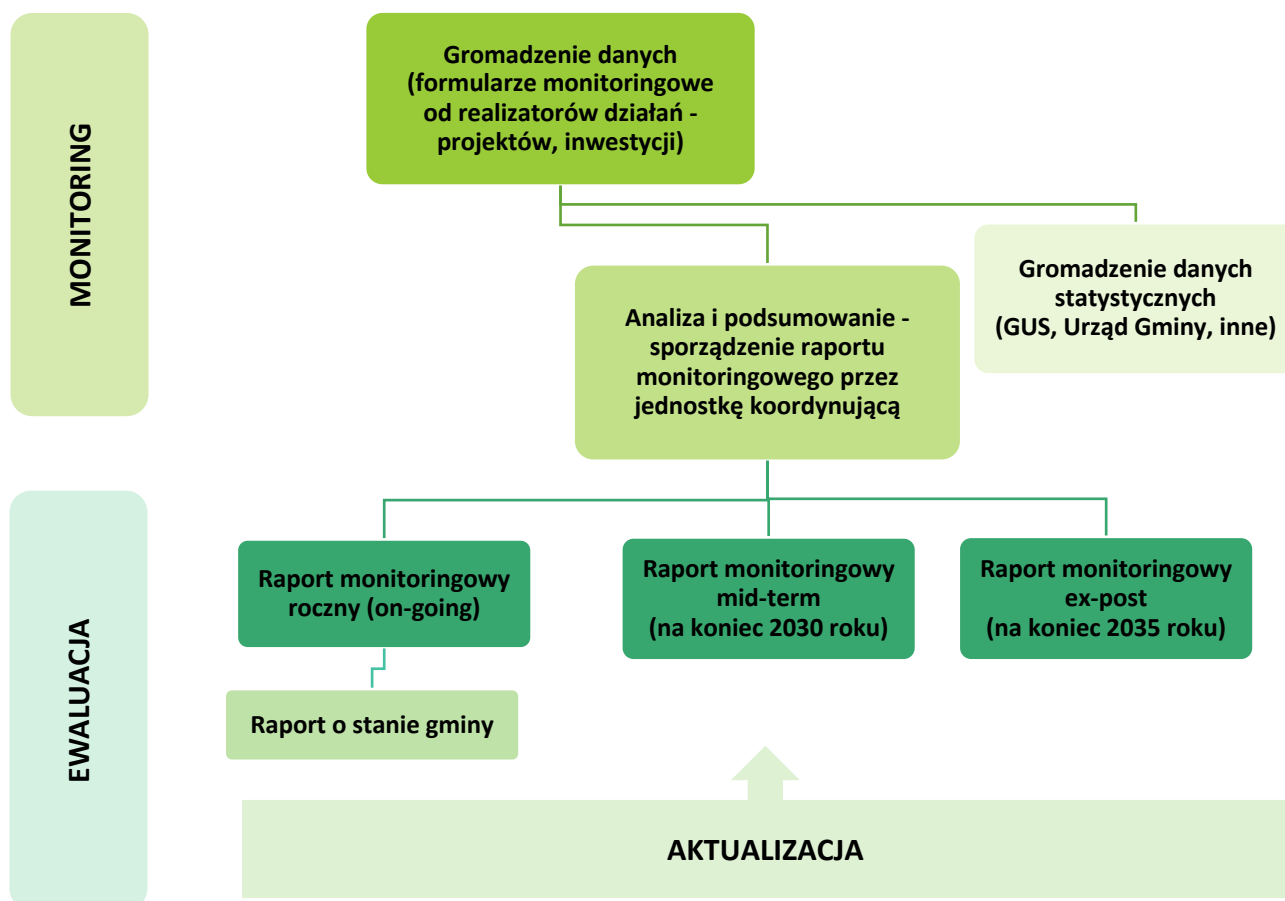
- złożenie wniosku wraz z proponowanym wykazem zmian przez Wójta Gminy Poczesna oraz przygotowanie projektu uchwały w sprawie aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Poczesna,
- opracowanie projektu dokumentu wraz z przeprowadzeniem konsultacji zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju,

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

- podjęcie uchwały przez Radę Gminy Poczesna w sprawie zmiany i/lub aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku.

Rysunek 27. System monitoringu i ewaluacji Strategii Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

X. RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Okres programowania i realizacji Strategii Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku pokrywa się z horyzontem czasowym budżetu Unii Europejskiej w perspektywie: 2021-2027, a następnie z kolejnym okresem 2028-2034.

Środki z funduszy europejskich są jednym z głównych źródeł finansowania przedsięwzięć realizowanych i planowanych do realizacji w ramach niniejszej Strategii.

Do **podstawowych źródeł finansowania** zadań wynikających z dokumentu należą przede wszystkim środki:

- własne z budżetu Gminy Poczesna,
- z budżetu państwa, środki funduszy celowych, np. Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, i innych,
- z budżetu Unii Europejskiej (m.in. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny, Fundusz Spójności),
- z innych źródeł zagranicznych (m.in. Norweski Mechanizm Finansowy, Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego),
- z międzynarodowych instytucji, np. Europejskiego Banku Inwestycyjnego,
- innych uczestników i podmiotów realizujących strategię, m.in. sektora prywatnego, pozarządowego,
- kredyty bankowe, pożyczki, z wyemitowanych obligacji oraz inne instrumenty finansowe,
- dodatkowe formy wsparcia dostępne w ramach specjalnych linii budżetowych, np. tarczy antykryzysowych.

Głównym źródłem zewnętrznym finansowania działań na realizację Strategii są przede wszystkim środki z funduszy europejskich m.in. perspektywie 2021-2027. Zgodnie z projektem „Umowy partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce” wyznaczono następujące cele:

Cel 1. „Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki promowaniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej”, w tym obszary dotyczące badań i innowacji, wykorzystania zaawansowanych technologii, wzmacniania potencjału przedsiębiorstw i administracji publicznej na rzecz nowoczesnej gospodarki;

Cel 2. „Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa” z następującymi obszarami wsparcia: efektywność energetyczna, produkcji energii z OZE, infrastruktury energetycznej

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

---

i inteligentnych rozwiązań (smart grids), przystosowanie do zmian klimatu, zrównoważona gospodarka wodno-ściekowa, gospodarka odpadami i efektywne wykorzystanie zasobów, ochrona dziedzictwa przyrodniczego i różnorodności biologicznej, transport niskoemisyjny i mobilność miejska;

Cel 3. „Lepiej połączona Europa”, w tym: rozwój lądowej infrastruktury transportowej, poprawa dostępności transportowej regionów i subregionów, wprowadzenie rozwiązań cyfrowych w systemie transportowym i sieci szerokopasmowe;

Cel 4. „Europa o silniejszym wymiarze społecznym”, wsparcie obszarów: rynek pracy, zasoby ludzkie, edukacja i kompetencje, włączenie i integracja społeczna, ochrona zdrowia, kultura i turystyka,

Cel 5. „Europa bliżej obywateli” wsparcie działań wynikających ze strategii terytorialnych i lokalnych (m.in. ZIT, IIT), tj. turystyka, kultura i dziedzictwo kulturowe, dziedzictwo naturalne, ekoturystyka, regeneracja i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych).

Cel 6. „Umożliwienie regionom i obywatelom łagodzenia społecznych, gospodarczych i środowiskowych skutków transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu” – skierowany do tzw. podregionów węglowych.

Komisja Europejska przedstawiła **projekt kolejnego długoterminowego budżetu Unii Europejskiej na lata 2028–2034**, czyli tak zwanych wieloletnich ram finansowych (WRF). Nowy budżet ma na celu wzmocnienie suwerenności, pobudzenie konkurencyjności i zwiększenie odporności Europy.

Do 6 strategicznych priorytetów, które nadają kształt przyszłemu długoterminowemu budżetowi zalicza się:

1. Inwestycje w ludzi, państwa członkowskie i regiony,
2. Konkurencyjność, badania naukowe i innowacje jako czynniki dobrobytu,
3. Bezpieczna Europa,
4. Wydatki na edukację oraz promowanie praw socjalnych i demokracji,
5. Ochrona ludności oraz budowanie gotowości i odporności,
6. Budowanie partnerstw na rzecz silniejszej pozycji Europy na świecie.

Kwota alokacji na program Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027, jak również na regionalny program w kolejnej perspektywie finansowej UE, może stanowić jedno z największych zewnętrznych źródeł finansowania działań określonych w niniejszej Strategii Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku.

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Podstawą do określenia puli i limitu wydatków będzie budżet gminy oraz **wieloletnia prognoza finansowa** (WPF) stanowiąca instrument wieloletniego planowania finansowego w jednostkach samorządu terytorialnego. Inicjatywa w sprawie sporządzenia projektu uchwały w sprawie WPF i jej zmiany należy wyłącznie do zarządu jednostki samorządu terytorialnego.

Niniejszy dokument obejmuje prognozę m.in. takich parametrów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego, jak: dochody bieżące oraz wydatki bieżące budżetu, dochody majątkowe oraz wydatki majątkowe budżetu, wynik budżetu wraz ze wskazaniem przeznaczenia nadwyżki albo sposobu sfinansowania deficytu, przychody i rozchody budżetu, z uwzględnieniem długu zaciągniętego oraz planowanego do zaciągnięcia.

Obligatoryjnym elementem WPF jest również kwota długu jednostki samorządu terytorialnego wraz ze wskazaniem sposobu sfinansowania jego spłaty, fakultatywnym zaś upoważnienie dla organu wykonawczego do zaciągnięcia zobowiązań.

Dokument obejmuje okres roku budżetowego oraz co najmniej trzech kolejnych lat. Prognozę kwoty długu sporządza się na okres, na który zaciągnięto oraz planuje się zaciągnąć zobowiązania. W części diagnostycznej została przeprowadzona analiza budżetu Gminy Poczesna za okres ostatnich kilku lat w tym: struktury dochodów i wydatków, przychodów i rozchodów, stanu zadłużenia, czy nadwyżki operacyjnej.

Na podstawie obowiązującej Wieloletniej Prognozie Finansowej opracowano **prognozę potencjału inwestycyjnego Gminy Poczesna**.

Zgodnie z art. 217 ustawy o finansach publicznych, różnica między dochodami, a wydatkami budżetu jednostki samorządu terytorialnego stanowi odpowiednio: nadwyżkę albo deficyt budżetu jednostki samorządu terytorialnego. Natomiast, różnica między dochodami bieżącymi, a wydatkami bieżącymi określona jest jako wynik bieżący, który w przypadku osiągnięcia wartości dodatnich określany jest jako nadwyżka operacyjna (odpowiednio deficyt operacyjny w przypadku ujemnego wyniku bieżącego). Wynik budżetu bieżącego wskazuje, czy gmina jest w stanie pokryć wydatki bieżące dochodami bieżącymi.

Dodatni wynik bieżący (nadwyżka operacyjna) daje możliwość realizacji nowych przedsięwzięć majątkowych, zarówno bezpośrednio, przeznaczając tę kwotę na inwestycje lub pośrednio, spłacając wcześniej zaciągnięte zobowiązania na cele inwestycyjne.

Ujemny wynik bieżący (deficyt operacyjny) oznacza, że bieżące wydatki przekraczają poziom jej dochodów bieżących, co może być spowodowane na przykład nadmiernym wzrostem zadłużenia wraz z kosztami jego obsługi lub niższym, niż zakładano, wzrostem dochodów jednostki.

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Zadania bieżące mogą być realizowane kosztem sprzedaży majątku jednostki, bądź poprzez zaciąganie nowych zobowiązań.

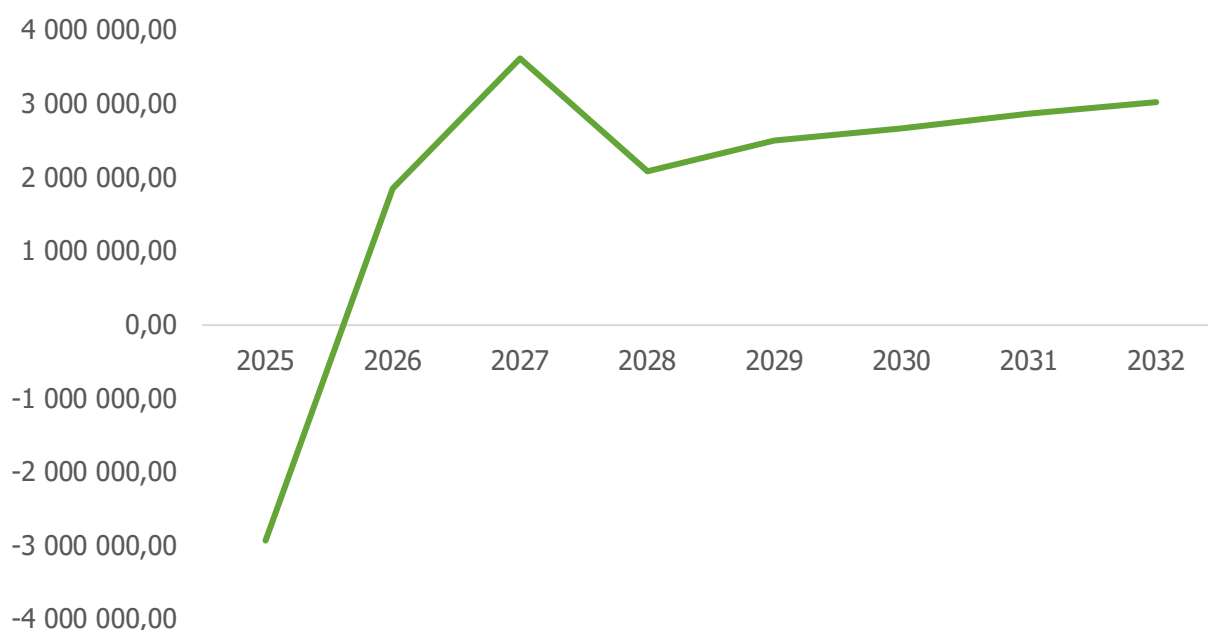
Potencjał inwestycyjny określono jako: dodatnia różnica między dochodami bieżącymi i wydatkami bieżącymi (nadwyżka operacyjna) z uwzględnieniem rozchodów w zakresie spłaty zadłużenia.

Na podstawie danych i prognoz budżetowych opracowano symulację potencjału inwestycyjnego dla Gminy Poczesna dla najbliższych ośmiu lat. Najwyższą wartość skalkulowano dla 2027 roku: 3,624 mln zł, natomiast najniższa wystąpi w 2025 roku: minus 2.927 mln zł.

Łączna wartość potencjału inwestycyjnego w latach 2025-2032 wyniesie ponad: 15,724 mln zł, a wydatki inwestycyjne mogą zostać uzupełnione dofinansowaniem ze środków zewnętrznych, w tym Unii Europejskiej.

Na poniższym rysunku przedstawiono wartość potencjału inwestycyjnego w latach 2022-2032. Wydatki inwestycyjne mogą zostać uzupełnione dofinansowaniem ze środków zewnętrznych, w tym Unii Europejskiej – nawet do 85% kosztów kwalifikowanych danego projektu.

Rysunek 28. Prognoza potencjału inwestycyjnego budżetu Gminy Poczesna w latach 2025-2032

Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały nr 98/XVI/25 Rady Gminy Poczesna z dnia 29 maja 2025 r. zmieniająca uchwałę w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Poczesna na lata 2025-2032

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

BIBLIOGRAFIA/DOKUMENTY ŹRÓDŁOWE

- Ewaluacja. Poradnik dla pracowników administracji publicznej, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2012
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (załącznik do uchwały nr 102/2019 Rady Ministrów z dnia 17.09.2019 r.)
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego (załącznik do uchwały nr V/26/2/2016 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 29 sierpnia 2016 r.)
- Strategia Rozwoju Gminy – Poradnik Praktyczny, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, Warszawa 2021
- Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” (załącznik do uchwały nr VI/24/1/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 19.10.2020 r.)
- System zarządzania rozwojem Polski (załącznik do uchwały nr 162/2018 Rady Ministrów z dnia 29.10.2018 r.)
- Umowa partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1153, 1436)
- Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 198)
- Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 278)

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

SPIS TABEL

Tabela 1. Gmina Poczesna na tle powiatu częstochowskiego i województwa śląskiego w 2024 roku – zestawienie wskaźników diagnostycznych	46
Tabela 2. Badania ankietowe - Ocena jakości i warunków życia na obszarze gminy na dobrym poziomie według odpowiedzi respondentów	48
Tabela 3. Badania ankietowe - Ocena jakości i warunków życia na obszarze gminy na najniższym poziomie według odpowiedzi respondentów	49
Tabela 4. Badania ankietowe – Zadania inwestycyjne mające największy wpływ na rozwój gminy według odpowiedzi respondentów	50
Tabela 5. Badania ankietowe – Zadania nieinwestycyjne mające największy wpływ na rozwój gminy według odpowiedzi respondentów	51
Tabela 6. Analiza SWOT	53
Tabela 7. Główne wyzwania dla Gminy Poczesna	57
Tabela 8. Wizja rozwoju oraz misja Gminy Poczesna	58
Tabela 9. Cele strategiczne i cele operacyjne w ramach poszczególnych wymiarów	59
Tabela 10. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia	77
Tabela 11. Powiązania funkcjonalne Gminy Poczesna	83
Tabela 12. Powierzchnia i udział gruntów w poszczególnych sołectwach w Gminie Poczesna	86
Tabela 13. Udział poszczególnych rodzajów powierzchni gruntów w Gminie Poczesna	87
Tabela 14. Hierarchia jednostek osadniczych w Gminie Poczesna	89
Tabela 15. Wykaz obiektów wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków	103
Tabela 16. Główne potencjały i wyzwania subregionu północnego	131
Tabela 17. Zgodność celów zawartych w Strategii Rozwoju Gminy Poczesna do 2023 roku z celami OSI zawartymi w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”	138
Tabela 18. Główne podmioty biorące udział we wdrażaniu Strategii Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku oraz w procesie monitoringu, ewaluacji oraz aktualizacji	146

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Lokalizacja Gminy Poczesna na tle mapy Polski	10
Rysunek 2. Lokalizacja Gminy Poczesna w województwie śląskim	10
Rysunek 3. Lokalizacja Gminy Poczesna w powiecie częstochowskim	11
Rysunek 4. Lokalizacja Gminy Poczesna w najbliższym otoczeniu.....	11
Rysunek 5. Kształtowanie się liczby ludności w Gminie Poczesna w latach 2015-2024	14
Rysunek 6. Struktura wieku mieszkańców Gminy Poczesna w 2024 roku	15
Rysunek 7. Udział liczby mieszkańców poszczególnych sołectw w ogólnej liczbie ludności w Gminie Poczesna wg stanu na dzień 31.12.2024 roku	16
Rysunek 8. Kształtowanie się przyrostu naturalnego na 1000 ludności w Gminie Poczesna w latach 2015-2024.....	17
Rysunek 9. Saldo migracji na 1000 ludności ogółem w Gminie Poczesna w latach 2015-2024	17
Rysunek 10. Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem w Gminie Poczesna w latach 2015-2024	18
Rysunek 11. Mieszkania oddane do użytkowania na 1000 ludności w Gminie Poczesna w latach 2015-2024.....	24
Rysunek 12. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w Gminie Poczesna w latach 2015-2024	30
Rysunek 13. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2015-2024.....	32
Rysunek 14. Kształtowanie się dochodów, wydatków i nadwyżki budżetowej/deficytu budżetowego Gminy Poczesna w latach 2020-2024.....	33
Rysunek 15. Kształtowanie się poziomu przychodów i rozchodów budżetu Gminy Poczesna w latach 2020-2024.....	34
Rysunek 16. Sieć osadnicza i strefy polityki zagospodarowania przestrzennego w Gminie Poczesna..	90
Rysunek 17. System powiązań przyrodniczych w Gminie Poczesna.....	95
Rysunek 18. Główne korytarze i elementy sieci transportowych w Gminie Poczesna.....	97
Rysunek 19. Główna infrastruktura techniczna i społeczna w Gminie Poczesna	102
Rysunek 20. Wstępna ocena ryzyka powodziowego na obszarze Gminy Poczesna	106
Rysunek 21. Mapa zagrożenia powodziowego na obszarze Gminy Poczesna	107
Rysunek 22. Mapa zagrożenia suszą na obszarze Gminy Poczesna zgodnie z Planem przeciwdziałania skutkom suszy	108
Rysunek 23. Główne kierunki interwencji i rozmieszczenie kluczowych przedsięwzięć.....	112

Strategia Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku

Rysunek 24. Obszary strategicznej interwencji w ramach Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”	137
Rysunek 25. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji w Gminie Poczesna	144
Rysunek 26. Trójkąt współpracy - Instytucje i podmioty, zaangażowane w proces wdrażania strategii	146
Rysunek 27. System monitoringu i ewaluacji Strategii Rozwoju Gminy Poczesna do 2035 roku	160
Rysunek 28. Prognoza potencjału inwestycyjnego budżetu Gminy Poczesna w latach 2025-2032 ...	164